

Fővárosi Törvényszék
19.P.24.597/2017/234.

A Fővárosi Törvényszék

A felperes:

Validity Alapítvány (1053 Budapest, Ferenciek tere 2.)

A felperes képviselője:

Dr. Kegye Adél ügyvéd (2053 Herceghalom, Árvalányhaj u. 20.)

A II. r. alperes:

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (1132 Budapest, Visegrádi utca 49.)

A II. r. alperes képviselője:

Balsai Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. ifj. Balsai István ügyvéd (1024 Budapest, Margit körút 15-17.)

A III. r. alperes:

Pest Vármegyei Kormányhivatal (1052 Budapest, Városház utca 7.)

A III. r. alperes képviselője:

Dr. Neparáczki Nándor jogtanácsos (1052 Budapest, Városház utca 7.)

A IV. r. alperes:

Kulturális és Innovációs Minisztérium (1054 Budapest, Szemere u. 6.)

A IV. r. alperes képviselője:

dr. Besenyei Anita jogtanácsos (1054 Budapest, Szemere u. 6.)

Az V. r. alperes:

Energiaügyi Minisztérium (1011 Budapest, Fő u. 44-50.)

Az V. r. alperes képviselője:

Dr. Mélypataki Máté jogtanácsos (1011 Budapest, Fő u. 44-50.)

A VI. r. alperes:

Magyar Máltai Szeretetszolgálat (1125 Budapest, Szarvas Gábor u. 58-60.)

A VI. r. alperes képviselője:

Szász és Markovics Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Markovics Barbara ügyvéd (1125 Budapest, Sólyom u. 22. I/4.)

A VII. r. alperes:

Belügyminisztérium (1051 Budapest, József Attila u. 2-4.)

A VII. r. alperes képviselője:

Dr. Bányai György jogtanácsos (1051 Budapest, József Attila u. 2-4.)

Fővárosi Törvényszék
19.P.24.597/2017/234.

VIII. r. alperes:

Miniszterelnökség (1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 2-4.)

A VIII. r. alperes képviselője:

Balsai Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. ifj. Balsai István ügyvéd (1024 Budapest, Margit körút 15-17.)

IX. rendű alperes:

Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium (1054 Budapest, Akadémia u. 3.)

A IX. r. alperes képviselője:

Balsai Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. ifj. Balsai István ügyvéd (1024 Budapest, Margit körút 15-17.)

A per tárgya:

személyiségi jog megsértése

Í t é l e t

Megállapítja a bíróság, hogy a II.r. alperes, mint a jogutód nélkül megszűnt, a 2131 Göd, Munkácsy Mihály u. 2. szám alatt működött Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézmény (továbbiakban Topház) fenntartója,

a III. r. alperes mint a Topház működését engedélyező szerv és

a IV. r. alperes, mint a szociálpolitika és a szociális ágazat irányítója

a jogszabályokban előírt ellenőrzési és intézkedési kötelezettségeiknek elmulasztásával megsértették pontosan meg nem határozható számú, a Topházban elhelyezett fogyatékos személy egyenlő bánásmódhoz való jogát, emberi méltóságát azzal, hogy az általuk ellenőrzött, engedélyezett, illetve irányított Topház megalázó és megszegyenítő környezetet tartott fenn, továbbá azzal, hogy a Topház az emberi méltóságot súlyosan sértő módon korlátozta a fogyatékos személyek személyes szabadságát, szemérmét sértő módon szervezte az ellátottak tisztálkodását, nem biztosította az egészséges, emberhez méltó lakhatási környezetet, nem biztosította oktatáshoz való hozzáférését, a rehabilitációt és rehabilitációt, valamint a kulturális életben, üdülési, szabadidős és sporttevékenységekben való részvételüket illetve a teljes körű gondozást, szinten tartó, képességfejlesztő foglalkoztatást, nem biztosította az egészségügyi ellátáshoz való jogukat.

Ezt meghaladóan a bíróság a keresetet elutasítja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül rendű V. rendű és VII. és VIII. és IX. rendű alpereseknek 15 napon belül személyenként 30.000.- (harmincezer) + ÁFA Ft perköltséget.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy fizessen meg a VI. rendű alperesnek 15 napon belül 900.000.- (kilencszázezer) Ft + ÁFA perköltséget.

Fővárosi Törvényszék
19.P.24.597/2017/234.

Megállapítja a bíróság, hogy a részben pervesztes felek személyes illetékmentessége folytán a felmerült 36.000.- (harminchatezer) Ft illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek, melyet a Fővárosi Ítéletáblához címezve, jelen bíróságnál kell benyújtani.

Fellebbezés esetén a Fővárosi Ítéletábla előtt a jogi képviselő kötelező.

Fellebbezési határidő lejártá előtt a peres felek kérhetik, hogy a fellebbezést a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül bírálja el.

Ha a fellebbezés csak a perköltség nagyságára vagy viselésére, a teljesítési határidőre, vagy az állam által előlegezett költség viselésére vonatkozik, illetőleg ha a fellebbezés az ítélet indokolása ellen irányul, bármelyik fél kérheti, hogy a fellebbezést a másodfokú bíróság tárgyaláson bírálja el.

I n d o k o l á s

- [1] A Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézmény 1977-ben létesült és eredetileg kizárólag értelmi fogyatékos, mozgás- és halmozottan sérült gyermekek – majd többszöri bővítése és átalakítása után 1986-tól már 220 férőhellyel – felnőttek ellátását is biztosította. Alaptevékenysége az volt, hogy személyes gondoskodást nyújtson tartós bentlakásos szociális ellátás keretében idős, valamint fogyatékos személyek és pszichiátriai betegek számára, melynek keretében ellátta a bentlakók teljes körű ápolását, gondozását, valamint jelzőrendszeres házi segítségnyújtást is biztosított részükre.
- [2] Az intézmény 4 részlegről állt: felnőtt női és férfi, gyermek és végül súlyosan fogyatékos személyek részlege, valamint 2004 óta önálló melléképületben 10 férőhelyes lakóotthon is létesült. A lakókra vonatkozó 2016-os KSH adat szerint az ellátott közül 219 főből 41 autista, 9 értelmileg akadályozott, míg 169 súlyosan, halmozottan fogyatékos. Kor szerinti megoszlásban 49 kiskorú, 109 nagykorú férfi és 61 fő nagykorú nő. A nagykorú ellátottak közül hárman korlátozottan cselekvőképeseek, mindenki más cselekvőképtelen.
- [3] Az Intézmény érintetté vált a hasonló, fogyatékos személyek számára ápolást-gondozást nyújtó, 50 főnél nagyobb férőhelyszámú szociális intézmények kiváltásában. A Szociális Intézménynél 2015 és 2016 között a II. rendű alperes Pest Megyei Kirendeltsége, mint fenntartó is vizsgálta a működést, melyet az Alapvető Jogok Biztosa vizsgálata követett 2016 és 2017 között. Az ennek eredményeként tapasztalt jogsértéseket az Alapvető Jogok Biztosának AJBH/257/2017. számú 2017 májusi jelentésében rögzítette.
- [4] A Pest Megyei Kormányhivatal 2015. évi átfogó ellenőrzése során az alábbi megállapítások történtek:
- [5] A vizsgálat során készült jegyzőkönyv számos ténybeli megállapítása mellett rögzítette, hogy a főépületben a fürdők vakolata sérült, a teljes csőhálózat felújítására várnak, a sérülések, a csőtörésekből származó falvizesedések kijavítása a felújításig nem törthet meg. A főépület vízhálózata 70 éves. Az intézményvezető a vízhálózat javítására a fenntartóhoz nyújtott be pályázatot. Az Intézményvezető elmondása szerint az épület külső szigetelésére és nyílászáróinak cseréjére KEOP pályázati forrás lehívására van tehetőségük.
- [6] „B” gondozási egység – fiú részleg, ahol a 12-18 év közöttiek, illetve a folyosó hátsó részében a 40 éven felüli ellátottak élnek, megvalósul a nemenkénti és a korcsoportonkénti elkülönítés is. 7 db 5 ágyas és 1 db 4 ágyas lakószobát alakítottak ki itt. A fürdőkben szintén sérült és

átvizesedett a vakolat. Több helyen kibontott és a fenti okok miatt nem javított falrészek találhatóak.

- [7] Ugyancsak rögzíti a jegyzőkönyv, hogy a lakószobákban elhelyezett ellátottak száma magas. A lakóotthon és a fejlesztő csoport épülete kivételével az intézményben a zsúfoltság a jellemző. Egy lakószobában átlagosan 5-6 főt helyeztek el.
- [8] A fenntartó képviselője és az intézményvezető tájékoztatása szerint a működési engedély hosszabbításához benyújtott szakmai, tervben foglaltak változatlanul tervben vannak, azonban a kivitelezés az ellenőrzés napján nem kezdődött meg. A folyamatos fűtés- és melegvíz szolgáltatás csak részben valósul meg – amikor meleg vizet használnak, akkor a fűtés leáll és fordítva (Kastélyépület és hozzá kapcsolódó épület).
- [9] A személyi feltételek részben megoldottak, az intézményben a vizsgálat idején (2015) 3-mal kevesebb fejlesztő pedagógus volt és hiányzott egy félállású orvos. A Szakmai rendelet 2. és 3. sz. melléklete szerint 3 fő fejlesztő pedagógus és egy fő félállású orvos alkalmazására van szükség.
- [10] Az ellátotti jogok érvényesülése tekintetében az ellátottjogi képviselő nem kezdeményezett a fenntartónál jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére vonatkozó intézkedést, és az illetékes hatóságok felé sem jelezte, hogy az ellátottak meghatározó körét érintő jogsértés fennállását észlelte volna. Az intézmény vezetőjénél viszont észrevételt tett az intézményben folytatott gondozási munkára vonatkozóan, egy lakó elhelyezésével kapcsolatban volt kérése, az ügy az ellenőrzés idején folyamatban volt.
- [11] A korlátozó intézkedéseket illetően évi átlagban a következőket alkalmazták: pszichés megnyugtató: 100 alkalommal; szabad mozgásban korlátozás: 0 alkalommal; gyógyszeres terápia: 50 alkalommal; elkülönítés: 50 alkalommal; komplex módon: nem jellemző. A korlátozó intézkedések eljárásrendjét a Házirend mellékletében szabályozzák, amely a panaszjog gyakorlásának részletes szabályaira nem tér ki.
- [12] A korlátozásokról az ellátottjogi képviselő értesítést a szolgáltatótól következő fogadóóráján kap értesítést., míg a Szakmai rendelet 101/A. §-a alapján az intézményvezető 48 órán belül köteles tájékoztatni a törvényes képviselőt és az ellátottjogi képviselőt a korlátozásról.
- [13] Panaszkezelés: jellemzően szóban tesznek panaszt az ellátottak, illetve a hozzátartozók is. A panaszok főként a fürdőszobák állapotára vonatkoznak, illetve az egymás közötti verekedések következtében kialakult sérülésekre. A szóbeli panaszokat feljegyzik, amennyiben van külsérelmi nyom, illetve az átadóba beírják. Az intézményben működik Érdekképviselői Fórum, évente két alkalommal ülésezik, amelyekről jegyzőkönyv készül.
- [14] Étkeztetés megszervezése: Az intézmény a teljes körű ellátás keretében az ellátottak részére biztosítja a napi legalább háromszori étkezést; ebből legalább egyszer meleg ételt. Kiskorúak esetén biztosított a napi legalább kétszeri kiegészítő étkeztetés, amelyhez az intézmény saját konyhája rendelkezik HACCP minősítéssel. A konyha engedélyezett kapacitása: 250 fő. A következő diétás étkeztetés biztosított az Intézményben: diabetikus, máj, epekímélő, nonketotikus, laktózmentes. Az intézmény gondoskodik az étkeztetés mellett a fekvőbetegek rendszeres folyadék beviteléről.
- [15] Ruházat, textília biztosítása
- [16] Jellemzően saját ruházatot és textíliát használnak az ellátottak, aki nem rendelkezik megfelelő mennyiségű és minőségű ruházattal, az intézmény biztosítja számára. Kiskorúak és fogyatékos személyek részére biztosított a sportruházat. A ruházat javítása és tisztítása a házirendben szabályozott; saját mosoda és varroda van. Az intézmény a textíliával való ellátás keretében, valamint a személyi higiéne biztosítása érdekében ellátottanként biztosít szükség szerint három váltás ágyneműt, illetve a tisztálkodást segítő három váltás textíliát, valamint a tisztálkodáshoz szükséges anyagokat eszközöket.
- [17] Egészségügyi ellátás

- [18] Az intézmény a jogszabályban előírt óraszámokban nem biztosítja az orvosi ellátást; 4 órában alkalmazott gyermekorvos van. Megfelelő orvosi szoba rendelkezésre áll. A rendelési időt a rendelő ajtájára kifüggesztették. Az intézményben rendelő, más (szak) orvosok: pszichiáter havi 1x 5-6 óra, neurológus havi 1x 8 órában, gyermek neurológus havi 1x 8 órában, gastroenterológus havi 1x, ortopéd orvos havi 1x látja el a lakókat. A gyógyszerelés megfelelően megtörténik. Rendszeres és eseti gyógyszerkészlettel rendelkezik az intézmény. A rendszeres gyógyszer készletet havonta állítja össze az intézmény orvosa és az intézményvezető. Az alapgyógyszer-készletbe tartozó gyógyszereket és szereket térítésmentesen biztosítják az ellátottaknak, éves szinten 1-2 antibiotikum van, amelyet a lakó fizet meg. Az alapgyógyszerlistát jól látható helyen kifüggesztették. Egyéni gyógyszerfelhasználó nyilvántartó lapokat megfelelő tartalommal vezetnek, azonban nem a fejlécben szereplő adatokat írják rá. Műszakonként eseménynaplót (átadófüzetet) vezetnek, amely nem sorszámozott, a nappali és az éjszakai műszak külön vezeti.
- [19] Mentálhigiénés ellátás
- [20] 17 fő van az intézményben, aki a mentálhigiénés ellátással foglalkozik. A szakmai program része az éves mentálhigiénés munkaterv. 2014-től a kiskorúak fejlesztését a KLIK-nek kellene biztosítani, azonban összesen mindössze 11 fő iskolai ellátása biztosított. Az oktatási intézményeket, amelyeknek biztosítaniuk kell az utazó pedagógusokat kijelölték, azonban a vizsgálatig a KLIK 1 pedagógust jelölt ki. Az intézményben vannak heti tervek osztályokra lebontva és egyénekre lebontva. A foglalkoztatási lapokat névre szólóan vezetik. Órarend van a foglalkozásokról. Az intézmény mentálhigiénés munkatársai által vezetett – tipikusan havi vagy éves – szabadidős programtervek változatosak, egyénre szabottak. A vizsgálat idején elérhető programok: hittan, kulturális és szabadidős programok, ünnepek (pl. húsvét), születésnapok, kirándulás, cirkusz, nyaralások (júniustól). A lakók rendelkezésére álló közösségi helyiségek étterem, kert, ünnepélyekre a dolgozói étterem. A közösségi vallásgyakorlás biztosított: katolikus mise havi egyszer van az intézményben, református lelkész, baptista hitoktató havi egyszer látogat el. Az intézmény működési körén belül szervezett foglalkoztatás a munkaterápia – ház körüli munkák (mosoda, takarítás, pelenkaosztás). A foglalkoztatásban való részvételért munkajutalmat adnak. 4 fő nem korlátozó, míg a többi ellátott teljesen korlátozó gondnokság alatt áll.
- [21] Megteendő intézkedések
- [22] A Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya a vizsgálatot követően az intézmény tárgyi feltételei miatt külön döntésben rendelkezett a megteendő intézkedésekről.
- [23] A Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály a következő intézkedéseket írta elő:
- [24] 1. A tárgyi feltételek vonatkozásában kérte a fenntartó tájékoztatását, hogy a működési engedély hosszabbításához megírt szakmai tervben foglaltak megvalósulása hol tart, illetve a tárgyi feltételek részről részletezett hiányosságokat, tételesen mikorra szünteti meg (pl. vizesblokkok állapota, folyamatos fűtés és melegvíz biztosítása). Erről részletes ütemezési tervet kértek.
- [25] 2. Szakmai rendelet 5/A. § (1) bekezdése alapján a Szakmai program kiegészítése szükséges a más intézményekkel történő együttműködés módjával.
- [26] 3. Az Szocvtv. 92/B. § (1) c) pontja szerint a Házirend fenntartói jóváhagyása szükséges.
- [27] 4. A Szakmai rendelet 5. § (2) b) pontja alapján a Házirend kiegészítése szükséges az intézmény alapfeladatát meghaladó programok, szolgáltatások körével és térítési díjával.
- [28] 5. Az Szocvtv. 20. §-a alapján a Nyilvántartás kiegészítése szükséges a soron kívüli ellátásra vonatkozó igénnyel.
- [29] 6. Az Ir. 1. számú melléklet I. része szerinti hatályos egészségi állapotra vonatkozó igazolás vagy az Ir. 3. § (2) bekezdése szerinti kórházi zárójelentés használata szükséges minden

kérelmező esetében.

- [30] 7. Az Ir. 1. számú melléklet II. része szerint, hatályos jövedelemnyilatkozat használata szükséges. 8. Az Ir. 1. számú melléklet III. része szerinti hatályos vagyonyilatkozat használata szükséges.
- [31] 9. A Szakmai rendelet 2. és 3. sz. melléklete szerint 3 fő fejlesztő pedagógus és egy fő félállású orvos alkalmazására van szükség.
- [32] 10. A 29/1993. Korm. rendelet 4. sz. mellékletének vezetése szükséges.
- [33] 11. A Tr. 2. § (5) bekezdése szerint az eseti térítési díjak megállapítása szükséges.
- [34] 12. A Szakmai rendelet 6. § (10) bekezdése alapján a tartási, életjáradéki és öröklési szerződés tilalmának megismertetésére van szükség a dolgozókkal.
- [35] 13. A Szakmai rendelet 101/A. § (2) bekezdése alapján a korlátozó Intézkedési terv kiegészítése szükséges a panaszjog gyakorlásának részletes szabályaival.
- [36] 14. A Szakmai rendelet 101/A. §-a alapján az Intézményvezető 48 órán belül köteles tájékoztatni a törvényes képviselőt és az ellátottjogi képviselőt a korlátozásról.
- [37] 15. A Szakmai rendelet 9. számú mellékletének értelemszerű vezetése szükséges.
- [38] 16. A szakmai rendelet 51. § (2) bekezdése szerint a bentlakásos intézményben műszakonként az ellátottak egészségi állapotát érintő változásokról és a velük kapcsolatos jelentősebb eseményekről sorszámozott eseménynaplót (átadó füzetet) kell vezetni.
- [39] Az SZGYF Pest Megyei Kirendeltsége I. vizsgálati jelentése(2015) az alábbiakat rögzítette:
- [40] Az SZGYF főigazgatója az AJB-372/2015. számú jelentéssel5 összefüggésben számú jelentéssel5 összefüggésben rendkívüli ellenőrzést rendelt el, annak megállapítása céljából, hogy az adott területen feltárt hiányosságokat javaslataim alapján megszüntették-e az egyes intézményekben, továbbá, hogy az ellátottak ruházatának kezelése azonosíthatóan történik-e. A vizsgálati jelentés sorszámozva tartalmazta a korábbi jelentésben tett javaslatokat, és az egyes javaslatoknál az ellenőrzés eredményeként tapasztaltakat. Az ellenőrzés tematikus szempontrendszer alapján, az intézmény megtekintésével, releváns dokumentumok áttekintésével, valamint az intézményvezető (megbízottja) nyilatkozatainak rögzítésével történt.
- [41] 1. Az intézmény fenntartója a fenntartói ellenőrzések során fokozottabb körültekintéssel és az intézményre vonatkozó értékelésnél nagyobb részletességgel járjon el és használjon a kínzás és más kegyetlen, embertelen, vagy megalázó bánásmód, vagy büntetés megelőzése szempontjából releváns, valamint a CRPD-ben foglalt kötelezettségek teljesítésére vonatkozó értékelési szempontokat és megállapításokat. A fenntartó beépítette az alapvető jogok biztosa ajánlása szerinti szempontokat az ellenőrzési rendszerbe, körültekintően vizsgálja a fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényesülését, a megelőzés szempontjából releváns kötelezettségek teljesítését.
- [42] 2. Az intézményi dokumentumokban ne használják az értelmi fogyatékossgal és pszichoszociális fogyatékossgal élő személyekre vonatkozó stigmatizáló jellegű megnevezéseket, mint például debilítás, imbecillitás, idióta és retardáltság szavakat. Az intézmény nem használ stigmatizáló kifejezéseket. A korábban elfogadott kifejezések egyes orvosi dokumentumokban fellelhetőek, annak módosítása nem kivitelezhető.
- [43] 3. Az intézményvezető és az ellátottjogi képviselő a gondnoksági felülvizsgálati eljárás megindítása érdekében tegyék lehetővé az ellátottak számára a hozzáférést megfelelő jogi és egyéb támogatáshoz. Az intézményvezető elmondása szerint nem mutatkozott igény az eljárás ellátott kezdeményezésére történő megindítására; az ellátottakat jogaikról az ellátottjogi képviselő tájékoztatja.
- [44] 4. Az intézmény vezetője tegye lehetővé, hogy az ellátottak megválaszthassák, hogy kivel kívánnak közös szobában élni. Ezzel kapcsolatban dolgozzanak ki protokollt arra vonatkozóan, hogy az ellátottak e jogukkal szabadon éljenek. Szobaválasztásra vonatkozó

- protokollal nem rendelkeznek. Az ellátottak kéréseit figyelembe veszik, az elhelyezés a mentális állapot, épületi adottságok, a közösségi érdekek szem előtt tartásával történik.
- [45] 5. Az intézmény vezetője az ápoló-gondozók munkabeosztásánál fordítson fokozott figyelmet arra, hogy ne csak egy ápoló-gondozó dolgozzon egy ápolási egységben. Az intézményben mindig legalább két ápoló-gondozó dolgozik gondozási egységenként.
- [46] 6. Az intézmény vezetője az ápoló-gondozó személyzet felvételénél fordítson fokozott figyelmet a nemek arányának javítására. Az intézményben 15 férfi ápoló-gondozó dolgozik. Tekintettel erre a körülményre, minden műszakba van lehetőség férfi gondozót beosztani.
- [47] 7. Az intézmény vezetője és a fenntartó keressen megoldást az intézményi dolgozók mentálhigiénéjének és szupervíziójának folyamatos biztosítására. A szupervízió magas költségigényű tevékenység, ezért szervezésére nincs lehetőség. A dolgozók mentálhigiénéjének biztosításáról, a kiegész megelőzéséről esetmegbeszélésekkel gondoskodik a vezető.
- [48] 8. Az intézmény vezetője és a fenntartó biztosítsák az intézményi szakmai személyzet rendszeres és minőségi továbbképzéseken való részvételének lehetőségét. E továbbképzések keretében biztosítani kell a szakmai személyzet számára, hogy a Jegyzőkönyv és a CRPD releváns rendelkezéseit megismerhessék és az azokkal kapcsolatos gyakorlati ismereteket elsajátíthassák. A dolgozók rendszeresen részesülnek belső- és
- [49] 4 Atértésmentes kreditpontos képzésekben. Az intézményvezető belső továbbképzéseken foglalkozik az ellátottak emberi méltóságát szem előtt tartó gondozás fontosságával, a megalázó bánásmód elkerülésének módszereivel.
- [50] 9. Az intézmény vezetője és fenntartója az intézményben tegye lehetővé az akadálymentes közlekedést. Az intézményben az akadálymentes közlekedés biztosított.
- [51] 10. Az intézmény fenntartója és vezetője biztosítsák az intézményben, hogy a lakószobákban egy ellátottra legalább hat négyzetméter lakóterület jusson, tíz ellátottra legalább egy fürdőkád vagy zuhanyzó, valamint biztosított legyen a nemenkénti illemhely, a lakószobákban legfeljebb négy személy kerüljön elhelyezésre, gondozási egységenként biztosított legyen egy legalább húsz négyzetméter alapterületű közösségi együttlétre szolgáló helyiség. Mindezt nem az épület bővítésével kell elérni, hanem az ellátotti létszám folyamatos csökkentésével és az ellátottak oly módon történő segítségével, hogy felkészülhessenek a – közösségi alapú szolgáltatások biztosításával – az önálló életvitel folytatására. Ennek érdekében készítsenek rövidtávú tervet az ellátottak kitagolására. Az intézményben a tárgyi feltételek részben biztosítottak. Az illemhelyek nemenként elkülönítettek, a legfeljebb négy ellátott elhelyezése szobánként nem minden esetben kivitelezhető. Az intézményben néhány fő kitagolható ellátott él, rövidtávú kitagolási tervvel nem rendelkeznek.
- [52] 11. Az intézmény vezetője az ételek megfelelő minősége mellett, fordítson gondot arra, hogy az ellátottak megfelelő mennyiségű ételhez jussanak. Az étel mennyisége és minősége megfelelő. Az ellátottak a kívánságaikat szóban jelzik, melyet a konyhaüzem – a szabályok figyelembe vételével –, lehetőség szerint teljesít.
- [53] 12. Az intézmény vezetője gondoskodjon arról, hogy – egészségi állapotra való tekintet nélkül – minden ellátott kötelező „lemeztelenített” fürdetése, valamint – egészségi állapotára való tekintet nélkül – a férfi ellátottat intim testrészeinek női ápoló személyzet által történő szemrevételezésére és vizsgálatára ne kerülhessen sor. (Hasonlóképpen kerülendő női ellátottak intim testrészeinek férfi ápoló személyzet által történő szemrevételezése és vizsgálata.) A fürdetés az ellátott egészségi-, és mentális állapotának, önállósága mértékének figyelembe vételével, szeméreméretének tiszteletben tartásával történik. Egyidejűleg egy ellátott és az őt segítő ápoló tartózkodik a fürdőszobában, a fürdetés és előkészítés alatt is. A fürdőszoba ajtaját csukva tartják. Ágyban történő lemosdatáshoz paravánt használnak.
- [54] 13. Az intézmény vezetője gondoskodjon arról, hogy a mellékhelyiségeket rendszeresen és

hatékonyan tisztítsák és fertőtlenítsék. Takarítási rend szerint, hatékonyan történik a tisztítás és fertőtlenítés. A takarítás elvégzése és ellenőrzése dokumentált.

- [55] 14. Az intézmény vezetője gondoskodjon arról, hogy az ellátottak megfelelő ápolásban részesüljenek, és ne fordulhasson elő, hogy vizeletszaguk legyen. A protokollban rögzített előírások alapján, szükség szerinti gyakoriságú tisztázással, mosdatással biztosítják a higiénét, ezzel megelőzve a kellemetlen szagok kialakulását.
- [56] 15. Az intézményvezető és az ellátottjogi képviselő, rendszeresen nyújtssanak tájékoztatást az ellátottak és törvényes képviselőik számára a panaszmechanizmus különböző lehetőségeiről. Amennyiben szükséges és az ellátott kéri, az ellátottjogi képviselő, illetve ha ő nem érhető el, az intézmény személyzete nyújtson segítséget a panasz megfogalmazásában, leírásában és a címzetthez történő eljuttatásban. A panasztételi lehetőségeket a Házirendből ismerik az ellátottak. Esetleges panaszait jellemzően szóban előadják, azokra szóban azonnal választ kapnak.
- [57] 16. Amennyiben az Érdekképviselői Fórum (ÉF) ellátotti tagjai, valamint az ellátottak hozzátartozói, illetve a törvényes képviselői közül kikerülő tagja nem választás alapján töltik be tisztségüket, akkor esetükben kerüljön sor választás kiírására. (Meggfontolandó az ÉF működésének szabályozását oly módon kialakítani, hogy mind a tagok, mind az elnök határozott idejű mandátummal rendelkezzenek, biztosítva ezzel a lehetőséget az időközönként tartandó választásokon, történő választói akaratformálásra. Az ÉF ülései érdemi ülések legyenek.) A tagok választással, öt év határozott időre nyerik el tisztségüket. Az Érdekképviselői Fórum a funkciójának megfelelően működik.
- [58] 17. Az intézmény vezetője és az ellátottjogi képviselő hívják fel az ellátottak figyelmét az ellátotti önkormányzat létrehozásának lehetőségére. Amennyiben igény fogalmazódik meg az ellátotti önkormányzat létrehozására, igény szerint nyújtssanak segítséget. Az ellátottak rendszeresen részesülnek tájékoztatásban, lakóönkormányzat működtetésére ennek ellenére nincs igény az intézményben.
- [59] Az intézmény vezetője és a fenntartó gondoskodjanak minél több és színesebb program megszervezéséről az ellátottak számára. Fordítsanak figyelmet az intézményen kívüli programok és a sportolási lehetőségek megteremtésére. Növeljék az ellátottak pszichoterápiás és az outdoor jellegű terápiás lehetőségeit. Biztosítsanak számítógépeket és ingyenes internet hozzáférést az ellátottak számára. Az ellátottak szükség szerint részesülnék pszichoterápiás kezelésben. Számítógép, internet használat biztosított. Rendszeresek a sporttevékenységek, az ellátottak intézményi és intézményen kívüli programokon egyaránt részt vesznek
- [60] 19. Az intézmény vezetője gondoskodjon arról, hogy az ellátottak valódi intimitás keretében élhessenek szexuális életet. Az intimszoba használatáért ne kelljen sorban állni, az intimszoba kulcsa kérés nélkül elérhető legyen, ne legyen megszabva meghatározott „együttjárás idő” az intimszoba használata előtt. Az intézményben intimszobát kialakítottak, kulcsa kérés nélkül hozzáférhető.
- [61] 20. Az intézmény vezetője gondoskodjon arról, hogy az intézmény dokumentumai között legyen az ellátottak szexuális életét érintő tanácsadásra, fogamzásgátlásra, párkapcsolatra, intimszoba használatára vonatkozó előírás, ajánlás. Ezzel kapcsolatban tájékoztatni kell mind az ellátottakat, mind az intézmény dolgozóit. Az intézmény rendelkezik erre vonatkozó protokollal, fogamzásgátlás megoldott, tanácsadás, megbeszélés négy szemközt és kiscsoportos foglalkozás keretében is lehetséges. Az eljárásrendről a dolgozók és ellátottak is tájékoztatást kaptak.
- [62] 21. Az intézmény vezetője biztosítsa a házastársi/élettársi szobában történő közös elhelyezést minden olyan házasságot nem kötött pár esetében is, akiknél az érzelmi közösség fennáll, és közös szobában történő elhelyezésre irányuló akaratukat kifejezésre juttatták. Az intézményben élő párok házastársi szobában történő elhelyezésre van lehetőség.

- [63] 22. Az intézmény vezetője fordítson gondot arra, hogy az ellátottak ismerettel rendelkezhessenek az általuk szedett gyógyszerekről és azok mellékhatásairól. Az ellátottakat az intézmény orvosa tájékoztatja a gyógyszerekről és mellékhatásokról, mentális állapottól függő részletességgel.
- [64] 23. Az intézmény vezetője a vonatkozó jogi szabályozás alapul vételével, végezze el a korlátozó intézkedések szabályzatának revízióját. Gondoskodjon róla, hogy a szabályzatot mind az ellátottak, mind a törvényes képviselőik megismerjék, az intézmény dolgozói számára pedig kötelezettség a szabályzat ismerete és betartása. Amennyiben az intézményben „felnőtt rácsos ágyat” használnak, annak alkalmazását azonnal szüntessék meg. Felnőtt rácsos ágy nem található az intézményben, egyes ágyakon lehajtható oldalrácsot alkalmaznak, az ágyról leesés elkerülésére. Az intézmény rendelkezik szabályzattal, amelyet mindenki által megtekinthető helyen kifüggesztettek. Az intézményvezető gondoskodik a dolgozók ismereteinek napra készen tartásáról.
- [65] 24. Az intézmény vezetője gondoskodjon arról, hogy ne kerülhessen sor az ellátottak olyan adatlap szerinti elkülönítésére, amely minden napra vonatkozóan ugyanazt a többnyire érdemi információt nélkülöző leírást tartalmazza. A korlátozó intézkedések elrendeléséről szóló adatlapok megfelelően, hiányosság nélkül legyenek kitöltve és időben kerüljenek megküldésre az ellátottjogi képviselő számára. Az intézményben a korlátozó intézkedések adatlapját a jogszabályi előírásoknak megfelelő adattartalommal vezetik, és határidőben (48 órán belül) értesítik arról az ellátottjogi képviselőt.
- [66] 25. Az ellátott kimenőjének büntetésből, vagy megfelelő indok nélkül történő megvonása jogsértő gyakorlat, mely azonnali megszüntetést igényel. Az intézmény nem vonja meg az ellátottak kimenőjét büntetésből, vagy indok nélkül.
- [67] 26. Azon ellátottak, akik saját tulajdonú ruházatukat hordják, a mosás és szükséges javítás elvégzése után saját ruhájukat kapják-e vissza, ill. azok milyen módon kerülnek azonosításra?
- [68] Minden ellátott a saját ruházatát viseli, a ruhadarabokat jelek, illetve a gondozók tudomása alapján különböztetik meg. A ruházat tisztítása, javítása gondozási csoportonként történik. Mosás után a ruházat szortírozva kerül vissza a gondozási csoportokhoz, ahol a gondozók azt a jelölés és ismereteik alapján helyezik az ellátottak szekrényébe. A vizsgálati jelentés végül rögzítette az Intézkedési tervben a feladatok meghatározását, annak elvégzésére határidő kiszabását, a végrehajtás ellenőrzését.
- [69] Az SZGYF Pest Megyei Kirendeltségének II. vizsgálata (2016)
- [70] Az épület elhelyezkedése, állapota
- [71] Az intézmény a város szélén, a főút mentén, szép természeti környezetben helyezkedik el, tömegközlekedéssel és gépkocsival egyaránt jól megközelíthető. Gépkocsival történő közlekedés esetén a parkolás biztosított. Az intézmény egy központi épületből, továbbá egy 10 fős lakóotthonból és egy 12 fős fejlesztőházból áll. A központi épületen a külső burkolat, a nyílászárók és a fűtésrendszer felújításra került. Az intézményben fellelhető elhanyagolt, elrogyedott, elhasználódott állapotú belső burkolatok, megrongált ajtók, valamint a hiányos berendezési tárgyak nem biztosítanak megfelelő környezetet a lakók számára. Az intézmény több részlegében erősvizelet szag volt érezhető, ami a takarítás hiányát feltételezi. Különösen igaz ez a „CsaCso” részlegre, ami a legelhanyagoltabb állapotú az intézményben. Az itt található lakószobák sivársága és szerény berendezési tárgyai kedvezőtlen hatást gyakorolhatnak az ellátottak mentális állapotára. A központi épület vizesblokkjai leromlott állapotúak. A vízvezetékrendszer állapota rossz, folyamatos a beázás. A beázások következtében a falakon a vakolat penészes és mállik. Az intézmény nagy kerttel rendelkezik, amely gondozott, rendszeresen karbantartott, megfelelő helyszínt biztosít a szabadban megrendezett programokhoz, sportoláshoz. Valamennyi épület akadálymentes.
- [72] Tárgyi feltételek

- [73] Az intézmény nem felel meg a Szakmai rendeletben foglalt tárgyi feltételeknek. Az intézményben az egy lakószobában elhelyezett ellátottak száma, a lakószobák alapterülete, a közös helyiségek száma, és mérete, a fürdőszobák és toalették száma tekintetében nem biztosítottak a tárgyi feltételek. A vizesblokkok rendkívül rossz állapotúak, környékükön a falak vizesek, a vakolat több helyen hiányos. Az intézményben négy gondozási egységet alakítottak ki, amelyben 218 ellátott gondozását végzik. Az épület külső felújítása és a fűtésrendszer korszerűsítése megtörtént, azonban a belső helyiségek leromlott állapotúak, az ajtók, burkolatok felülete rongált. Az épület gondozatlan, valamint a takarítás hiánya mutatkozik. A folyosók bútorokkal, zsákokkal, és hulladékokkal telítettek. Néhány lakó szivacs nélküli ágyon, vagy az ágy méreténél kisebb, esetleg hiányos szivacson feküdt. A szivacsok egy része elhasznált, szakadt, vizelettel szennyezett volt. A dolgozói nyilatkozatok alapján az intézmény nem rendelkezett tartalék szivacsokkal. Az intimszobának kijelölt helyiség mérete, bútorzata és intimitása nem megfelelő.
- [74] Személyi feltételek
- [75] Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata szerinti engedélyezett dolgozói létszám 150 fő. Az ellenőrzés során bekérték a 2016. június 21. napra vonatkozó intézményi állománytáblát, amely alapján az intézmény foglalkoztatotti létszáma 142 fő volt, amelyből 138 fő teljes munkaidőben, 4 fő pedig részmunkaidőben foglalkoztatott. A 142 főből 113 fő nő, 29 fő férfi. A részmunkaidős foglalkoztatottak óraszámával csökkentett statisztikai létszám: 140,25 fő. A Szakmai rendelet 2. számú melléklete (II. Intézményi ellátások 2. Bentlakást nyújtó intézmények D pontja, valamint a Kiegészítő szabályok 6. pontja) által előírt kötelező létszámnormák alapján megállapítható, hogy az intézményben a jogszabályban előírt szakmai létszám biztosított, azonban 7 fő ápoló-gondozó és 5 fő fejlesztő pedagógus munkakör nincs betöltve. 2015. és 2016. évben a fluktuáció a belépő és a kilépő dolgozóknál 24,7 illetve 24 % volt. A magas fluktuáció okai között a szociális terület alacsony bérezését, az egészségügyi szféra, valamint általánosságban a budapesti munkaerő piac munkaerő elszívó hatásait lehet leginkább megemlíteni.
- [76] Ellátotti kör
- [77] Az Intézmény fogyatékos személyek ellátását biztosítja. A Szolgáltatási Nyilvántartás szerint az intézmény engedélyezett ellátotti létszáma: 220 fő. A vizsgálat időpontjában az ellátottak száma 219 fő volt. Az ellátottak értelmi fogyatékosággal élő személyek, egy részük halmozottan-, döntő többségük súlyosan fogyatékos. Néhány lakó pszichiátriai betegségben is szenved, közülük páran ön- és közveszélyesek.
- [78] Ezen lakókat integráltan helyezték el, ezért az ágyban fekvő ellátottak védelme érdekében az intézmény a szobák bejárati ajtónyílásra rácsot szerelt fel.
- [79] anúsítvány
- [80] Az intézmény a vizsgálat idején 2016. december 31-ig szóló tanúsítvánnyal rendelkezett.
- [81] Panaszkezelés
- [82] Az ellátottakat lakógyűlésen tájékoztatják a panaszmechanizmus lehetőségéről.
- [83] Ellátotti Önkormányzat az intézményben nem, Érdekképviselői Fórum azonban működik.
- [84] Tagjait öt évre választják. A Fórum félévente, illetve szükség szerint ülésezik.
- [85] Korlátozó intézkedések gyakorlata
- [86] Az Intézményvezető tájékoztatása szerint korlátozó intézkedést nem alkalmaznak az Intézményben, azonban az ellenőrzés számos korlátozó intézkedés folyamatos meglétét tárta fel. A központi épületben rácsos ágyak és faráccsal elzárt ellátotti lakószobák találhatóak. Az intézmény tájékoztatása szerint ezek a rácsok, az ágyban fekvő ellátottak védelme érdekében kerültek felszerelésre, mivel az intézményben néhány ellátott veszélyeztetheti testi épségüket. Egyik lakójuk testét lepedővel rögzítették, amelynek indoka, hogy szabad kézmozgás esetén az ellátott hánytatja magát. Korlátozó intézkedésnek minősül továbbá azoknak az ágyaknak a

használata, amelyek három oldalról ráccsal bontottak, a negyedik oldaluk pedig a fal felé fordított Ezen ágyakat szabad akaratukból nem tudják elhagyni az ellátottak. Több speciális székekben ülő ellátott esetében érzékelhető volt, hogy nem a testalkatuknak megfelelő méretű széket alkalmaztak. Az intézményvezető véleménye szerint a korlátozó intézkedések alkalmazása minden esetben az ellátottak érdekeit szolgálják.

[87] Orvosi ellátás

[88] A Szakmai rendelet szerint a bentlakásos szociális intézmény orvosa biztosítja az ellátást igénybe vevő egészségi állapotának rendszeres ellenőrzését, az orvosi tanácsadást, az egészségügyi tárgyú jogszabályokban meghatározott szűréseket a gyógyszerrendelést, valamint szükség esetén az egészségügyi szakellátásba történő beutalást. Az intézmény az orvosi ellátást egy fő házi gyermekorvos (intézmény alkalmazottja, közalkalmazott státuszban, heti 20 órában), valamint egy fő pszichiáter szakorvos (megbízási szerződés alapján, havi egy alkalommal) közreműködésével biztosítja. Felnőtt házi orvos az ellátásban nem vesz részt annak ellenére, hogy az intézmény ellátottjainak nagy része már nem gyermek. Az ellátásban részt vesz továbbá – szerződés nélkül – egy sebész és egy neurológus orvos, akik a váci Jávorszky Ödön kórház alkalmazottjai. Az orvosok hét közben szükség szerint telefonon is elérhetők. Az állandó fekvő betegeket az intézmény orvosa szükség szerinti gyakorisággal szemléli a betegágy mellett, státusz felvételére évente egy alkalommal kerül sor. A neurológus havonta vizitál az intézményben, a sebész – az intézményi orvossal történt egyeztetés után – szükség esetén vizitálja a decubitusos⁷ ellátottakat. A Szakmai dokumentáció alapján tett megállapítások rögzítik például, hogy az eredmény dokumentált, az ellenőrzés dokumentálása azonban nem történt meg; az aláírások mindkét lapon hiányosak; az eseménynaplóban a dokumentálás nem történt meg; egy ellátott kórházi kezelését az egyéni naplóba nem vezették be. Ápolási tervet a CAPD8-s ellátott részére nem készítettek. Az ápolási és gondozási eszközök (speciális ágyak, székek, toloszék, fürdetőágy, bili, stb.) az intézményben részben rendelkezésre állnak, minőségük, tisztaságuk nem megfelelő. Az eszközök fertőtlenítése Neomagnollal és MT53 felületfertőtlenítő szerrel történik. (Neomagnol fertőtlenítőt az intézmény a 2016. május és augusztus havi igényléskor nem igényelt.) Egyszer használatos inkontinencia termékek a szükségletnek megfelelően biztosítottak, ennek ellenére egyik ellátott (B32 szoba) láthatóan átázott pelenkában feküdt az ágyon. A szemle során elhanyagolt küllemű ellátottakkal találkoztak. Egy szobában, az ágyakon nem volt matrac; az ápoló-gondozók elmondása szerint azokat a mosodába szállították. (A matracok átadása-átvétele sem a gondozási egységben, sem a mosodában nem dokumentált.)

[89] 7 A decubitus, más néven felfekvés vagy nyomási fekély a tartósan ágyban fekvő, idős és/vagy fogyatékossgal élő személyeket, betegeket érinti.

[90] Az „A” folyosó fürdőszobájában egy ellátott felügyelet nélkül, önállóan, a padlón ülve vetkőzött, a WC nem volt lehúzva, vizeletszag terjengett. Több ellátott a szobákban és a folyosón „lézengett”, ilyen jelenséggel az egész délelőtt folyamán találkoztak. Nyomát (tépkedett újságdarabok, földre terített pléd) láttuk annak, hogy egy ellátott a nyitott ajtónál tárolt, a használt pelenkákat tartalmazó zsákok mellett tölti az idejét. (Elmondás szerint a felelős ellátott nem szállította el a zsákokat. Kb. 45 perc múlva a zsákok ugyanúgy ott voltak. Másnap a tároló helyiség szintén nyitva volt, a használt pelenkás zsákok bent voltak, a plédet elvitték.)

[91] A folyosó felőli és a terasz felé zárt szobában felügyelet nélkül tartózkodott három ellátott; egyik a földön feküdt, másik az ágyon ült, harmadik a szoba közepén ácsorgott. A szobát elhagyni esetleg a fürdőszobán keresztül, másik szobán át tudták. Találkoztak olyan ellátottal, aki az ágyonál sokkal kisebb matracon fekvő – szintén felügyelet nélkül – egy zokni lóbálásával szórakoztatta magát. Egyes teraszokon selejtezésre váró szétszedett ágyakat

találtak.

- [92] A szennyes pelenka tárolása nem megfelelő; a tároló helyiséget nem zárják, a zsákokat nem szállítják el időben. A zsákokat szállítás után az udvaron álló, ellátottak által hozzáférhető nyitott konténerekben tárolják az elszállításig. Ezen az udvaron egyébként rengeteg hulladék található, az említett pelenkáktól, a hulladék deszkákon át a használhatatlan, selejtezésre váró matracokig.
- [93] A bejárás során tapasztaltak szerint az intézményben a gondozási tevékenység nem megfelelő. A gondozottak kényelme, személyi- és környezeti higiéniája, a baleset-megelőzés nem biztosított. Elengedhetetlen a segítő gondozási modell bevezetése. Ápolási és gondozási dokumentáció tekintetében megállapítható, hogy az ápolási-gondozási tevékenység dokumentálása nem szabályszerű: a dokumentáció keletkezése jellemzően pontatlan, több esetben hiányzik a felmérést végző aláírása. Az eseménynapló részben sorszámozott, vezetése nem pontos. Az egyéni gondozási tervek aláírása hiányos, a gondozási eredmények rögzítése és ellenőrzése jellemzően nem történik meg. Az ápolási tevékenység ellenőrzése jellemzően nem dokumentált, az egységvezető- és a felelős ápoló aláírása hiányzik
- [94] Veszélyes hulladék kezelése
- [95] Az ápolási-gondozási munka végzése során keletkezett veszélyes hulladék kezelése, tárolása a jogszabályban foglaltaknak nem megfelelő. A 48 órán túli hűtött tárolásra elkülönített hűtőszekrény, megfelelő hőmérséklettel a gyógyszereszközszobában biztosított, megfelelő tároló dobozok biztosítottak, de nem használják azokat. A „D” gondozási egységben felhasznált injekciós tűket a gondozási egység gyógyszerhűtőjében, műanyag dobozban tárolták. (A tárolásnak ez a módja nem szabályszerű. A használt injekciós tűket a tárolásra a jogszabály szerint előírt dobozban, a veszélyes hulladék tárolására elkülönített hűtőben kell tárolni. A dializáltak kezelése során keletkező veszélyes hulladék tárolása nem megfelelő, az a számukra kijelölt fürdőszobában, nyitott szemeteszsákokban történik. A veszélyes hulladékot 30 napon túli időtartamban tárolják, az ellenőrzés időpontját megelőző legutóbbi szállítás 2016. június 13-án történt meg, az azt megelőző szállítás 2016. január, illetve április hónapban történt.
- [96] Kézhygiéne
- [97] A kézhygiéne az egész intézményben rendkívül elhanyagolt, holott a fertőzések terjedése leggyakrabban a szennyezett kéz közvetítésével történik. A kézhygiéne vonatkozásában az OEK módszertani levelében foglaltak az orvosi- és gyógyszereszközszobán kívül nem teljesülnek. A fali adagolók hiányoznak, üresek, vagy nem működnek. Az alkalmazott adagolók (egyes helyeken kézzel bele kell nyúlni) szabályos feliratozása nem történik meg, (egyes feliratok 2014-esek), a kézfertőtlenítők típusa, a feltöltés ideje nem azonosítható. A mosdók és törölközők általában szennyezettek, papírtörölkőt kevés helyen használnak. Alkoholos kézfertőtlenítőt a „C” gondozási egységben alkalmaznak. A higiénés kézmosás feltételei nem biztosítottak.
- [98] Gyógyszerellátás, gyógyszerelés, gyógyászati segédeszközök, dokumentáció
- [99] A Szakmai rendelet szerint az intézménynek a jogszabályban meghatározottak szerint gondoskodnia kell az ellátottak gyógyszereléséről, gyógyszerellátásáról, gyógyászati segédeszközök biztosításáról.
- [100] Az ellátásban részesülő személy részére előírt gyógyszer felhasználását az „Egyéni gyógyszer-felhasználási nyilvántartó lap” használatával kell rögzíteni, amelyet az ellátás nyújtásának kezdetekor, majd a nyilvántartó lapon szereplő adatokban bekövetkező változások esetén kell kitölteni.
- [101] Gyógyászati segédeszköz ellátás közgyógyellátás keretében biztosított. Önmagát gyógyszerelő ellátott nem él az intézményben. „Gyógyszerelés” eljárásrenddel rendelkeznek. A gyógyszerrendelést az egyéni naplóba, valamint az eseménynaplóba regisztrálják. A

telefonon adott gyógyszerelésre vonatkozó orvosi utasítások az eseménynaplóba nem minden esetben kerülnek beírásra. Az egyéni napló a megtekintett esetekben tartalmazza a rendszeresen szedett gyógyszerek megnevezését és adagolását. Az eseti gyógyszerek rendelésének rögzítése szintén az egyéni naplóban történik.

- [102] Gyógyszer rendelését követően a megnevezést és adagolást, valamint a kezelés időtartamát az egyéni napló alapján az un. gyógyszerelő füzetbe bevezetik. A Szakmai rendeletben előírt egyéni gyógyszernyilvántartó lap rendelkezésre áll, azonban azt nem, vagy nem megfelelő adattartalommal vezetik. A gyógyszerelő füzet a zárható gyógyszerdobozában található, amelyhez a gyógyszeradagoló ápolókon kívül a házügyeletesnek van hozzáférése. A gyógyszer kiadagolását szakápoló végzi, a gyógyszerelő füzet alapján. Osztályon a gyógyszerelés gyógyszerosztó tálcáról történik. A gyógyszerdobozok szennyezettek. Az intézményben a szakmailag elfogadott napi gyógyszerelés helyett heti gyógyszerelés történik. Napi gyógyszeradagolást a heti gyógyszerek kiadagolásának napján használnak. A gyógyszeradagoló dobozok megjelöltek. A gyógyszert kiadagoló és kiosztó személye azonosítható. A gyógyszerelés folyamata a rendeléstől az alkalmazásig nyomon követhető, azonban a megtekintett dokumentáció szerint a gyógyszerrendelés, illetve változtatás dokumentálása nem felel meg a jogszabályi előírásoknak. („Egyéni gyógyszer-felhasználási nyilvántartó lap” hiánya.)
- [103] A gyógyszerek adagolása a gyógyszer eredeti csomagolásából történik, amelynek szélét a könnyebb kezelhetőség érdekében letépik, és így tárolják műanyag dobozokban. Előfordul, hogy a letépés következtében nem állapítható meg a gyógyszer felhasználhatóságának ideje. Az eredeti csomagolást egyes esetekben nem cserélik, a papírdobozban (amelyen a használati idő lejárt), felhasználható gyógyszer van.
- [104] Az infúzióval történő ellátáshoz nem rendelkeznek a szükséges eszközökkel és anyagokkal. Az intézményben folytatott gyakorlat szerint az ellátott közgyógyellátása terhére kiváltott gyógyszerekből más ellátottak is részesülnek; amennyiben gyógyszerkeretét kimeríti, közgyógyellátás keretében további ellátása nem biztosított.
- [105] A gyógyszeradagolást végző ápoló elmondása szerint leltárt nem készítenek; a gyógyszerek lejáratát ellenőrzik, azonban az ellenőrzés alkalmával lejárt felhasználhatósági idejű készítmények voltak a gyógyszerkészítmények között. A hűtést igénylő készítmények tárolására szolgáló hűtőszekrények rendelkezésre állnak, gondozási egységenként, továbbá a gyógyszerdobozában, azonban a gyógyszerek tárolása nem megfelelő. A gyógyszereltároló hűtők hőmérséklete nem minden esetben megfelelő, nem minden esetben mért és dokumentált, illetve bennük élelmiszer, valamint lejárt készítmények, használt fecskendők voltak. Találtak lejárt antibiotikumos szemcseppet, amelyet orrcseppként használnak fel (elmondás szerint orvosi javaslatra, nem dokumentált). Találtak Daedalon kúpot (CsaCso) csomagolás nélkül. Lejáratát idő nem megállapítható. A konyhai edények között tárolják egy ellátott heti gyógyszerelő dobozát.
- [106] Étkezés, folyadékpótlás biztosítása
- [107] Az intézmény 300 adagos főzőkonyhával rendelkezik. A konyhaüzem megfelelően gépesített. Az ellátottak részére biztosított napi étkezések száma öt (három fő- és két kísétkezés), ebből meleg étel naponta legalább egy alkalommal. Az ellenőrzés időszakában tartott dolgozói értekezleten elhangzottak szerint a gondozási egységekbe esetenként az elegendőnél kevesebb étel érkezik. A szemle alkalmával elhangzottak szerint a „B” egységben margarint adnak „előreggeliként”, a „D” egységben pedig a hűtőben nem megfelelően tárolt hurkaszirt találtak, amelyet a gondozók elmondása szerint uzsonna pótlására adnak. Házi orvos, pszichiáter, szakorvos javaslatára egyénre szabott, szükség szerinti diétás ételmezést biztosítanak. Az ellátottak normál, pépesített, illetve folyékony ételt kapnak.
- [108] A főételek pépesítése a konyhán történik. Desszert pépesítését a gondozási egységekben

turmixgéppel végzik, megfelelő tápszerrel. Az intézményben egy diétás szakács dolgozik, a fenntartó dietetikust biztosít. A szükséges folyadékbevitel biztosított, az ellátottakat legalább naponta 5 alkalommal kínálják innivalóval.

[109] Testi higiéne biztosítása

[110] Az ellátottak testi higiénebiztosítására vonatkozó eljárásrenddel rendelkezik az intézmény. A nemenkénti illemhelyek részben biztosítottak. (Lakóotthonban biztosított, egyéb gondozási egységek nem koedukáltak.) A központi épület fürdőszobáinak állapota elhanyagolt nem szabályosan takarított. A szennyezett kádak és fürdető kocsik a megfelelő testi higiénebiztosítást nem teszik lehetővé. A tisztázás nem történik meg szükség szerinti gyakorisággal. A tiszta ágynemű és textiláru tárolása nem megfelelő. Rutinszerű fürdetés és hajmosás elvileg naponta, illetve kétnaponta történik, fürdetési rend, továbbá a vonatkozó eljárási rend alapján. Fürdetés és előkészítés alkalmával az intimitás a központi épületben nem biztosított. Ágynemű részben biztosított, egyes szobákban az ellátottak nem kapnak megfelelő matracokat és ágyneműt sem. Fogkeféket ellátottanként elkülönítve tárolják.

[111] Textiláruval történő ellátás

[112] Az Intézmény rendelkezik mosodával, a textiláru tisztítását és javítását itt végzik. A ruházat tisztítása gondozási csoportonként történik. Mosás után a gondozók helyezik a ruházatot a szekrényekbe. A ruhákat a gondozók „felismerik”, így válogatják szét. A mosodában a szennyes ruha útja megjelölt, a szennyezett és a tiszta ruha útja a szabályok betartása esetén nem keresztezi egymást, azonban a tiszta ruhák között adományból származó tisztítatlan ruhák voltak. Amennyiben a lakó nem rendelkezik saját textiláruval, az intézmény biztosít a számára ágynemű garnitúrát, ruházatot, tisztálkodást segítő eszközöket, anyagokat. A mosodában a biztonsági adatlapok rendelkezésre állnak, a mosás-szárítás a gépeket forgalmazó cégek utasításainak megfelelően történik. Inkontinencia eszközök rendelkezésre állnak, beszerzés közgyógyellátás terhére történik.

[113] Az intézmény higiéne rendje

[114] Az intézmény rendelkezik takarítási renddel, amelynek felülvizsgálata szükséges. A takarítás elvégzése és ellenőrzése nem dokumentált. A fertőtlenítő takarítás kivitelezéséhez az eszközök nem biztosítottak. A kétvödörös, fertőtlenítő felmosást nem alkalmazzák, az eszközök elhasználtak, szennyezettek. A takarítók nem alkalmazzák a színkód szerint szabályos eszközöket. A tisztítószereket nem mérik ki. A felhasznált szerek nem azonosíthatók, illetve nem megfelelőek. A szemle során tapasztaltak szerint a szanitert az élelmiszerekkel érintkező felületekhez való zöld színű eszközzel tisztítják; a szanitert, az ajtót, a polcot SAVÓ WC-fertőtlenítővel mossák. A gondozási egységekben található kezelők (nővérszobák) valamint tálaló konyhák tisztasága nem biztosított. A hűtők takarítatlanok, jegesek, muslincák röpködnek, a tálaló kocsiról az ételmaradékot nem viszik el. A gyógyszerek tárolására szolgáló hűtőkben a gyógyszerek mellett használt injekciós tűk, élelmiszer, ceruzaelem található.

[115] A szennyes pelenka tárolására szolgáló helyiséget nem zárják, a gondozási egységből történő elszállításról nem gondoskodnak időben. A szennyes pelenkát nyitott, az ellátott által hozzáférhető konténerben szállítják.

[116] A mosodában nem adottak a kézfertőtlenítés eszközei; a gumikesztyűket elmondás szerint alkoholos kézfertőtlenítővel fertőtlenítik. A gumikesztyűk szennyezettek. A raktárban lejárt szavatosságú idejű mosogató és sürolószerek találhatóak.

[117] Az ellenőrzés alkalmával tapasztaltak szerint a konyhaüzemben külön húselőkészítőt használnak. A fagyasztóládák, hűtőszekrények hőmérséklete, annak ellenőrzése és dokumentálása részben megfelelő. (Az ellenőrzés napján munkakezdéskor nem dokumentálták.) A hűtők ételtípusonként elkülönítettek, feliratuk nem minden esetben felel meg a tartalomnak. A raktárban lejárt szavatosságú élelmiszerek találhatóak. Az egyik hűtő,

amelynek hőmérséklete az ellenőrzés időpontjában 17 fok volt, tisztított főtt tojást, maradék penészes körözöttes kenyeret, egy műanyag vödörben nem azonosítható folyadékot, egy rekeszben gyümölcsöt tartalmazott. (Elmondás szerint a hűtő hőmérséklete a meleg tojástól emelkedett meg.) A konyhában a szabályszerű kézmosáshoz papírtörölköző és MT 36 kézfertőtlenítő biztosított, a mosdó szennyezett.

[118] Az ételmintákat az előírás szerinti hőmérsékleten és előírás szerinti zacskóban, 72 óra időtartamban tárolják. A tárolásra szolgáló hűtőszekrényt élelem tárolására is használják, abban az ellenőrzés időpontjában kapor volt. Az intézményben a fertőtlenítés és a takarítás nem hatékony, fertőzésmentes, higiénikus környezet nem biztosított.

[119] Mentálhigiénés tevékenység

[120] A Szakmai rendelet értelmében a bentlakásos intézményben folyó gondozási tevékenység keretében az intézmény szolgáltatását igénybe vevő személy szociális, testi és szellemi állapotának megfelelő egyéni bánásmódban való részesítésével a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglévő testi-szellemi funkcióinak helyreállítására és szinten tartására kerül sor. A bentlakásos intézménynek mindent meg kell tennie az ellátást igénybe vevő testi-lelki aktivitása fenntartásának, megőrzésének érdekében.

[121] Az intézmény mentálhigiénés tevékenységét a mentálhigiénés-foglalkoztatási csoportvezető irányítja. Az intézményben élő kiskorú ellátottak fejlesztését a KLIK valamint a Pedagógiai Szakszolgálat dolgozói (egy fő konduktor, és két fő gyógypedagógus) végzi. A KLIK a 16 év alatti tankötelezettekről évente gyógypedagógiai véleményt ad át. A mentálhigiénés munkatársak a kiskorúak közül a fejlesztő csoportban élőkkel foglalkoznak, a napi rutin, szokások kialakításában segítenek, a 16 év alattiak esetében a fejlesztési tervet külsős gyógypedagógus készíti el.

[122] A 18. életévüket betöltött ellátott részére az egyénre szabott foglalkozást a számára kirendelt mentálhigiénés munkatárs biztosítja. Az éves fejlesztési tervét a mentálhigiénés munkatárs készíti el. A megtekintett dokumentumokban értékelésként többnyire az „állapotváltozás nem történt, az eddigi terv irányadó” szöveg olvasható. A tevékenység ellenőrzése részben dokumentált, a készítő és ellenőrző személy beosztása és személye nem minden esetben azonosítható. Egy szabadon választott ellátott a 2015 és 2016 évre szóló fejlesztési terve szó szerint megegyezik, a fejlődés, vagy annak akadálya nem állapítható meg. A havi foglalkozásokat foglalkoztatási lapon tervezik, a hónap utolsó hetében készítik el. A lapon a mentálhigiénés munkatárs rögzíti az ellátottal tervezett foglalkozások típusát (játék, főzőszakkör, mobilizálás, mese, golyófürdő, stb.) A megtekintett esetekben a havi foglalkoztatás megtervezésekor egy esetben sem szerepelt golyófürdő, holott az rendelkezésre áll.

[123] Az ellátottak a kertben, mosodában végeznek terápiás munkát. A lakóotthon lakói segítenek a takarításban, a kerekesszékesek mobilizálásában. Sporttevékenység (labdarúgás, szabadtéri játékok) keretében gondoskodnak a testi aktivitás fenntartásáról. Intézményen kívüli programként nyári nyaralást, állatkerti sétát, kulturális programokat szerveznek. Negyedévente buszos „sétán” vesznek részt a járnai nem tudók. Lakószobai mentálhigiénés foglalkozás (zene, meseolvasás) csak a „C” gondozási egységben (ágyhoz kötött ellátottak) történik. Televízió biztosított. Kreatív foglalkozás keretében fejlesztik a manipulációs tevékenységet. Az intézményben kb. 30 ellátottat látogatnak, a családi kapcsolattartás többnyire telefonon történik (aki nem tud beszélni, csak hallgatja a hozzátartozót.) Ünnepekkor templomlátogatást szerveznek, hetente egyszer katolikus, havonta egyszer evangélikus hitélet biztosított. Konfliktus megoldásra csoportos foglalkozások alkalmával kerül sor, feszültségoldó zenehallgatással, egyéni foglalkozással igyekeznek a feszültséget oldani. Kialakítás alatt áll az ún. snoezelen-terápiás szoba, ahol zene- és fényhatások gondoskodnak feszültségoldásról. A napirend kialakítása lehetővé teszi a rutin tennivalókon

kívül a mentálhigiénés tevékenység folytatását. Az intézmény bejárása során az egész délelőtt folyamán találkoztak „lézengő” ellátottakkal. Kreatív foglalkoztatást az ellenőrzés második napján láttak. Lakószobában mentálhigiénés tevékenységet nem folytatnak. A szobák többsége sivár, díszítésükről – amely szolgálná a kellemes közérzet kialakulását, az érzékszervek fejlesztését – nem gondoskodnak. Vélhetően a mentálhigiénés tevékenység hiányosságainak következménye, hogy az ellátottak „rongálnak”, matracot tépnek, padlóburkolatot szednek fel. A sivárság különösen az ún. „CSaCSo” egységben szembetűnő. Tapasztaltak „foglalkoztatást”, amelynek során kb. 15 ellátott tartózkodott az ebédlőben; 3-4 ellátott kivételével a többiek céltalanul járkáltak.

- [124] Az intézményvezető ápoló helyettesének tájékoztatása szerint a lakószobából történő kimozdítás, (akár foglalkozás nélkül is) a foglalkozás része. Rehabilitációs tevékenységet nem végeznek. A mentálhigiénés tevékenység ellenőrzése, munkaértekezletek tartása esetszerű, nem tervezett, nem dokumentált. A mentálhigiénés gondozás a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglévő testi-szellemi funkcióik helyreállítására és szinten tartására nem alkalmas.
- [125] Az ellátottak érték-és vagyonmegőrzési nyilvántartásának vezetése szabályozottsága, az ellátottak számára vásárolt nagy értékű használati tárgyak beszerzése, használata és tárolása.
- [126] Az ellátottak vagyontárgyait az Intézmény által rendszeresített, elektronikus nyilvántartásban, egyénre szabottan tartják nyilván. Az intézményvezető nyilatkozata alapján az ellátott által igényelt költőpénz háromszorosát meghaladó használati tárgyak beszerzésekor, az intézmény gyakorlata szerint a gondnok hozzájárulása szükséges. A gondnok hozzájárulását az intézményvezető kérelmezi, a vizsgált kilenc esetből három esetben indokolta meg a beszerzés szükségességét. Az értékhatár feletti tárgyak megvételére vonatkozó gondnoki engedélyeket a rendelkezésre álló iratok alapján az intézmény beszerezte. Az eszközök tárolását az arra kijelölt intézményi alkalmazott végzi, Az intézményvezető nyilatkozata szerint a magántulajdonban lévő tárgyak egy részét más ellátottak is használhatják. A megtekintett dokumentációban erre vonatkozó gondnoki hozzájárulás egy esetben volt fellelhető. A tárgyak vásárlásáról szóló számlák az ellátottak nevére kerültek kiállításra. A beszerzést követően a tárgyak átadás-átvételi bizonylattal az osztályvezető közvetítése által kerülnek az ellátottakhoz. Az intézményvezető nyilatkozata, továbbá a mentálhigiénés munkatársak és ápoló- gondozók elmondása szerint a notebookok esetében annál a megőrzésre jogosult dolgozónál található az eszköz, akinek segítségével az ellátott használja. A foglalkoztatóban elzárt gépeket a foglalkoztatói csoport közösen is használja filmnézésre, zenehallgatásra/ fotók megtekintésére. A pendrive-okat zenehallgatásra, filmnézésre, fényképek tárolására használják, illetve egy részükön intézményi dokumentumokat is tárolnak. A pendrive-ok és a fényképezőgépek megőrzése a notebookéhoz hasonlóan történik. Az ellátottak tulajdonában álló konyhai berendezéseket (hűtőszekrények, kávéfőzők, szendvicssütő, stb.), illetve televíziókat, zenelejátszókat az intézményben élő többi lakó is használja. Az ellenőrzés során valamennyi notebook, továbbá valamennyi, szűrőpróbaszerűen kiválasztott tárgy megtalálható volt az intézményben, és megállapítható az is, hogy az eszközöket az ellátottak céljaira használják. A használati eszközök megrongálódása esetén az eszközök javításra kerülnek, amennyiben erre nincs mód, selejtezik azokat. Az egyik ellátott tulajdonában található egy 2006-ban több mint egymillió Ft-ért vásárolt mozdatógép, továbbá egy 234.000 Ft-ért vásárolt motoros ágy. Az ellátott azonban a vizsgálat idején nem motoros ágyat használt, az nem volt megállapítható, hogy a szobában forgó ágyat ki használja. Egy mozdatógépet, amely a gondozók elmondása szerint az érintett ellátott tulajdona – a folyosón tárolnak. Leltári szám nem található rajta, így nem különül el az intézményi leltártól. (Az intézményben több mozdatógép is található, azonban leltári szám hiányában nem állapítható meg, hogy melyik gép kinek a tulajdonát képezi.) Egy másik ellátott számára 2015. március

30-án vásárolt turmixgép a „B” egységben található, az ellátott a gondozók elmondása szerint a „C” egységben él. A harminchat megtekintett tárgy közül leltári szám egy eszközön volt található.

[127] Elhunyt ellátottak értékeinek kezelése

[128] Az ellenőrzés vizsgálta az elhunyt ellátottak értékeire, ingóságaira vonatkozó leltárfelvétel gyakorlatát, továbbá a költőpénznek, pénzmaradványoknak a bírósági letéti számlára történő befizetését. Egy elhunyt személy 251.450 Ft összértékű tárgyi ingóságait a hagyatéki leltárban nem tüntették fel. Az ellenőrzés megállapította, hogy az Intézmény figyelmen kívül hagyta a Szakmai rendelet 62. § (1) d) pontjában foglaltakat, amelynek értelmében az elhunyt ingóságai között fellelt készpénzt – ideértve a lakó által intézményi megőrzésre átadott valamint a letéti számlára befizetett készpénzt is – haladéktalanul, de legkésőbb a halál beálltát követő első munkanapon be kell fizetni a letéti számlára. Az intézményben – a szociális munkatárs elmondása alapján – az a kialakult gyakorlat hogy az elektronikus nyilvántartásból kinyomtatott ingólistát a hagyatéki leltár mellékleteként küldik meg a hatóságnak; ez azonban az intézményi dokumentációból nem állapítható meg egyértelműen.

[129] Ellátotti jogok érvényesülése

[130] A Szocvtv. 94/E. § (4) bekezdése értelmében a szociális intézmény köteles a szolgáltatást az alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására figyelemmel végezni, különös tekintettel az élethez, emberi méltósághoz, a testi épséghez, a testi, lelki egészséghez való jogra. A testi, lelki egészséghez való jog alkotmányos követelmény. Az általános ellátotti jogokon felül a Szocvtv. rögzíti a fogyatékos személyek jogaira vonatkozó speciális szabályokat is. A vizsgálat során számos ellátotti jogot sértő intézkedést tapasztaltak az Intézményben.

[131] A rácsos ágyak, valamint a szobák ajtájára felszerelt rácsok, a lekötözés sértik az ellátottak szabad mozgáshoz és az emberi méltóságához fűződő jogát. Az emberi méltósághoz való jogot sért a fürdőszobákban a zuhanyfüggönyök és a toalett deszkák hiánya. Az Intézményben az intimszobát kialakították, azonban az a funkciójának nem felel meg. A kanapé a szoba mérete miatt nem kinyitható, továbbá a bejárati ajtón szemmagasságban 4-5 cm átmérőjű lyuk tátong.

[132] A biztonsághoz való jogot érinti az ellátottak Intézményen belüli rossz elhelyezése. A földszinten a járóképes ellátottak, az emeleten a mozgásukban korlátozott, vagy az ágyat önállóan elhagyni nem képes ellátottakat helyezték el. Tűz esetén, az emeleten lakók mentése nem biztosított. A teljes körű ellátáshoz, valamint az emberi méltósághoz, továbbá a testi, lelki egészséghez való jogot sérti a matrac, illetve az ágynemű nélküli ágyak alkalmazása. A vizsgálat során megdöbbentő elhelyezést tapasztaltak – egyes ellátottak matrac nélkül, fémrácsra vagy fa ágyon aludtak. Néhány szobában a takarók és párnák hiányát tapasztalták. A gondozó személyzet, gyári csomagolásban elhelyezett plédeket mutatott, amelyet állításuk szerint esténként kiosztanak az ellátottaknak. Ez a megoldás nem életszerű, valószínűsíthető, hogy a tájékoztatás során elmondottak, nem egyeznek a gyakorlattal. Kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés nem fordult elő az intézményben. Kimenő megvonására büntetésből, vagy megfelelő indok nélkül nem kerül sor. Az intézményvezető tájékoztatása szerint az ellátottak részére biztosított a szobaválasztás joga, figyelembe véve az intézmény lakóinak érdekét.

[133] Dolgozói nyilatkozatok

[134] A vizsgálat során, az intézményi dolgozók közül 5 főt hallgattak meg. A dolgozók által elmondottakból megállapítható, hogy a munkahelyi légkör feszült. Az alkalmazottak nincsenek megelégedve az intézmény vezetésével. Az intézmény nem rendelkezik megfelelő személyi állománnyal, amely bizonyos munkakörökben lehetetlenné teszi a munkavégzést. Az elmondottak alapján azt is megállapították, hogy az intézmény egyes részlegeinél szakmai

értekezletet rendszertelenül és ritkán tartanak, valamint összességében elmondható, hogy a vezetők az alkalmazottakat nem ellenőrzik. Nincs megfelelő együttműködés és összhang a dolgozók között, amely az ellátottak gondozására is hatással van. Egyes alkalmazottak napi 6 órás munkavégzés után távoznak az intézményből, holott a bérezésüket napi 8 órás bérezés után kapják. A nyilatkozó szerint mindez a vezetők tudta és beleegyezése mellett történik, azonban az intézményvezetőnek erről nincs tudomása. Szükséges lenne a dolgozói létszámnorma újragondolása, figyelembe véve az ellátotti kör minősítését. Az intézményvezető tájékoztatása szerint az ellátottak jelentős része a betegségük meghatározásakor újraminősítést igényelne. Az üres álláshelyeket nehéz feltölteni, a tapasztalatok alapján az egészségügy elszívó ereje érvényesül.

[135] 4.6.22. Ellátotti nyilatkozatok

[136] Az intézmény székhelyén jelenleg 219 fő él. A helyszínen 6 ellátottal készült interjú alapján, az alábbi következtetések vonhatók le: az ellátottak szeretnek az intézményben lakni, szeretik a gondozókat. Többször elhagyják az intézményt, kirándulásokon, közös programokon vesznek részt. Az ellátottak elégedettek az étellel, azonban elmondásuk szerint néhány étel nem olyan jó, mint régen. A lakóotthonban élő ellátott az elhasznált berendezésekre panaszkodott és a leváló vakolatra.

[137] A meghallgatások előtt, valamennyi nyilatkozni kívánó dolgozót tájékoztattak arról, hogy az interjúval való részvétel nem kötelező, továbbá, hogy véleményét névvel és nevének elhagyásával is elmondhatja. A nyilatkozók közül két fő kérte nevének mellőzését. Az elhangzottakat írásban rögzítették. A meghallgatásokról, a nyilatkozat lényegét összefoglaló, a vizsgálati jelentés megírását könnyítő, emlékeztető dokumentum készült.

[138] Szeretnek az intézményben élni, azonban a „CsaCso” nevezetű egységben élők rossz ellátotti körülményekről nyilatkoztak. Van olyan ellátott, aki munkájáért munkaterápiás jutalomban részesül.

[139] A vizsgálat összegzése

[140] A vizsgálat megállapította, hogy az intézmény részben rendelkezik az ellátottak igényeit biztosító tárgyi és személyi feltételekkel. Az intézményben hanyag szakmai munka folyik. Az ellátotti jogok megengedhetetlen mértékben sérülnek. Az intézmény gazdátlan, elhanyagolt érzést kelt. A fertőzésmentes és higiénikus környezet nem biztosított. A mentálhigiénés tevékenység a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglévő testi-szellemi funkcióik helyreállítására és szinten tartására nem alkalmas. A gondozási tevékenység nem megfelelő; elengedhetetlen a segítő gondozási modell bevezetése. A gyógyszerellátás nem a jogszabályi előírások szerint biztosított. Lejárat felhasználati idejű gyógyszerek és élelmiszerek nem tarthatók és használhatók az intézményben, ennek ellenére az ellenőrzés időszakában két hét eltéréssel továbbra is találtak lejárt felhasználatú gyógyszert és élelmiszert. A dolgozók és a vezetőség között az együttműködés nem megfelelő, amely hátrányosan befolyásolja a munkavégzést és ez hatással van a lakók ellátására. A dokumentációk részben hiányosak, nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak. A lakók az intézményt otthonuknak tekintik, jól érzik magukat, azonban az ellátással nem mindegyikük elégedett. Az intézményben munkahelyi közöny, illetve a feladatok pontos és egyértelmű kiadásának, továbbá a következetes és rendszeres vezetői ellenőrzések hiánya tapasztalható. A vezetői tevékenység az intézményben nem megfelelő: nem érvényesül a gondoskodó attitűd, nem érvényesül az intézményt az ellátott otthonának tartó szemlélet. A megfelelő szemlélet hiánya, az ellenőrzés és számonkérés esetlegessége, következetlensége az intézmény nem megfelelő működését eredményezi.

[141] 4.6.24. Javaslatok

[142] A vizsgálat során feltárt hiányosságok és szabálytalanságok megszüntetésére és a jogszerű állapot helyreállítására szükséges intézkedések és javaslatok:

- [143] 1. Az egyes ellátottakat sújtó, indokolatlan korlátozó intézkedések – különösen a rácsos ágyak, helyiségeket elválasztó farácsok – megszüntetése. A jelenlegi korlátozások a jogszabályi feltételeknek megfelelő, más alternatívákkal történő kiváltása.
- [144] 2. Az ellátotti jogokat sértő intézkedések megszüntetése.
- [145] 3. Az intézményben található megrongált ajtók és belső burkolatok javítása, megfelelő állapot szinten tartása.
- [146] 4. A vizesblokkok felújításának előkészületeire az eljárás megindítása, a fenntartó segítségével.
- [147] 5. Az épület folyosóin található székek, bútorok, zsákok, és hulladékok eltakarítása, lomtalanítása.
- [148] 6. A „faház” építményben található, egérürülékkel szennyezett raktár felszámolása, az ott tárolt holmi selejtezése.
- [149] 7. Megfelelő intimszoba kialakítása.
- [150] 8. Az ellátottak jogszabályi feltételeknek megfelelő méretű és létszámú szobákban történő elhelyezése.
- [151] 9. Javasolt az ellátottak elhelyezésének átgondolása, mozgásképtelen ellátottak földszinten történő elhelyezése.
- [152] 10. Megfelelő számú ágyszivacs beszerzése, tartalék szivacsok biztosítása.
- [153] 11. Az ágyneműk és az ágyneműhuzatok minden ellátott számára maradéktalanul megtörténő, évszaknak megfelelő kiosztása.
- [154] 12. A foglalkoztatottak részére védőruházat biztosítása.
- [155] 13. A rendkívüli munkavégzés elrendelésének ellentételezésére elsődleges eszközként javasolt – az évi rendes szabadságon túlmenően – a szabadidő kedvezmény biztosítása. Az Mt. 143. § (7) bekezdése lehetőséget ad a rendkívüli munkaidő ellentételezésére járó szabadidő tárgyévét követő év december 31. napjáig történő kiadására, ezáltal elkerülhető a személyi kiadások megnövelése.
- [156] Egyben felhívják a figyelmet, hogy a rendkívüli munkavégzés elrendelésekor figyelemmel kell lenni a Mt. 109. § szerinti évi 250 óra maximálisan elrendelhető időtartamra is, továbbá arra, hogy a rendkívüli munkavégzésért járó szabadidőnek az éves rendes szabadság terhére történő kiadása nem megengedett.
- [157] 14. Egyes munkáltatói intézkedéseket tartalmazó KIRA iratok humánpolitikai szignálásra, illetve pénzügyi ellenjegyzésre történő továbbítása, az általános eljárásrendnek megfelelően, minden esetben szükséges. (A pénzügyi ellenjegyzés nélküli számfejtés jogszabálysértő. Az iratok kiadmányozásának minden esetben tartalmaznia kell az intézményvezető aláírását, az intézményi pecsét lenyomatát, illetve az aláírás dátumát is.)
- [158] 15. A saját gépkocsival történő napi munkába járással kapcsolatos dokumentumok szabályszerű kezelése.
- [159] 16. A délutáni-, valamint a műszakpótlék folyósítás gyakorlatának felülvizsgálata, valamennyi közalkalmazott esetében 2012. szeptember 1. napjától (A délutáni pótlék esetében különösen a takarítók, konyhalányok és az egy műszakban, napi 12 órában dolgozó ápológondozók vonatkozásában. Amennyiben a fenti juttatások esetében az elmaradások megállapíthatóak, úgy azokat utólagosan rendezni szükséges.)
- [160] 17. A dolgozók étkezési térítési díjának összegét tartalmazó tájékoztatás kifüggesztése.
- [161] 18. Az orvosi alkalmassági vizsgálatoknak a jogviszony létesítést megelőző elvégzése, hiány esetén azok pótlása, a kiállított igazolásoknak a személyi anyagban történő elhelyezése.
- [162] 19. Megjelölt személyek munkakör felülvizsgálatának elvégzése az elsőfokú munkaköri alkalmassági véleményekben szereplő – az alkalmazás korlátozására irányuló – megállapítások figyelembe vételével. Szükség esetén kinevezés módosítás elkészítése, vagy a jogviszony megszüntetése.

- [163] 20. A személyi anyagok esetében betekintési lapok pótlása, valamint az erkölcsi bizonyítványok beszerzése és azoknak a személyi anyagokba történő elhelyezése.
- [164] 21. Megjelölt személy esetében az előző munkahelyek igazolásainak pótlólagos beszerzése és a szükséges felülvizsgálat elvégzése.
- [165] 22. A hiányzó kompetencia listák elkészítése.
- [166] 23. A munkaköri leírások hatálytalanításának elvégzése az érintett közalkalmazottak esetében, illetve a munkaköri leírások tartalmának aktualizálása.
- [167] 24. A tartási, életjáradéki és öröklési szerződés tilalmának beemelése valamennyi munkaköri leírásba, vagy a megismerési nyilatkozat érintettek által történő aláírása.
- [168] 25. A jelenléti ívek szabályszerű, napi szintű vezetése minden dolgozó esetében.
- [169] 26. Valamennyi dolgozó esetében a besorolás áttekintése, a helyes besorolás elkészítése, illetőleg az elmaradt járandóságok utólagos kifizetése. Mindezekben túlmenően a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény szerint a besoroláshoz, a jubileumi jutalomhoz, valamint a végkielégítéshez figyelembe vehető időtartamok felülvizsgálatának elvégzése az intézmény valamennyi dolgozója tekintetében. (A helyes besorolások elkészítésénél, illetve az erre irányuló felülvizsgálatoknál minden esetben figyelemmel kell lenni az éves szabadságok esetleges változásaira is.)
- [170] 27. Az adományokról nyilvántartás felvétele és vezetése.
- [171] 28. A könnyebb áttekinthetőség és nyomon követés érdekében a hatályos szabályzatok nyilvántartási számmal történő ellátása, valamint egységes nyilvántartás elkészítése, vezetése, megjelölve az utasítás számát, a szabályzat tárgyát, kihirdetésének/hatálybalépésének dátumát, továbbá hatályon kívül helyezésének napját.
- [172] 29. Az egyes dokumentumok hatályon kívül helyezésének elvégzése, megelőzve, hogy azonos tárgyban több azonos típusú dokumentum legyen hatályban.
- [173] 30. A hatályos jogszabályi előírásoknak történő megfelelés érdekében a szabályzatok mielőbbi felülvizsgálata, módosítása.
- [174] 31. A Szocvtv. 96. § (3) bekezdésének a), c) pontjaiban rögzítettekéről a jogosult és hozzátartozója nyilatkozatának felvétele, az intézményi jogviszony megkezdésekor.
- [175] 32. A folyamatba épített vezetői ellenőrzés rendszeres, tervszerű elvégzése, dokumentálása, minden részlegben.
- [176] 33. Az intézményi dokumentáció folyamatos iktatása.
- [177] 34. Az egyes intézményvezetői intézkedések/utasítások/körlevelek szabályos kiadmányozása, valamint az ezekben hivatkozott jogszabályok megfelelőségének ellenőrzése.
- [178] 35. A személyi térítési díjaknak a vonatkozó jogszabályokban és az SZGYF utasításban leírtaknak megfelelően történő megállapítása.
- [179] 36. Személyi térítési díjhátralékok behajtására vonatkozó intézkedések megtétele.
- [180] 37. Az ellátottak részére vásárolt műszaki cikkek soron kívüli leltározása, a műszaki eszközök leltári számmal való ellátása (jelenleg nem különül el az intézmény műszaki cikkeitől) és a tárgyi eszközök használatára vonatkozó belső vizsgálat lefolytatása, (kik és milyen céllal használják a lakók tárgyi eszközeit.)
- [181] 38. Az elhunyt ellátottak hagyatéki leltárának felülvizsgálata, szükség esetén póthagyatéki eljárás lefolytatása.
- [182] 39. A munkaterápiás foglalkoztatásban résztvevő ellátottak részére az elvégzett munkák után járó díjazás egységesítése, munkaóra és munkadíj munkalapokon történő feltüntetése.
- [183] 40. Az intézmény használatában álló gépkocsik vezetéséhez szükséges engedélyek beszerzése, a menetlevelek szabályszerű vezetése, annak ellenőrzése.
- [184] 41. Adományok nyilvántartásba vétele.
- [185] 42. Valamennyi, az intézményben ellátást végző orvossal megbízási szerződés kötése, felnőtt házi orvos alkalmazása.

- [186] 43. Az alapgyógyszer készlet jogszabálynak megfelelő biztosítása, a lista kifüggesztése.
- [187] 44. Az életmentő eszközök elérhetőségének biztosítása.
- [188] 45. Az orvostechnikai eszközök rendszeres felülvizsgálatának elvégzése.
- [189] 46. Az ápolási-gondozási tevékenység ellenőrzése, rendszeres és tervezett ápolásszakmai vizitek bevezetése, az ellenőrzés dokumentálása.
- [190] 47. Az ápolási-gondozási és egészségügyi dokumentáció szabályos és pontos vezetése, a dokumentálás ellenőrzése.
- [191] 48. A hiányzó dokumentáció létrehozása (egyéni gyógyszernyilvántartó lap felvétele, eseménynapló sorszámozása).
- [192] 49. A gyógyszerrendelés, illetve változtatás jogszabályi előírásoknak megfelelő dokumentálása.
- [193] 50. A higiénikus és fertőzésmentes, környezet biztosítása: egyebek mellett a takarítási rend aktualizálása, az abban foglaltak betartása, az intézmény hatékony és rendszeres, ellenőrzött takarítása.
- [194] 51. Az ápolási- és gondozási eszközök hatékony és rendszeres tisztítása, fertőtlenítése.
- [195] 52. A veszélyes hulladék szabályszerű tárolása, elszállítása.
- [196] 53. A szennyezett inkontinencia eszközök megfelelő tárolása.
- [197] 54. A kézhigiéné vonatkozásában az OEK módszertani levelében foglaltak betartása, a higiénés kézmosás feltételeinek biztosítása, a végrehajtás rendszeres ellenőrzése.
- [198] 55. A gyógyszerek lejáratí idejének rendszeres, tervszerű ellenőrzése, gyógyszerek leltározása, a végrehajtás rendszeres ellenőrzése.
- [199] 56. Az ellátottak testi higiénéjének folyamatos biztosítása, ruházatuk megjelölése.
- [200] 57. A mentálhigiénés tevékenység pontos dokumentálása, a tevékenység tervezett, rendszeres ellenőrzése.
- [201] 58. A mentálhigiénés tevékenység fejlesztése, ennek érdekében kapcsolat felvétele társintézmények mentálhigiénés munkatársaival.
- [202] 59. Az élelmiszer- és gyógyszer hűtésére szolgáló hűtőszekrények megfelelő hőmérsékletének biztosítása, ellenőrzése, dokumentálása, rendszeres és hatékony takarítása.
- [203] 60. Az élelmiszerek lejáratí idejének figyelemmel kísérése, lejárt szavatosságú élelmiszerek selejtezése.
- [204] 61. A felvételi eljárással kapcsolatos dokumentumok aktualizálása, pontos vezetése.
- [205] 62. Az intézmény a lakók otthona; hasonlóképpen az otthoni körülményekhez biztosítani lehető legkényelmesebb elhelyezést, a személyi tisztaságot, a környezet tisztaságát, kulturált kialakítását, a jó élelmezést, a foglalkozást Figyelmet kell fordítani arra, hogy a közösségben fokozott a fertőzésveszély. A tevékenységet az ellátotti jogok betartásával, érdekeik szem előtt tartásával, a jogszabályok alapján kell a végezni.
- [206] Az intézményben szükséges a vezető által valamennyi dolgozó felé közvetíteni az ellátottakat középpontba helyező, gondoskodó hozzáállás fontosságát, különös tekintettel arra, hogy öngondoskodásra és önellátásra képtelen, értelmi fogyatékossgal élő, kiszolgáltatott ellátotti körrel foglalkoznak. A szabályszerű működés helyreállítása érdekében a feladatok meghatározásával, a határidők és felelősök megjelölésével a kirendeltség külön intézkedési tervet készít.
- [207] Az ombudsman helyszíni vizsgálat tapasztalatai:
- [208] 2017. január 19-én munkatársai helyszíni vizsgálatot tartottak az intézményben. Az intézmény vezetője az ombudsmani vizsgálat során munkatársainak elmondta, hogy amint azt a panaszbeadvány is jelzi, az intézményben valóban számos jogsértés történik. Az épület nagyon rossz állapotban van, nem akadálymentes, a szobák túlszűfoltak. Számos helyen betört, beszakított ajtókat, omladozó falakat, megbontott villanykapcsolókat, csővezetékeket

láttak . A vízvezeték- és csatornahálózat szintén rossz állapotban van, felújításra szorul, szinte mindennaposak a beázások, csőtörések; ez utóbbiak nyomai számos helyen látszanak – a csővezetékek szerelése céljából szükségessé vált bontási munkálatok miatt a falakon sok helyen még mindig óriási lyukak, nyílások tátognak. Az intézmény az 1970-es években Egészségügyi Gyermekotthonként működött, így a szobák jelenleg is egybenyílnak, egyes szobák „fürdető ágygal” rendelkeznek, így a súlyos állapotban lévő ellátottakat ott helyben, szobatársaik „társaságában” fürdetik meg. Az ilyen, jelenleg lakószobaként használt helyiségek között fürdőhelyiségek találhatóak (valamennyi helyiség széles üvegfalal elválasztott), 3-3 illemhellyel, sorban egymás mellett, a legtöbb helyen ajtó, és függöny nélkül, szinte valamennyi WC takarófedő nélküli. A fürdetésre, fürdésre szolgáló helyiségek szintén rossz állapotban vannak, omlik a vakolat, csempe. Az emeleti szinten az egyik fiatal férfi ellátottat lábánál fogva rögzítik az ágya lábához, aki így a földön tartózkodik. Elmondásuk szerint súlyos dühkitörései vannak, amely a körülötte lévő testi épségét veszélyezteti sok esetben.

- [209] Az intézmény 4 részlegből áll: 1-1 osztály működik a nagykorú férfi és nő ellátottaknak, kiskorú gyermekeknek, valamint súlyos fogyatékos személyeknek. Az ellátottaknak nincs körzetes, az egészségügyi alapellátást biztosító háziorvosa. Az ellátottak közötti bántalmazás és agresszió az egyedi igényekhez és szükségletekhez igazodó fejlesztés hiánya, és a sematikus fejlesztési tervek miatt mindennapos. Az ellátottak saját ruhái nincsenek névvel ellátva, így ad hoc jelleggel öltöztetik őket. Az adományba kapott ruhaneműkből a gondozók korábban „turi-butik”-ot szerveztek maguknak.
- [210] 3 Az ESzCsM rendelet 1. § (1) bekezdés c) pontja alapján ez a gyakorlat (kikötözés, rögzítés) korlátozó intézkedésnek minősül, így azt a vonatkozó jogszabályi előírások szerint szigorúan dokumentálni kell, figyelemmel a maximális időtartamra, megfigyelés és feloldás szabályaira – ESzCsM rendelet 4.§ -5. § (3) bekezdés, Szakmai rendelet 101/A. §, Szocvtv. 94/G. §
- [211] Több ellátott fogát nem a saját, hanem 2 db közös fogkefével mossák meg, a minden ellátott részére egyébként névvel ellátott fogkefék és fogmosó poharak használata helyett, azokat ugyanis külön tárolták, elzártan, egy esetleges ellenőrzés esetére. Beemelő szerkezet hiányában a golyófürdőt csupán azon ellátottakkal használják, akik abba önállóan, vagy kisebb segítséggel be tudnak lépni.
- [212] Munkatársai láttak egy súlyos állkapocs-deformitással, nagyon elhanyagolt száj higiénével rendelkező fiatal lány ellátottat, aki arcának feldagadása miatt alig kivehető módon próbálta tudtukra adni, hogy nagyon fáj az arca. Egy ellátott az egybenyíló szobák közötti függöny és válaszfalak nélküli 3-as elrendezésű WC-knél munkatársai jelenlétében, minden szeméremérintés és intimitásra való igény nélkül igyekezett biológiai szükségleteit kielégíteni.
- [213] Egy ápoló-gondozó munkatárs megosztotta velük véleményét, amely szerint saját autista gyermekét sem hozná ebbe az intézménybe, de az új intézményvezető mentalitása nagyon tetszik neki, valódi változtatások eléréséhez azonban még kevés ideje dolgozik az intézményben.
- [214] Az intézményvezető kitért arra is, hogy a fürdetést korábban hajnali 5 órakor kezdték, és csoportosan (10-15 fő egyszerre) végezték úgy, hogy az ellátottakat lemeztelenítették, az állni nem tudó mozgásában korlátozott gondozottakat a fürdető helyiségek padlójára helyezték, és távolról zuhanyozták le őket. Megegett, hogy amennyiben az 1 hektoliter meleg víz elfogyott, egyes ellátottakat már hideg vízben zuhanyoztattak le.
- [215] Az ápoló-gondozó munkatársak tevékenységének minősítésével összefüggésben azt is megjegyezte az intézményvezető, hogy a közösségi helyiségekben az ellátottakat a gondozóktól a mobiltelefon használata különböztette csupán meg; egyebekben az ellátottakat a szobáikba zárták be, egész nap ott tartózkodtak. Az egészségügyi ellátást és az iskoláztatást Vácon, a szakrendelést Dunakeszin érik el.

- [216] Hangsúlyozta azt is – ahogyan azt több munkatárs is a tudomására hozta –, hogy az ápoló-gondozó személyzet nem minden tagja értett egyet a személye ellen irányuló panaszokkal, beadványokkal. Elmondása szerint nagyon jól képzett ápoló-gondozók is vannak az intézményben, egyben szükség lenne a kiegészítő tréningekre.
- [217] Az intézményvezető rendelkezésre bocsátotta a legutóbbi, 2016. október 28-án lezárt fenntartói ellenőrzésről készült vizsgálati jelentést, a 2015. évi hatósági ellenőrzésről szóló jegyzőkönyvet, az intézmény szervezeti és működési szabályzatát, a szakmai programot, a házirendet, valamint a korlátozó intézkedések protokollját.
- [218] Összességében az Ombudsman és a vizsgálati jelentések többek között az alábbi megállapításokra jutottak, miként az az AJBH/257/2017. számú jelentésből kitűnik:
- [219] - „Az ellátotti jogok megengedhetetlen mértékben sérülnek. Az intézmény gazdátlan, elhanyagolt érzést kelt” (ombudsmani jelentés 30.o.)
- [220] - “A fertőzésmentes és higiénikus környezet részben biztosított.” (ombudsmani jelentés 30.o.)
- [221] - “A gondozási tevékenység nem megfelelő.” (ombudsmani jelentés 30.o.)
- [222] - „(...) az intézményben már a vezető váltást megelőző években olyan elhanyagolt ápolási, gondozási és lakhatási körülmények alakultak ki, amelyek az ellátott személyek alapvető jogait rendkívül súlyos mértékben sértették.” (ombudsmani jelentés 30.o.)
- [223] - “az intézményi férőhelyek kiváltása a gödi Topház intézményben elodázhatatlanul sürgető feladat az érintettek vonatkozásában, ugyanis az ilyen konfliktusos, frusztrációkkal teli és a személyi, tárgyi feltételek hiánya következtében kiüresedett légkörben élő fogyatékos személyek esélye az emberi élethez- amint azt az ellenőrzések jegyzőkönyvei is feltárták- már évek óta napról napra halasztódik.” (ombudsmani jelentés 30. oldal).
- [224] - „A vizsgált Intézményben ugyancsak tapinthatók a nagy létszámú bentlakásos intézmények „sajátosságai” úgy, mint a rendkívül magas ellátotti létszám (218 fő), a hiányos tárgyi (fürdőszobák, illemhelyek, ágyak, matracok) és személyi (ápoló-gondozó személyzet) feltételek, az akadálymentesség (egyenlő esélyű hozzáférés) hiánya. Mindezek az ápoló, gondozó tevékenység vonatkozásában kényszermegoldások (csoportos fürdetés, rácsos ágyak, ajtórácsok) alkalmazására szorítják az intézmény munkatársait, illetve az ellátás szakmai színvonalának erős visszaesését eredményezik. Mindezen körülmények az ellátottak alapvető jogait súlyos mértékben sértik, és az ellátott személyek tekintetében a minden embert egyenlő mértékben megillető emberi méltósághoz való joggal, az egyenlő bánásmód követelményével, a fogyatékosággal élő személyek kiemelt védelmének állami kötelezettségével összefüggésben visszásságot okoznak, és összességében – illetve egyes intézkedések önmagukban is – felvetik a megalázó, embertelen bánásmód tilalmának sérelmét, amely nem felel meg a CRPD 4. cikkéből eredeztethető nemzetközi kötelezettségeknek sem. (ombudsmani jelentés 30.o.)
- [225] - „a kormányhivatalok hatósági ellenőrzései sok esetben leginkább a dokumentációk vizsgálatára, a dokumentációs rend jogszabályi előírásoknak való megfelelésére irányulnak” (ombudsmani jelentés 31.o.)
- [226] - „Szintén kardinális kérdések, hogy a fenntartói vizsgálat eredményeként tett 62 javaslat megvalósítása és annak ellenőrzése milyen fázisban van.” (ombudsmani jelentés 31.o.)
- [227] Ezt követően a IV. r. alperes rendkívüli vizsgálatot rendelt el, majd részletes intézkedési tervet készített, míg a II. r. alperes az intézményvezetőt visszahívta.
- [228] A felperes gyógypedagógus, valamint emberi jogász munkatársai összesen 5 alkalommal jártak (2017. február 15. és 17. és 27; március 9. és április 18.) az Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézménynél. Eredeti látogatásuk célja az volt, hogy egy uniós támogatásból megvalósuló nemzetközi projekt záróeseményére találjanak egy vagy több

olyan kiskorút, aki a saját élményein keresztül tud beszámolni arról, milyen az élet egy olyan nagy létszámú zárt intézetben, mint amilyen a Topház.

- [229] A felperes munkatársai az 5 látogatás közül az április 18-i látogatás alkalmával gyakorlatilag a teljes intézményt bejárták, az általuk tapasztaltokról írásbeli feljegyzéseket, egyúttal fénykép felvételeket készítettek. Tették mindezt azért, mert már az első látogatást követően világossá vált előttük, hogy a Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézménynél ellátott személyeket súlyos jogsértések érik.
- [230] A felperes az Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézménynél tapasztaltokról jelentést készített, amelyben összefoglalta az intézményben élők terhére megvalósuló jogsértéseket, egyúttal közzétett számos olyan – az érintettek felismerhetőségét kizáró módon szerkesztett-fényképfelvételt is, amelyek alátámasztják a jelentésében foglalt súlyos megállapításait.
- [231] A felperes az általa feltárt jogsértések miatt büntetőfeljelentéssel élt, a nyomozás jelenleg is folyamatban van.
- [232] A IV.r. alperes által elrendelt rendkívüli vizsgálat nyomán 2017. május 30-án a IV.r. alperes intézkedési tervet készített az általa feltárt hiányosságok, jogsértések megszüntetése érdekében.
- [233] A Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézmény I. rendű alperes a per folyamatban léte alatt jogutód nélkül megszűnt, működési helyén a VI. rendű alperes folytatja tevékenységét a Gondviselés Háza Fogyatékos Emberek Otthona elnevezésű szociális intézményben.
- [234] A perben beszerzett az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kara, valamint dr. Baran Brigitta igazságügyi pszichiáter szakértő által készített szakértői vélemény megállapította, hogy a Magyar Máltai Szeretszolgálat Gondviselés Háza intézményben készült vizsgálat, a helyszínen tett személyes látogatás és a megvizsgált dokumentáció alapján az intézményben alkalmazott korlátozó intézkedések, és azok dokumentálása jogszerűen az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 101/A. § (3) bekezdése szerinti adatlapon és betétlapon a jogszabály által előírt módon zajlik. Továbbá, hogy a Gondviselés Házában elhelyezett fogyatékos személyek neurológiai és mentális pszichiátriai egészségügyi ellátása jelenleg a szakma szabályainak, a korszerű terápiás protokollnak, szemléletnek, jogszabályoknak megfelelő gyakorlattal és dokumentálással történik. A gyermek és ifjúság pszichiátriai, valamint felnőtt pszichiátriai ellátás szintén megnyugtatóan és folyamatosan elérhetően korszerű szemlélettel működik. Az intézményi orvosok, illetve a szakápolók által szükségesnek ítélt szakrendelések gördülékenyen igénybe vehetők. Az intézmény 1 gyermek és 1 felnőtt intézményi orvost foglalkoztat részállásban, akik rugalmas rendelési idejének és soron kívüli elérhetőségének köszönhetően az intézményben ellátatlan lakó nem marad. A lakók testi állapotának (gyermekgyógyászati, bőrgyógyászati, nőgyógyászati, fogászati) státuszának pontosabb megítélése.
- [235] A szakértői vélemény szerint problémát jelent viszont a szokásos szűrővizsgálatok elérése, megvalósítása, a hazai egészségügyi ellátórendszer nem kellően felkészült/tervezett arra, hogy az eljárási területén lévő nagyszámú sajátos ellátású igényű személynek a sürgős szükség esetén kívüli ellátás diszkrimináció mentesen, szokásos hozzáféréssel végezni tudja. Ugyanakkor, ennek javítása és szűrések megoldása érdekében történnek lépések, az intézmény felvette a kapcsolatot az autizmussal élők fogászati ellátását végző hálózat keretében a Semmelweis Egyetem működését megkezdő fogászati ellátó hellyel. A lakók vizsgálatának és ellátásának konkrét megvalósítását a Covid járvány akasztotta meg.
- [236] A szakértői vélemény rámutat arra is, hogy az intézményben jelenleg tapasztaltak alapján összességében nem észleltek arra utalót, hogy a Gondviselés Házában elhelyezett fogyatékos személyek fizikai és mentális állapotát és szükségleteit illetően a helyszínen rendelkezésre álló, egészségügyi ellátás elégtelen lenne, és emiatt azonnali külső orvos bevonására lenne

szükség. Az egészségügyi szűrővizsgálatokhoz való hozzáférés problémáján, megoldásában viszont az intézmény támogatásra szorulónak tűnik.

- [237] A gyógypedagógus, illetve fejlesztő szakemberek vonatkozásában elmondható, hogy a komplex szükséglet felmérés a TL-hez kapcsolódóan minden lakó esetében megtörtént, ebbe is betekintést kaptak a szakértők. A szükségletek kielégítése ugyanakkor a megfelelően képzett szakemberek hiányában nem tud kellőképpen megvalósulni. A köznevelés területén a fejlesztőnevelés oktatásban résztvevő tanulók esetében a feladatellátási kötelezettségért felelős tankerület, nem biztosít megfelelő humán erőforrást. A felnőtt lakók esetében a jogszabályoknak ugyan megfelel a munkatársi létszám, ám a megfelelő szakképzettséggel nem rendelkező munkatársak alkalmazása nem biztosítja a szükségletekre releváns módon reflektálni képes, az elmélet és gyakorlati ismeretek terén is felkészült humán erőforrást. Az MMSz, illetve az általa fenntartott intézmény rengeteg erőfeszítést tesz azért, hogy a lehetőségekhez képest biztosítsa a felmerülő szükségletek kielégítésére minél felkészültebb munkatársakat.
- [238] A szakértői vélemény rámutatott arra is, hogy a korlátozó intézkedések alkalmazásáról mind a törvényes képviselő, mind pedig az ellátott jogi képviselő minden esetben tájékoztatást kap. A korlátozó intézkedésekkel összefüggő megfigyelésre, és az intézkedések maximális időtartamára, feloldására vonatkozóan az intézmény házirendje a jogszabályoknak megfelelően részletes eljárási rendet tartalmaz, amelyet az ellátó személyzet ismételt képzések keretében alaposan megismer, és a gyakorlati alkalmazás során követ. A korlátozó intézkedések alkalmazásánál az intézményben 2017 óta nem merült fel panasz.
- [239] A különböző előre mutató és megelőző intézkedéseknek, valamint a CRPD rendelkezéseinek érvényre juttatását elősegítő belső szabályzatok, rendelkezéseinek és azok betartásának, továbbá az intézmény működési alapelveinek, és a fenntartóváltást követő intézményi kultúrájának a figyelembevételével összegezhető, hogy a gondviselés házában szolgáltatásait igénybevevő személyek jogi védelme biztosított. A hazai hatályos jogszabályok és költségvetési források között működő IJSZ ellátottjogi képviselővel való kapcsolat intenzív, és érdemi a lakók részéről is. Jogi segítségnyújtás iránti igény felmerülésekor a verbálisan jól kommunikáló lakók megfelelő útmutatást és ügyüknek megfelelő képviseletet kapnak. Más esetekben az ellátottjogi képviselő által végzett, ún. „intézményi monitoring” tevékenység jelent valódi segítséget, ahogy erről az ellátottjogi képviselő és az intézményvezető között folyt levelezések is tanúskodnak.
- [240] Mindazonáltal, az állam által a CRPD foglaltak szerint biztosítandó egyenlő esélyű hozzáféréseken alapuló jogi segítségnyújtás minőség és mennyiségi értelemben vett további fejlesztést igényel.
- [241] Összességében megállapítható, hogy a Gondviselés Háza a hazai ágazati jogszabályi előírásoknak megfelelően valamennyi fogyatékossgal élő személy, beleértve a fokozottabb támogatást igénylő lakók emberi jogainak előmozdítását és védelmének biztosítását szem előtt tartva működik. Ezt tükrözi a fenntartóváltást követően a Gondviselés Háza – Fogyatékos emberek Otthona (Magyar Máltai Szeretetszolgálat) 2018. augusztus 27. napján jóváhagyott Szakmai Programja, és az abban megfogalmazott alapelvek is, illetve az ennek mentén kialakulóban lévő szervezeti kultúra. Az intézményvezetés törekszik arra, hogy – a fogyatékossgág mértékét figyelembevéve – a lehető legönállobb életvitelhez segítse a lakókat, ez tervszerű személyiségfejlesztést, valamint az egyes szükségletek mentén megfogalmazandó egyéni és lakóközösségi döntések meghozatalához igényelt segítségnyújtást jelent.
- [242] Tekintettel arra, hogy minden kultúraváltás munkavállalói szemléletformálás, de az immár több évtizede itt lakók önállóságának fejlődése is időigényes, lépésről lépésre zajló fokozatosan végbemenő folyamat, ezért az intézményvezetés az egyén életkorát, állapotát, és fogyatékossgágát figyelembevevő, annak megfelelő ütemű és mértékű önállóság elérését

tekinti, az öngondoskodás és az életvitelben elérendő célnak.

- [243] Az IFKT részét képezik azok a munkatársi felmérések, melyek az intézményben dolgozók fogyatékos személyekkel kapcsolatos attitűdjéről, viszonyulásáról adnak visszajelzést. Bemutatja a munkatársaknak a fennartóváltás idején a közösségi befogadás alapfogalmaival kapcsolatos ismereteinek hiányosságait, kommunikációjuk módját, csatornáit, illetve a magasabb minőségű munkavégzéshez igényelt támogatásokat.
- [244] Egyértelműen kitűnik a rendszeres esetmegbeszélés iránti fokozott szükséglet és a mentorálás, illetőleg a szupervízó nélkülözhetetlensége. Az intézményben dolgozók kifejezetten igénylik a szakmai párbeszédet, nyitottak az új ismeretekre, képzésekre. Mindezek ellenére a fenntartóváltást követően nagy volt az intézményi fluktuáció is: azon munkatársak, akik nem tudtak vagy nem akartak haladni az intézmény új vezetőségével és az általuk közvetített – a CRPD-ben foglaltak szerinti – szemlélet és szakmai irányváltással azonosulni, azok elhagyták az addigi munkahelyüket.
- [245] Fentiekből látható, hogy nem csak az intézmény szolgáltatásainak igénybevevői és a vezetés, hanem a munkatársi közösség is hosszú – attitűd és kultúraváltó – utat járt be az elmúlt 3 év leforgása alatt, és ez a sokrétű fejlődés még nem ért véget. Az évtizedekkel ezelőtti paternalista intézményi kultúrából igyekeznek átlépni egy fogyatékossgal élő személyek emberi jogi katalógusában rögzített, az emberi méltóságot, a törvény előtti egyenlőséget, és a felnőtt személyek autonómiáját legteljesebb mértékben tiszteletbentartó világban, ahol a cél eléréséhez a felmerülő szükségleteknek megfelelő támogatást, segítséget kaphatnak az érintettek.
- [246] A bíróság a fenti tényállást a csatolt és ismertetett iratok tartalma, a beszerzett egyesített szakértői vélemény, Steven Alen törvényes képviselő, Környei Kristóf és Herczog Mária tanúk vallomása.
- [247] A felperes pontosított keresetében kérte a bíróságot, hogy az 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 84. § (1) bek. a) pontja szerint állapítsa meg, hogy a II.r. alperes 2004. január 27. és 2018. június 30. napja között, mint a jogutód nélkül megszűnt, a 2131 Göd, Munkácsy Mihály u. 2. szám alatt működött Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézmény (továbbiakban Topház) fenntartója a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szociális törvény) 92/B. § (1) bek. b) és d) pontjaiban, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságról szóló 316/2012. (XI. 13.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés n) pontja és 4. § (4) bekezdés a) pontja, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 13/2017. (III. 31.) EMMI utasítás 41-43. §-aiban előírt ellenőrzési kötelezettségének elmulasztásával fenntartotta, s így maga is megsértette, pontosan meg nem határozható számú, a Topházban elhelyezett fogyatékos személy egyenlő bánásmódhoz való jogát, illetve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. tv. (továbbiakban Ebktv.) 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennállt annak a közvetlen veszélye, hogy megsérti a Topházban elhelyezett fogyatékos személy egyenlő bánásmódhoz való jogát, ezzel megvalósítva az Ebktv. 10. § (1) bekezdését (zaklatás), valamint a 8. § g) pontját (közvetlen hátrányos megkülönböztetés) az alábbiak szerint:
- [248] A II.r. alperes az 1) pontban meghatározott mulasztásával fenntartotta, illetve fennállt annak a közvetlen veszélye, hogy ezzel az Ebktv. 10. § (1) bekezdésébe, vagyilagosan pedig a 8. § g) pontjába, valamint a 2007. évi XCII. törvénnyel kihirdetett Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény (továbbiakban Fogyatékosjogi Egyezmény) 15. cikkébe ütközően megalázó és megszegőítő környezetet tartott fenn, illetve közvetlen hátrányos

megkülönböztetést alkalmazott a Topházban elhelyezett, pontosan nem meghatározható számú fogyatékos személlyel szemben azzal, hogy az emberi méltóságot súlyosan sértő módon korlátozta a fogyatékos személyek személyes szabadságát az Egyezmény 14. cikkébe ütközően.

- [249] Az emberi méltóságot, különösen pedig az érintett személyek szeméremét sértő módon szervezi az ellátottak tisztálkodását;
- [250] Nem biztosítja az egészséges, emberhez méltó lakhatási környezetet a fogyatékos személyek részére.
- [251] A II. r. alperes az 1) pontban meghatározott mulasztásával fenntartotta, s ezzel az Ebktv. 8. § g) pontjába, valamint a Fogyatékosjogi Egyezmény 24., 26., és 30. cikkébe ütközően nem biztosította pontosan meg nem határozható számú fogyatékos nagykorú személy oktatáshoz való hozzáférését, a rehabilitációt és rehabilitációt, valamint a kulturális életben, üdülési, szabadidős és sporttevékenységekben való részvételüket, illetve a Szociális tv. 67. § és 70. § (3) szerinti teljes körű gondozást, szinten tartó, képességfejlesztő foglalkoztatást, továbbá sport- és szabadidős tevékenység végzését.
- [252] A II. r. alperes az 1) pontban meghatározott mulasztásával fenntartotta, illetve az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennállt annak a közvetlen veszélye, hogy ezzel megsértette pontosan meg nem határozható számú fogyatékos gyermek egyenlő bánásmódhoz való jogát azzal, hogy az Ebktv. 8. § g) pontjába ütközően közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmazott azzal a mulasztással, hogy nem biztosította számukra az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett, a Gyermekek jogairól szóló Egyezmény (továbbiakban Gyerekek jogi Egyezmény) 3. cikkének, valamint a Fogyatékosjogi Egyezmény 7. és 24. cikkének megfelelő, Szociális tv. 70. § (2) bekezdése szerinti korai fejlesztést és gondozást.
- [253] A II. r. alperes az 1) pontban meghatározott mulasztásával fenntartotta, illetve az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennállt annak a közvetlen veszélye, hogy ezzel megsértette pontosan meg nem határozható számú fogyatékos gyermek egyenlő bánásmódhoz való jogát azzal, hogy az Ebktv. 8. § g) pontjába és a Fogyatékosjogi Egyezmény 24. cikkébe ütközően nem biztosította a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban Nkt.) 46. § (3) bek. a) pontja szerinti, képesség szerinti oktatáshoz való jogukat.
- [254] A II. r. alperes az 1) pontban meghatározott mulasztásával fenntartotta, illetve az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennállt annak a közvetlen veszélye, hogy ezzel megsértette pontosan meg nem határozható számú fogyatékos személy egyenlő bánásmódhoz való jogát azzal, hogy nem biztosította az egészségügyről szóló, 1997. évi CLIV. tv. (továbbiakban Eütv.) 7. § (1) bekezdése szerinti egészségügyi ellátáshoz való jogát az Ebktv. 8. § g) pontjába és a Fogyatékosjogi Egyezmény 25. cikkébe ütközően.
- [255] A II. r. alperes az 1) pontban meghatározott ellenőrzési kötelezettségének elmulasztásával fenntartotta, illetve az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennállt annak a közvetlen veszélye, hogy maga is megsértette pontosan meg nem határozható számú, a Topházban elhelyezett fogyatékos személlyel élő személy egyenlő bánásmódhoz való jogát, megsértve ezzel az Ebktv. 8. § g) pontját azzal, hogy nem biztosította az érintetti kör igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését, és ezzel velük szemben hátrányos megkülönböztetést alkalmazott.
- [256] Kérte a Törvényszéket, hogy a 2013. évi V. tv. (Ptk) 2:51. § (1) bek. a) pontja szerint állapítsa meg, hogy a 2018. július 1. napjától a 2131 Göd, Munkácsy Mihály u. 2. szám alatt működő Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Fogyatékos Emberek Otthonában (továbbiakban Gondviselés Háza) elhelyezett, pontosan meg nem határozható számú fogyatékos személy vonatkozásában a VI. r. alperes mint a Gondviselés Házának fenntartója azzal a mulasztásával, hogy nem biztosítja az intézmény Szociális törvény 92/C. § (1) bek. b)

pontjában előírt törvényes működését, fenntartja és ezzel maga is megvalósítja, illetve fennáll annak közvetlen veszélye, hogy maga is megvalósítja az 1) számú kereseti kérelem 1.1-1.6 pontjaiban meghatározott zaklatást, illetve közvetlen hátrányos megkülönböztetést, megsértve ezzel pontosan meg nem határozható számú fogyatékos személy egyenlő bánásmódhoz való jogát az Ebktv. 10. § (1) bekezdésébe, illetve a 8. § g) pontjába, valamint a Fogyatékosjogi Egyezmény 7., 14., 15., 24., 26. és 30. cikkébe ütközően:

- [257] A VI. r. alperes a 2) pontban meghatározott mulasztásával fenntartja, illetve az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennállt annak a közvetlen veszélye, hogy ezzel az Ebktv. 10. § (1) bekezdésébe, vagylagosan pedig a 8. § g) pontjába, valamint a Fogyatékosjogi Egyezmény 15. cikkébe ütközően megalázó és megszegyenítő környezetet tart fenn, illetve közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmaz a Gondviselés Házában elhelyezett, pontosan meg nem határozható számú fogyatékos személlyel szemben azzal, hogy
- [258] - az emberi méltóságot súlyosan sértő módon korlátozza a fogyatékos személyek személyes szabadságát a Fogyatékosjogi Egyezmény 14. cikkébe ütközően.
- [259] - az emberi méltóságot, különösen pedig az érintett személyek szeméremét sértő módon szervezi az ellátottak tisztálkodását;
- [260] - nem biztosítja az egészséges, emberhez méltó lakhatási környezetet a fogyatékos személyek részére.
- [261] A VI. r. alperes a 2) pontban meghatározott mulasztásával fenntartja, illetve az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennáll annak a közvetlen veszélye, hogy ezzel az Ebktv. 8. § g) pontjába, valamint a Fogyatékosjogi Egyezmény 24., 26. és 30. cikkeibe ütközően nem biztosítja pontosan meg nem határozható számú fogyatékos nagykorú személy oktatáshoz való hozzáférését, rehabilitációját és rehabilitációját, valamint a kulturális életben, üdülési, szabadidős és sporttevékenységekben való részvételüket, illetve a Szociális tv. 67. § és 70. § (3) szerinti teljes körű gondozást, szinten tartó, képességfejlesztő foglalkoztatást, továbbá sport- és szabadidős tevékenység végzését.
- [262] A VI. r. alperes a 2) pontban meghatározott mulasztásával fenntartja, illetve az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennáll annak a közvetlen veszélye, hogy ezzel megsérti pontosan meg nem határozható számú fogyatékos gyermek egyenlő bánásmódhoz való jogát azzal, hogy az Ebktv. 8. § g) pontjába ütközően közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmaz azzal a mulasztással, hogy nem biztosítja számukra a Gyerekjogi Egyezmény 3. cikkének, valamint a Fogyatékosjogi Egyezmény 7. és 24. cikkének megfelelő, Szociális tv. 70. § (2) bekezdése szerinti korai fejlesztést és gondozást.
- [263] A VI. r. alperes a 2) pontban meghatározott mulasztásával fenntartja, illetve az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennáll annak a közvetlen veszélye, hogy ezzel megsérti pontosan meg nem határozható számú fogyatékos gyermek egyenlő bánásmódhoz való jogát azzal, hogy az Ebktv. 8. § g) pontjába és a Fogyatékosjogi Egyezmény 24. cikkébe ütközően nem biztosítja az Nkt. 46. § (3) bek. a) pontja szerinti, képesség szerinti oktatáshoz való jogukat.
- [264] A VI. r. alperes a 2) pontban meghatározott mulasztásával fenntartja, illetve az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennáll annak a közvetlen veszélye, hogy ezzel megsérti pontosan meg nem határozható számú fogyatékos személy egyenlő bánásmódhoz való jogát azzal, hogy nem biztosítja az Eütv. 7. § (1) bekezdése szerinti egészségügyi ellátáshoz való jogot az Ebktv. 8. § g) pontjába és a Fogyatékosjogi Egyezmény 25. cikkébe ütközően.
- [265] A VI. r. alperes az Ebktv. 8. § g) pontja alapján közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, akkor amikor az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést nem biztosítja a Gondviselés Háza lakóinak.
- [266] Kérte a Törvényszéket, hogy a Topház vonatkozásában az rPtk. 84. § (1) bek. a) pontja szerint, a Gondviselés Háza vonatkozásában a Ptk. 2:51. § (1) bek. a) pontja szerint állapítsa

meg, hogy a III. r. alperes mint a Topház és a Gondviselés Háza működését engedélyező szerv 2018. június 30. napjáig a Topház, majd 2018. július 1. napjától a Gondviselés Háza vonatkozásában a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet (továbbiakban: Sznyr) 36. § (1) bek a) pontja és d) pontja, valamint az Sznyr. 40. § (1) bek. szerinti, ellenőrzési kötelezettségének és a szükséges jogkövetkezmények alkalmazásának elmulasztásával a Topházban fenntartotta az 1. és 2. sz. kereseti kérelmek szerinti zaklatást és közvetlen hátrányos megkülönböztetést a Topházban, illetve a Gondviselés Házában elhelyezett, pontosan nem meghatározható számú fogyatékos személy terhére az Ebktv. 10. § (1) bekezdésébe, illetve az Ebktv. 8. § g) pontjába, valamint a Fogyatékosjogi Egyezmény 7. 14. 15. 24. 26. és 30. cikkébe ütközően, illetve az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennállt ennek a közvetlen veszélye, a Gondviselés Házában pedig jelenleg is fenntartja, illetve ennek közvetlen veszélye fennáll.

- [267] Kérte a Törvényszéket, hogy a Topház vonatkozásában az rPtk. 84. § (1) bek. a) pontja szerint, a Gondviselés Háza vonatkozásában a Ptk. 2:51. § (1) bek. a) pontja szerint állapítsa meg, hogy 2022. május 25. napjáig a IV. r. alperes, azt követően jogutódja, a VII. r. alperes mint a szociálpolitika és a szociális ágazat irányítói, valamint mint a II. r. alperes irányító szervei (152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 1. számú melléklet C) pont 12. alpontja, illetve 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 1. számú melléklet E) pont 13.alpontja) a Topház vonatkozásában 2018. június 30. napjáig fenntartották, a Gondviselés Háza vonatkozásában 2018. július 1. napjától fenntartják a fenti kereseti pontokban leírt zaklatást, illetve közvetlen hátrányos megkülönböztetést, illetve ennek közvetlen veszélye az Ebktv. 20. § (1) bek. c.) pont szerint fennállt, illetve a Gondviselés Háza vonatkozásában jelenleg is fennáll.
- [268] A IV. r. alperes 2022. május 25-ig, azt követően jogutódja, a VII. r. alperes e kereset szerinti, az Ebktv. 10. § (1) bekezdésébe, illetve az Ebktv. 8. § g) pontjába ütközően fenti jogsértést azzal a magatartással valósították meg, hogy elmulasztották részükre jogszabályok által előírt ellenőrzést (152/2014. (VI. 6.) Korm. rendeletet 52. § (2) bekezdés c) pontja, 59. § (2) bek . ab) pontja; a 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 89. § (2) c), 92. § (2) ab) pontja; az Államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 9. §; illetve a Gondviselés Háza vonatkozásában a VI. r alperessel kötött Támogatási szerződésben, illetve a Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézmény kiváltásával és a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményrendszer ellenőrzésének megerősítésével kapcsolatos feladatokról szóló 2051/2017. (XII.27.) Kormányrendelet 3.a pontja) a Topház, majd a Gondviselés házában elhelyezett fogyatékos személyek ellátásával összefüggésben, valamint elmulasztották az ellenőrzés alapján a jogsértések megszüntetéséhez szükséges jogkövetkezmények alkalmazását.

- [269] Kérte a Törvényszéket, hogy az rPtk. 84. § (1) bek. a) pontja szerint állapítsa meg, hogy az V. r. alperes, mint a fejlesztési célelőirányzatok kezeléséért, szabályozásáért és ellenőrzéséért felelős minisztérium fenntartotta a fenti kereseti pontokban leírt zaklatást, illetve közvetlen hátrányos megkülönböztetést az Ebktv. 10. § (1) bekezdésébe, illetve az Ebktv. 8. § g) pontjába ütközően, illetve ennek közvetlen veszélye az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennállt azzal, hogy az Európai Bizottság által biztosított fejlesztési támogatások terhére támogatásban részesítette a II. r. alperest a KEOP-5.7.0/15-2015-0246 projekt keretében, egyúttal elmulasztotta a 2007-2013-as programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I.28.) kormányrendelet 5/A. § (1) bekezdés k) pontja szerinti ellenőrzési kötelezettségét.

- [270] Tiltsa el az rPtk. 84. § (1) bek. b) pontja szerint az VIII. r. alperest, a Ptk. 2:51. § (1) bek. b) pontja szerint pedig a III-VI-VII. alpereseket az 1-5. számú kereseti kérelmekben meghatározott diszkriminatív gyakorlatok folytatásától, egyúttal tiltsa meg a VI. r. alperesnek, hogy új személyeket vegyen ellátásba az általa fenntartott Gondviselés Házába az ítélet jogerőre emelkedését követő naptól.
- [271] A IX. rendű alperessel szemben ugyanazt a keresetet terjesztette elő, mint a jogelőd VIII. rendű alperessel szemben.
- [272] Kérte, hogy kötelezze a bíróság a VI. r. alperest a Ptk. 2:51. § (1) d) pontja alapján arra, hogy a jogsértést úgy szüntesse meg, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő napon szüntesse meg az általa fenntartott Gondviselés Házában valamennyi érintett személy szabadságát jogellenesen korlátozó intézkedés alkalmazását, ide értve a fizikai korlátozó eszközök, rácsos vagy magasított ágyak vagy pszichotróp és egyéb gyógyszerek a személy szabad és tájékoztatáson alapuló beleegyezése nélkül, kémiai korlátozó eszközként történő használatát. Emellett biztosítsa valamennyi érintett személy személyes szabadságának és testi integritásának védelmét az általa fenntartott Gondviselés Házában foglalkoztatott gondozók képzése által, mely során külső szakértő segítségével sajátítsák el a korlátozó intézkedéseket kiváltó deeszkalációs technikák alkalmazását. A fenti intézkedések végrehajtását dokumentálja és azt küldje meg a felperesnek, illetve tegye lehetővé számára, hogy az a végrehajtásról a Gondviselés Háza bejárásával meggyőződhessen.
- [273] Az ítélet jogerőre emelkedését követő 2 hónapon belül a Gondviselés Házában elhelyezett valamennyi fogyatékos személy fizikai és mentális állapotát és szükségleteit mérje fel külső orvos (gyermekorvos, patológus, bőrgyógyász, nőgyógyász, fogorvos, neurológus, pszichiáter), pszichológus és gyógypedagógus bevonásával, valamint az állapotfelmérés alapján haladéktalanul kezdje el a szükséges sürgősségi egészségügyi és fejlesztő ellátásokat, ideértve a szükséges orvosi, pszichológiai és gyógypedagógiai terápiát. Az állapot- és szükségletfelmérés terjedjen ki a személy egészségügyi, pszichés - különös tekintettel az intézményi elhelyezés során elszenvedett bánásmód okozta esetleges trauma következményeire - és fogyatékoságából adódó állapotára, továbbá a személy oktatási, gyógypedagógiai és terápiás szükségleteire, valamint a foglalkoztatással kapcsolatos, szociális és kommunikációs képességeire.
- [274] Az ellátottak 7.2 pont szerinti felmérése alapján az ítélet jogerőre emelkedését követő 2 hónapon belül minden lakó vonatkozásában dolgozzon ki egyéni (re)habilitációs és integrációs tervet, amelyek meghatározzák az érintett személyek (re)habilitációjának egyéni területeit és céljait, illetve a közösségi ellátásba való integrációjának ütemét és pontos menetét. Az integrációs tervnek tartalmaznia kell a személy egészségügyi, mentálhigiéniai, (re)habilitációs, oktatási, szakképzési, foglalkoztatási, szabadidős, valamint szociális szolgáltatásokhoz közösségben történő, egyéni szükségleteken alapuló hozzáféréseinek módjait, ideértve annak helyszíneit és rendszerességét. Valamennyi (re)habilitációs és integrációs egyéni tervet a személyek azonosítására alkalmatlan módon az ítélet jogerőre emelkedését követő 2 hónapon belül küldjön meg a felperesnek.
- [275] Az ítélet jogerőre emelkedését követő 1 hónapon belül tegye meg a szükséges lépéseket ahhoz, hogy biztosítsa a lakók emberhez méltó és higiénikus lakhatásának és tisztálkodásának feltételeit.

- [276] Az ítélet jogerőre emelkedését követő naptól a fogyatékossgal élő személyek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseinek elősegítése érdekében működjön együtt az érintett személyek jogvédelmével foglalkozó civil szervezetekkel, ideértve a felperesi alapítványt, többek között oly módon, hogy tegye lehetővé a független, civil szakértők érdemi módon történő látogatását az intézményben, ideértve az ellátottakkal történő bizalmas (négy szemközti) beszélgetések lehetővé tételét.
- [277] Az ítélet jogerőre emelkedését követő 2 hónapon belül dolgozzon ki egy egyéves akció tervet az ellátottak megfelelő jogvédelmét biztosító panaszmechanizmusok hatékonyságának javítására, jogi segítségnyújtás hozzáférhetőségének biztosítására.
- [278] Az ítélet jogerőre emelkedését követő 2 hónapon belül dolgozzon ki egy egyéves akció tervet a minden ellátottat érintő kommunikáció akadálymentesítése érdekében a panaszmechanizmusok, jogi segítségnyújtás igénybeviteléről szóló, hatékony tájékoztatással összefüggésben.
- [279] Az akciótervek végrehajtását dokumentálja és e dokumentációt negyedévente küldje meg a felperes részére.
- [280] Az ítélet jogerőre emelkedését követő 12 hónapon belül gondoskodjon az intézmény bezárásáról és valamennyi a Gondviselés Házában lakó fogyatékos személy közösségben történő elhelyezéséről (kitagolásáról), ideértve az ennek fedezetét biztosító forrásokat, valamint arról, hogy szükségleteikhez mérten hozzáférjenek a szükséges közösségi szolgáltatásokhoz (a közösségben elérhető szociális alap- és szakszolgáltatások). Ennek megtörténtéről készítsen jelentést úgy, hogy abból kitűnjön, hogy hova költöztette át az ellátottakat és számukra milyen, a társadalmi befogadáshoz szükséges támogatást és szolgáltatásokat biztosított, és a jelentést küldje meg a felperesnek.
- [281] Kötelezze a III. és VII. r. alperest a Ptk. 2:51. § (1) d) pontja alapján arra, hogy ellenőrizze a 7. kereseti kérelemben meghatározott intézkedések végrehajtását, jogszabálysértés esetén határidő megjelölése mellett kötelezze a VI. rendű alperest a hiányosság vagy jogsértés megszüntetésére. A 7. számú kereseti kérelem végrehajtásának ellenőrzéséről részletes jelentésben számoljon be a felperesnek az ítélet jogerőre emelkedését követő 7 hónapon belül.
- [282] Előadta, hogy A Szocvtv. 88. § (1) bekezdése értelmében az állam a fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv útján köteles gondoskodni többek között a megye területén a szakosított ellátások megszervezéséről és fenntartásáról. A 316/2012. (XI. 13.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdésében a Kormány a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságot jelöli ki az egyes szakosított szociális és gyermekvédelmi szakellátási intézmények állami átvételéről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCV. törvény 2. § (3) bekezdése, a 9. § (1) bekezdése és a 9/A. § (2) bekezdése szerinti feladatok ellátására, azaz a fenntartói jogok gyakorlására. A 316/2012. (XI. 13.) Korm. rendelet emellett úgy rendelkezik, hogy a rendelet 1. mellékletében nem szereplő intézmények esetében a fenntartói feladatokat a Főigazgatóság kirendeltsége látja el. Ez az I.r. alperes esetében a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Pest Megyei Kirendeltsége.
- [283] A Szocvtv. 92/A. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a fenntartó köteles biztosítani a szociális intézmény folyamatos működésének feltételeit, amelyhez az állam szociális szakmai programok meghirdetésével segítséget nyújt. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény állami fenntartója többek között ellenőrzi az intézmény működésének törvényességét; jóváhagyja az intézmény szervezeti és működési szabályzatát, szakmai programját, valamint a házirendet; ellenőrzi és évente egy alkalommal értékeli a szakmai munka eredményességét; gondoskodik a szakemberek képzéséről, továbbképzéséről és az intézmény vezetője tekintetében gyakorolja a munkáltatói jogokat. Az állami fenntartónak a szervezeti és működési szabályzat, a házirend, valamint a szakmai program jóváhagyását meg

kell tagadnia, ha az nem felel meg az e törvényben, valamint a külön jogszabályban előírt feltételeknek. Amennyiben pedig az intézmény működésének ellenőrzése során jogszabálysértést állapít meg, intézkednie kell annak megszüntetéséről.

- [284] Az SzCsM rendelet 13. §-a értelmében az állami fenntartó a Szocvtv.-ben meghatározott fenntartói feladataira figyelemmel, “legalább évente egyszer ellenőrzi és ennek alapján átfogóan értékeli a személyes gondoskodást nyújtó intézmény működését. Az értékelés magában foglalja különösen
- [285] a) az intézménybe történő felvétel gyakorlatát, a megkötött megállapodások tartalmi vizsgálatát, szakmai szempontú elemzését,
- [286] b) az intézmény feladatainak ellátására vonatkozó szakmai program megvalósulását,
- [287] c) az intézmény működésének általános feltételeit, a tárgyi, a személyi, a működési, illetve a szakmai feltételeket,
- [288] d) a gondozási tervek hatékonyságát, eredményességét, összhangban az intézményben folyó ápolási-gondozási munkával,
- [289] e) az intézmény szerepét a helyi szociális ellátórendszerben, valamint az ellátotti szükségletek alakulásának ismert tendenciáit.”
- [290] A fentiekből kitűni, hogy a II.r. alperesnek rendszeres ellenőrzési kötelezettsége van az I.r. alperest illetően, az intézmény alapdokumentumainak elfogadása és az általa feltárt jogsértések megszüntetésére való kötelezésben fennálló felelőssége egyértelműen megalapozza a fenti kereseti kérelmekben előadott személyiségi jogi jogsértésekért fennálló felelősségét.
- [291] Hivatkozott arra, hogy a 2016-os fenntartói vizsgálat részletes és lesújtó képet ad az I.r. alperesnél folyó tömeges emberi jogi jogsértésekről. Kérdés, hogy a korábbi éves ellenőrzések hogyhogy nem tártak fel jogsértéseket, mikor például az intézmény fizikai állapotával, infrastruktúrájával kapcsolatos körülmények biztosan nem egyik évről a másikra alakultak ki.
- [292] Az ombudsmani jelentésből látható, hogy a II.r. alperes által 2015-ben végzett ellenőrzés mindent rendben talált, amiből az következik, hogy a vizsgálatot vagy nem is végezték el, vagy pedig ha elvégezték, annak valós eredményét elhallgatták.
- [293] Ugyancsak a II.r. alperes mulasztását igazolja az, hogy 2016-os ellenőrzését követően nem ellenőrizte és nem intézkedett az általa feltárt jogsértések megszüntetése felől. Ezt igazolják egyrészt a felperes munkatársai által 2017. február-április között készített fotókon látható megdöbbentő állapotok, valamint az a tény is, hogy a IV. r. alperes szinte a 2016-os vizsgálat által tett javaslatokkal megegyező tartalmú intézkedéseket írta elő az I. és II.r. alperesnek 1 évvel később, 2017. május 30-án.
- [294] A II.r. alperes felelőssége tehát abban áll, hogy eltúrta, s így fenntartotta az I.r. alperesnél ellátott fogyatékos személyek terhére a kereseti kérelmekben meghatározott hátrányos megkülönböztetést, nem gyakorolta az ellenőrzéssel és a jogsértések megszüntetésével kapcsolatos jogszabályi kötelezettségeit.
- [295] A működést engedélyező III.r. alperes felelőssége körében előadta, hogy a Kormány a Szocvtv. alkalmazása során működést engedélyező szervnek a fővárosi és megyei kormányhivatalt jelöli ki. Az Szocvtv. 90/A. §-a felhatalmazza a szociális hatóságot – amely az Sznyr. 3. § (2) értelmében az I.r. alperes esetében az SZGYF Pest Megyei Kirendeltségének székhelye szerinti illetékes kormányhivatal – hogy a Szocvtv.-ben meghatározott ellátási kötelezettségek teljesítését folyamatosan figyelemmel kíséresse, és amennyiben az SZGYF az ellátási kötelezettségéből adódó feladatainak, különösen fenntartói feladatának nem tesz eleget, megfelelő határidő tűzésével felszólítja a feladat teljesítésére.
- [296] Az Sznyr. értelmében a kormányhivatal rendes ellenőrzés keretén belül évente köteles ellenőrizni, hogy az otthont nyújtó intézmény a jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően működik-e. A rendes ellenőrzés keretein kívül a

működést engedélyező szerv akkor is helyszíni ellenőrzést tart, amennyiben tudomására jut, hogy az engedélyes személyi, tárgyi feltételei vagy működése az ellátottak életét, testi épségét, egészségét vagy az ellátott gyermekek fejlődését veszélyezteti, vagy más jogát sérti, vagy az engedélyes működésére vonatkozó jogszabályokat vagy a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltakat súlyosan megsértették.

- [297] Az Alapvető Jogok Biztosa többször idézett jelentésében külön kitért arra a TOPhÁZban is tapasztalt általános jelenségre miszerint a fenntartó, illetve a kormányhivatal - mint működést engedélyező szerv - ellenőrzései tartalmilag sok tekintetben eltérnek egymástól. Az Alapvető Jogok Biztosa aggodalmát fejezte ki aziránt, hogy a „kormányhivatalok hatósági ellenőrzései sok esetben leginkább a dokumentációk vizsgálatára, a dokumentációs rend jogszabályi előírásoknak való megfelelésére irányulnak,” (ombudsmani jelentés 31.o.) holott az Sznyr. már fent idézett 36. § (2)-(4) bekezdései értelmében a működést engedélyező szervnek helyszíni ellenőrzést is tartania kell rendes ellenőrzés során, amennyiben tudomására jut, hogy az intézmény személyi, tárgyi feltételei vagy működése az ellátottak életét, testi épségét, egészségét vagy az ellátott gyermekek fejlődését veszélyezteti. Amint arra a Biztos jelentése is rámutat, az I.r. alperes esetében az ugyanazon évben lefolytatott kormányhivatali és fenntartói ellenőrzés számos esetben ellentmond egymásnak, illetve a kormányhivatali ellenőrzése részletességében és minőségében is elmarad a fenntartói vizsgálattól.
- [298] A III.r. alperes felelőssége tehát abban áll, hogy eltúrte, s így fenntartotta az I.r. alperesnél ellátott fogyatékos személyek terhére a kereseti kérelmekben meghatározott hátrányos megkülönböztetést, nem gyakorolta az ellenőrzéssel és a jogsértések megszüntetésével kapcsolatos jogszabályi kötelezettségeit.
- [299] Az ágazati irányításért felelős IV.r. alperes felelőssége körében előadta, hogy a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 52/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 1. számú melléklet C) pont 12. alpontja értelmében a II.r. alperest a IV.r. alperes irányítja és felügyeli. A minisztérium, mint a szociális ágazat irányítója, egyben a II.r. alperes felügyeletét és irányítását ellátó központi államigazgatási szerv a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 2. § (1) bekezdése szerint többek között ellátja a II.r. alperes törvényességi, szakszerűségi, hatékonysági és pénzügyi ellenőrzését (c) pont) valamint jogosult az irányítása alá tartozó II.r. alperes számára egyedi utasítást kiadni valamely feladat elvégzésére vagy mulasztás pótlására (g) pont).
- [300] A IV.r. alperes 2017. május 31-én kelt intézkedési terve, amelyben az I.r. és a II.r. alperesek számára határoz meg feladatokat, már csak azt követően születhetett meg, hogy a felperes a nyilvánosság elé tárta az I.r. alperesnél tapasztalt megdöbbentő állapotokat. Ugyanakkor részletességében és alaposágában a 2016-os fenntartói ellenőrzés természetesen jóval pontosabb képet ad az I.r. alperes által követett jogsértő gyakorlatról, hiszen a II.r. alperes munkatársainak szabad bejárása volt az intézmény teljes egészébe, és minden dokumentációhoz hozzáfértek. Az ombudsmani jelentés által részletesen bemutatott 2016-os fenntartói ellenőrzés alapján a IV.r. alperesnek kötelessége lett volna az azonnali beavatkozásra, legalább olyan mértékben, mint ahogy erre a 2017. május 31-i intézkedési tervben utasítást is adott.
- [301] A IV.r. alperes azonban nem csak a 2016-os fenntartói ellenőrzés alapján szerezhetett tudomást az I.r. alperesnél folyó jogsértésekről, hanem irányító hatóságként folyamatosan biztosítania kell rendszeres, de legalább is az éves ellenőrzések során az irányítása alá tartozó intézmények törvényes működését.
- [302] A IV.r. alperes által elrendelt rendkívüli ellenőrzés eredményeként kiadott intézkedési tervben foglaltak a felperesi kereset tárgyául tett jogsértések elismerésének tekinthető, hiszen a IV.r. alperes a kereset tényállásában jelzett körben a felperessel azonos megállapításra jutott az I.r. alperesnél lakó fogyatékos személyek terhére elkövetett jogsértésekkel kapcsolatban.

- [303] A IV.r. alperes felelőssége tehát abban áll, hogy eltúrta, s így fenntartotta az I.r. alperesnél ellátott fogyatékos személyek terhére az 1-6. számú kereseti kérelmekben meghatározott hátrányos megkülönböztetést, nem gyakorolta az ellenőrzéssel és a jogsértések megszüntetésével kapcsolatos jogszabályi kötelezettségeit.
- [304] A II.r. alperes 2015-ben 149 981 365,- forint európai uniós támogatásban részesült a Környezet és Energia Operatív Program KEOP-2015-5.7.0 számú pályázati konstrukciójának keretein belül, hogy a fenntartásában működő Topház épületenergetikai korszerűsítését és fejlesztését elvégezze. A nyertes pályázatot követően megújult az épület homlokzata és laposteteje, valamint sor került a külső nyílászárók cseréjére is.
- [305] A Környezet és Energia Operatív Program Általános pályázati útmutatója értelmében a projekt fenntartási időszaka a projekt befejezését követő naptól számított 5 évig terjedő időszak, ami a Topház esetében 2020 decembere. Ez azt jelenti, hogy a fenntartási időszakban a Topház a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalja, hogy a támogatott létesítményt vagy tevékenységet illetően nem történik olyan jelentős módosulás, amely annak jellegét vagy végrehajtási feltételeit érintené. Ez az előírás az 1083/2006/EK rendelet 57. cikkének (1) bekezdésén, valamint a 4/2011 (I.28) Korm. rendelet 80. §-ban foglaltakon alapul, lényegében minden uniós támogatás feltétele, hogy a támogatott vállalja, hogy a támogatást követően meghatározott ideig a tevékenységét nem szünteti be.
- [306] Miután a IV. és VI.r. alperes között létrejött támogatási szerződés alapján is a Gondviselés házának kitagolása éppen 2020. december 31-ig esedékes, látható, hogy az uniós forrás felhasználása valóban a gátját szabta annak, hogy az intézményben élők helyzete ezt megelőzően érdemben javulni tudjon.
- [307] A Környezet és Energia Operatív Program esetében a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) megszüntetése nyomán az NFÜ irányító hatóságának jogutódja a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium lett a 475/2013. (XII. 17.) Korm. Rendelet 1. számú melléklete szerint, a jogutódlás nyomán pedig az V.r. alperes. Az V.r. alperes, mint irányító hatóság feladatkörét a Tanács 1083/2006/EK rendelete, valamint a vonatkozó hazai jogszabály - a 2007-2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I.28.) Korm. Rendelet - határozza meg.
- [308] A 4/2011-es Kormányrendelet 5/A. § (1) bekezdés k) pontja szerint az V.r. alperes, mint az irányító hatóság „dönt a projektjavaslatok támogatásáról vagy elutasításáról, megkötí a kedvezményezettel a támogatási szerződést, kibocsátja a támogatási okiratot, gondoskodik a támogatások kifizetéséről és szabályszerű felhasználásáról.”
- [309] Az 1083/2006/EK rendelet 60. cikke rögzíti, hogy elsődlegesen az irányító hatóság viseli a felelősséget a strukturális és befektetési alapok eredményes és hatékony irányításáért és végrehajtásáért, többek között azért is, hogy a finanszírozásra kiválasztott műveletek összhangban álljanak az operatív programra alkalmazandó feltételekkel, valamint a vonatkozó közösségi és nemzeti szabályoknak végrehajtásuk teljes időtartama alatt megfeleljenek. Az irányító hatóság tehát számos funkciót tölt be, amelyek kapcsolatban állnak a programirányítással és monitoringgal, illetve a pénzügyi irányítással és kontrollal. Az V.r. alperes feladata többek között a pályázati felhívások elkészítése, a pályázatok elbírálása, a támogatott projekt nyomon követése, és az első szintű ellenőrzések elvégzése.
- [310] Attól függetlenül, hogy a lehetséges pályázók a körét a Kormány a 1290/2015. (V. 5.) Korm. Határozattal jóváhagyta, a KEOP-2015-5.7.0 számú pályázati konstrukció pályázati felhívása értelmében a támogatásra vonatkozó döntés előkészítése és meghozatala az Irányító Hatóság feladata volt, melynek során a projektötlet európai uniós forrásból való támogathatóságát, megfelelő előkészítettségét, illetve a többi kiemelt projektötlettel való összhangját az V.r. alperes vizsgálta.

- [311] A 2007 és 2013 közötti időszakra vonatkozó Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) meghatároz bizonyos horizontális elveket, melyeket a támogatások felhasználása során érvényesíteni kell. A horizontális szempontok érvényesítésének célja az, hogy fenntarthatósági és esélyegyenlőségi szempontból korszerű projektek valósuljanak meg, amelyek a támogatni kívánt területet úgy fejlesztik, hogy közben nem okoznak gazdasági vagy társadalmi környezeti kárt és lehetőség szerint enyhítik és javítják a projekt által érintett területen már fennálló nem kívánt állapotokat. A KEOP a 1083/2006/EK rendelet 30 bekezdése és 16. cikkével összhangban az Operatív Program megvalósítása során az esélyegyenlőség és a megkülönböztetés-mentesség elvének érvényesülését írja elő, amit az irányító hatóságnak kell biztosítania.
- [312] A KEOP operatív program 45. oldala szerint:
- [313] “Az esélyegyenlőség tekintetében a KEOP biztosítja a nők és férfiak közötti egyenlőségnek, valamint a nemek közötti esélyegyenlőség elve érvényesülésének elősegítését az operatív program tervezésének, végrehajtásának, nyomon követésének, és értékelésének különböző szakaszai során; többek között külön figyelmet fordít az esélyegyenlőségi célcsoportok foglalkoztatására. Ezen kívül az OP biztosítja a megfelelést a nem, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló bármilyen megkülönböztetés megakadályozására, különösen az alapokhoz való hozzáférés tekintetében.” Majd később (98.o.) az is világossá válik, hogy az NFÜ, azaz az V.r. alperes jogelődje “az operatív programok tervezésének, programozásának és megvalósításának koordinációjáért, a közösségi politikák és horizontális szempontok, így a fenntarthatóság, az esélyegyenlőség, és a diszkrimináció tilalma, partnerség, a közbeszerzések, illetve – a Pénzügyminisztérium Támogatásokat Vizsgáló Irodájával (PM TVI) együttműködve – az állami támogatási szabályok érvényesítéséért.”
- [314] Mindezekből látható, hogy az V.r. alperes feladata kifejezetten az is volt, hogy az esélyegyenlőségi szempontokat, a diszkrimináció tilalmát érvényesítse az operatív programok során.
- [315] Az V.r. alperes felelőssége abban áll, hogy a II.r. alperest a Topház Speciális Otthon gödi épületének energetikai korszerűsítése céljából európai uniós forrásból jelentős összegekkel támogatta - és nem a jelen kereset tárgyát képező jogsértések felszámolására irányult ezen támogatása -, holott Topház működése a hazai és az uniós normákkal és alapelvekkel is ellentétes volt már a támogatás odaítélésekor. Erről az V.r. alperesnek a támogatás odaítélésekor meg kellett volna győződnie, miként azt a fentiekben ismertetett részletszabályok rendezik az ún. horizontális szempontoknak való megfelelés vizsgálatával kapcsolatban.
- [316] A fentiek fényében megállapítható, hogy az V.r. alperes mint irányító hatóság az Operatív Programban foglalt előírásoknak eleget nem téve egy olyan projekt megvalósítását támogatta, amely - legalább a projekt fenntartási időszakának erejéig - fenntartotta és támogatta azt az intézményrendszert, amelyben a Topházban ellátott fogyatékos személyek terhére a kereseti kérelmekben meghatározott hátrányos megkülönböztetés megvalósulhatott.
- [317] Ebből következően az V.r. alperes maga is hozzájárult a keresetben meghatározott jogsértő állapot fenntartásához a számára előírt ellenőrzése elmulasztásával, így álláspontunk szerint felelőssége abban áll, hogy a fenntartási kötelezettséggel járó uniós támogatás odaítélésével és az ehhez kapcsolódó esélyegyenlőségi szempontok ellenőrzésének elmulasztásával fenntartotta a Topházban ellátott fogyatékos személyek terhére az 1-6. számú kereseti kérelmekben meghatározott hátrányos megkülönböztetést.
- [318] A VIII. r. alperes, mint az V.r. alperes jogutódja:
- [319] A Kormány statútum 178. § (1) bekezdés 4. pontja szerint a területfejlesztési miniszter felel az európai uniós források felhasználásáért, akinek munkáját a (2) bekezdés szerint a

Miniszterelnökség segíti. A VIII. r. alperessel szemben a felperes kizárólag a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsításától való eltiltását kérte, miután jogelődje nem szűnt meg.

[320] A VII. r. alperes felelőssége a VI.r. alperes ellenőrzéséért:

[321] A VII.r. alperes jogelődje, a IV.r. alperes számára a Kormány 2017-ben (a Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézmény kiváltásával és a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményrendszer ellenőrzésének megerősítésével kapcsolatos feladatokról szóló 2051/2017. (XII. 27.) Korm. határozat) többletforrásokat biztosított annak érdekében, hogy a Topház kiváltásával kapcsolatos feladatok felett a minisztérium közvetlenebb ellenőrzést gyakorolhasson. Az ellenőrzésre a jogutódlásra tekintettel 2022. május 25. napjától a VII. r. alperes köteles.

[322] A felperes álláspontja szerint a Topházban és a Gödi Gondviselés Házában alkalmazott, személyes szabadságot korlátozó intézkedések a kínzás tilalmába ütköznek, valamint az ellátottak emberi méltóságát és testi épségét rendkívül súlyosan sértik, illetve veszélyeztetik. Az ellátottakkal szemben fogyatékoságukra tekintettel alkalmazott lekötözés, rácsos ágyba (ketreche) zárás, és egyéb, alábbiakban részletezett módokon történő, ellátottakat sanyargató intézkedések az ellátottak emberi méltóságát súlyosan sértik, velük szemben megszegőítő környezetet hoztak létre. Mindezen tényállási elemek alapján az Ebktv. 10. § (1) bekezdése szerinti zaklatás megvalósítását eredményezik.

[323] A felperes 2022. március 2-i előkészítő iratában részletesen nyilatkozott az egyesített szakértői véleményben foglaltakra. A korlátozó intézkedésekkel kapcsolatban rámutatott arra, hogy a magyar jogi környezet nem felel meg a Fogyatékosjogi Egyezmény (CRPD) előírásainak és a CRPD Bizottság iránymutatásainak.. A CRPD Bizottság a fogyatékosággal élő személyek szabadsághoz és biztonsághoz való jogáról szóló Iránymutatásában felszólította a részes államokat, hogy „védjék a szabadságuktól megfosztott fogyatékosággal élő személyek biztonságát és személyes integritását, többek között a kényszeren alapuló kezelés, az elkülönítés és a különböző korlátozó módszerek - beleértve a fizikai, kémiai és mechanikai korlátozások - alkalmazásának megszüntetésével az egészségügyi intézményekben. A Bizottság megállapította, hogy ezek a gyakorlatok nem állnak összhangban az Egyezmény 15. cikke szerinti kínzás és a fogyatékosággal élő személyekkel szembeni más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmával.”[CRPD Bizottság (2016): Guidelines on the right to liberty and security of persons with disabilities (Article 14). Annex to the Bi-Annual Report 2016 A/72/55. 12. bekezdés.] A Bizottság joggyakorlatából egyértelmű, hogy ez az álláspont nem csak az egészségügyi, de a szociális és gyermekvédelmi intézményekre is igaz. A CRPD Bizottság a CRPD Fakultatív Jegyzőkönyvének 6. cikke alapján folytatott, Magyarországot érintő vizsgálatát követően kiadott jelentésében azt a megállapítást tette, hogy „[a] bentlakásos intézményben lakó fogyatékosággal élő személyek ki vannak téve mechanikai, fizikai és kémiai korlátozásoknak, és a rossz bánásmód egyéb formáinak.”[CRPD Bizottság (2020): A Fogyatékosággal Élő Személyek Jogairól szóló Egyezmény Fakultatív Jegyzőkönyvének 6. cikke alapján végzett, Magyarországot érintő vizsgálat. CRPD/C/HUN/IR/1. 77. bekezdés.]

[324] A magyar jogi környezet a korlátozó intézkedések használatát illetően nem felel meg a CRPD előírásainak és a CRPD Bizottság iránymutatásainak.

[325] Az CRPD bizottság számos alkalommal aggódalmát fejezte ki a fizikai és kémiai korlátozó eszközök alkalmazásával kapcsolatban és felszólította az érintett államokat, hogy azonnali hatállyal hagyjanak fel az ilyen jellegű intézkedésekkel. Manfred Nowak, az ENSZ kínzás elleni küzdelemmel foglalkozó különleges jelentéstevője emellett kiemelte, hogy a „korlátozó intézkedések hosszantartó alkalmazása izomsorvadáshoz, életveszélyes deformitáshoz vagy akár szervi elégtelenséghez is vezethet, valamint súlyosbítja a pszichológiai sérüléseket.” Hangsúlyozza emellett, hogy a korlátozó intézkedések hosszantartó alkalmazásának – amely

kínzáshoz vagy rossz bánásmóddhoz vezethet - semmilyen terápiás célú igazolása nem lehet.

- [326] Azaz ebből következően minden ilyen korlátozás jogsértő, akkor is, ha annak egyes módjaira egyébként a hazai ágazati jogszabályok lehetőséget biztosítanak. Erre a megállapításra jut egyébként az egyesített szakértői vélemény is: „A hazai jogszabályi kötelezettségek sem a szociális, sem az oktatási ágazatban messze nem tartalmazznak olyan követelményeket, melyek alapján egy tartós bentlakást biztosító szakosított szociális intézmény (jelen esetben egy fogyatékosok ápoló-gondozó otthona) biztosíthatná mindazokat a körülményeket és emberi jogi előírásokat, melyeket a CRPD elvár., (20.o.)
- [327] A személyes szabadság korlátozása a Topházban: A felperes a Topházban azt tapasztalta, hogy a lakókat életvitelszerűen, permanensen korlátozzák személyes szabadságukban, embertelen, megalázó módon kikötözik, ketrec szerű rácsos ágyba zárják, házi készítésű kényszerzubbony szerű eszközzel korlátozzák mozgásában, vagy zoknit húznak kezére. A bokájánál fogva kikötözött lakó korlátozásának azonnali megszüntetésére az Ombudsman is javaslatot tett, a IV.r. alperes intézkedési tervében pedig kifejezetten arra utasította az alpereseket, hogy hagyjanak fel a nem gyógyászati segédeszközökkel történő korlátozó intézkedésekkel.
- [328] A felperes által 2017 tavaszán tapasztaltak ismertek voltak az alperesek előtt. A 2016-os fenntartói vizsgálat szerint
- [329] - rácsos ágyakat és faráccsal elzárt lakószobákat találtak a központi épületben;
- [330] - háromoldalú rácsos ágyakat találtak, amelyek nyitott részét a fel felé fordították, így azt szabad akaratukból nem tudták elhagyni az ellátottak;
- [331] - egy lakó testét lepedővel rögzítették (lekötözték);
- [332] - több lakót olyan speciális székhez rögzítettek, amely nem volt a testalkatuknak megfelelő (ombudsmani jelentés 12. o.).
- [333] A 2016-os fenntartói jelentés megállapította, hogy „A rácsos ágyak, valamint a szobák ajtajára felszerelt rácsok, a lekötözés sértik az ellátottak szabad mozgáshoz és az emberi méltósághoz fűződő jogát” (ombudsmani jelentés 18. o.). A fenntartó vizsgálatát lezáró jelentésében megfogalmazott intézkedések, javaslatok között szerepelt, hogy szüntessék meg az „egyes ellátottakat sújtó, indokolatlan korlátozó intézkedések- különösen a rácsos ágyak, helyiségeket elválasztó farácsokat” (ombudsmani jelentés 18. o.).
- [334] Az Alapvető Jogok Biztosa a 2016-os fenntartói ellenőrzéshez hasonlóan megállapította, hogy „Az ellátotti jogok megengedhetetlen mértékben sérültek” (ombudsmani jelentés 30. o.). A 2017. január 19-i helyszíni vizsgálat során az Ombudsman munkatársai találkoztak egy lábánál fogva lekötözött fiatal férfival az emeleti szinten, aki az ágy lábához volt rögzítve, így a földön feküdt (ombudsmani jelentés 4. oldal). (A felperes munkatársai ugyancsak találkoztak a férfival februári látogatásuk alkalmával (2. sz. fotó, több helyen BJ néven hivatkozva))
- [335] A fenntartói jelentés és az ombudsmani vizsgálat közben eltelt egy év alatt tehát semmilyen pozitív változás nem történt a korlátozó intézkedések terén, a Topház ellenőrzésére köteles II., III. és IV.r alperesek elmulasztották gyakorolni hatásköreiket, mulasztásukkal a jogsértő állapot fenntartásához járultak hozzá.
- [336] A felperes által készített fotókon látható, hogy a Topházban tömegesen alkalmaztak ketrecre hasonló, magas rácsos ágyakat mind a nagykorú, mind a kiskorú személyek esetében. (Izd. pl. 15, 16, 17, 18, 19, 49 sz. fotók), jóllehet az ESzCsM rendelet 4. § (4) bekezdése értelmében kifejezetten tiltott módszernek minősül a hálós ágy és ahhoz hasonló, zárt szerkezetű, ketrecre emlékeztető, rácsos eszközök alkalmazása.
- [337] A felperesi álláspont szerint a Topház által alkalmazott, de az ellenőrzésére köteles II- IV.r. alperesek által eltűrt korlátozó intézkedések a fogyatékosággal élő személyekkel szemben alkalmazott legsúlyosabb diszkrimináció, a kínzás tilalmába ütköznek. Azok egyrészt indokolatlanok, másrészt tiltott, embertelen és megalázó módszerekkel, végezetül pedig a

személyes szabadság teljes elvonásával korlátozzák a lakókat. Az Ebktv. által alkalmazott fogalomrendszeren belül a zaklatás törvényi tényállásának feleltethető meg leginkább az alperesek által alkalmazott gyakorlat, ugyanis a lakók személyes szabadságának kereset szerinti korlátozása azon túl, hogy egészségkárosító, nyilvánvalóan sérti az emberi méltóságot, és megalázó, megszegyenítő környezetet hoz létre a korlátozás elszenvedőivel szemben.

- [338] A lakók személyes szabadságának korlátozása a Gödi Gondviselés Házában:
- [339] Miután a felperes személyesen nem tudott meggyőződni a GGH-ban jelenleg alkalmazott személyes szabadságot korlátozó intézkedésekről, ezért az egyesített szakértői véleményben foglaltakat tartjuk irányadónak, illetve visszautalunk azokra a III.r. alperesi ellenőrzésekre, amelyek 2018-as és 2019-es időszakra vonatkozóan állapítottak meg általánosságban, a korlátozó intézkedésekre külön ki nem térve hiányosságokat .
- [340] Az egyesített szakértői vélemény szerint a GGH-ban továbbra is alkalmaznak kémiai és fizikai korlátozó eszközöket. A CRPD Egyezmény értelmében ez a kényszer tilalmába ütközik. Megmaradt az intézményben a magasított oldalfalú rácsos ágyak használata (12.o.), az új intézményvezető indokolása szerint ezeket a lakók biztonsága érdekében használják. A magasított rácsos ágyak használatával kapcsolatban a szakértői vélemény pusztán tényként rögzíti ezek használatát, illetve idézi az intézményvezető ezzel kapcsolatos magyarázatát, de maga nem értékeli, azaz nem ad útmutatást a bíróság számára, hogy ezek használata valóban indokolt, megfelelő, azaz jogszerű-e. Ezek azok a rácsos ágyak, amelyek használatának megszüntetésére korábban a Topház a III.r. alperes, a IV.r. alperes és az Alapvető Jogok Biztosa is felhívta.
- [341] Összességében megállapítható, hogy a GGH-ban továbbra is a CRPD-vel ellentétes gyakorlatot folytatva kémiai, fizikai és mechanikus korlátozó intézkedéseket alkalmaznak. S bár a magyar jogszabályok szigorú feltételek mellett erre teret adnak a CRPD-vel ellentétesen, a GGH még ezeknek a hazai szabályoknak sem felel meg.
- [342] A rácsos ágyak és magasított oldalfalú ágy Gondviselés Házában való jelenlegi alkalmazása biztosan nem felel meg az Eütv. 10. § (4) bekezdésében foglalt szigorú követelményeknek, amely szerint egy személy személyes szabadsága kizárólag sürgős szükség esetén, illetőleg a személy vagy mások élete, testi épsége és egészsége védelmében korlátozható. Kényszer, kegyetlen, embertelen, megalázó vagy büntető jellegű korlátozó intézkedést tilos alkalmazni. A korlátozó intézkedés csak addig tarthat, ameddig az elrendelés oka fennáll. A rácsos ágyak és magasított oldalfalú ágyak jelenlegi alkalmazása permanens, nem csak sürgős szükség esetére szól, ennél fogva jogellenes.
- [343] Ugyancsak jogellenes ugyanezen okból kifolyólag a könyöksín és a mozgáskorlátozó pléd rendszeres és tartós használata.
- [344] A lakók emberi méltóságának sérelme a tisztálkodás során
- [345] Topház
- [346] Az Topházban lakó fogyatékos személyek súlyos jogsérelmet szenvedtek el a tisztálkodás során is: sem a fürdők, sem a WC-ék higiéniai állapota nem volt megfelelő, szemérem sértő, mi több, adott esetben fertőzésveszélyes volt, másrészt pedig a lakók megszegyenítését eredményező eljárással biztosították a lakók testi higiéniját.
- [347] A tárgyi feltételekkel kapcsolatban már a 2016-os fenntartói vizsgálat megállapította, hogy a központi épület fürdőszobáinak állapota elhanyagolt, nem szabályosan takarított, a szennyezett kádak és fürdető kocsik a megfelelő testi higiéné biztosítását nem teszik lehetővé. (ombudsmani jelentés 15. o.) Az ombudsmani vizsgálat ugyancsak megállapította, hogy a WC-ék egybenyílnak, válaszfalak, függönyök nincsenek, nincs rajtuk takarófedő sem. A fürdetésre használt helyiségek is rossz állapotban vannak, omlik a vakolat és a csempe. (ombudsmani jelentés 4.o.)

- [348] A 2016-os fenntartói vizsgálat szerint a fürdetés és az előkészítés során az intimitás nem biztosított. A zuhanyfüggönyök és a toalett deszkák hiánya az ellátottak emberi méltóságának sérelmét eredményezi. (Ombudsmani jelentés 15., 18. o). Az Alapvető Jogok Biztosa a többször hivatkozott jelentése szerint az intézményvezetővel készült interjú során kiderült, hogy egyszerre 10-15 főt fürdettek csoportosan úgy, hogy mindenkit lemeztelenítettek, és aki nem tudott állni, annak a fürdő padlóján kellett feküdnie, és ilyen esetekben távolról zuhanyozták a lakókat. Az intézményvezető szerint megesett olyan is, hogy elfogyott a meleg víz, így egyes ellátottakat hideg vízzel zuhanyoztak le (ombudsmani jelentés 5. o.).
- [349] A lakók fogát nem saját, hanem 2 db közös fogkefével mosták, holott minden lakónak személy szerint saját fogkeféje van névvel ellátva, ezt azonban egy ellenőrzés esetére elzárt szekrényben tartják, vagyis nem használják. (ombudsmani jelentés 5. o.).
- [350] A IV.r. alperes által elrendelt rendkívüli vizsgálat nyomán kiadott intézkedési tervben több helyen szerepelnek a fenti jogsértésekhez kapcsolódóan konkrét feladatok, ami igazolja, hogy a vizsgálat időpontjában is a fenti körülmények változatlanul fennálltak. A IV.r. alperes az alábbi feladatok elvégzésére utasította az alpereseket:
- [351] - balesetveszélyes infrastruktúra megszüntetése, kilincsek pótlása, WC ülőkék, zuhanyfüggönyök pótlása (8. sz. feladat)
- [352] - rendszeres fogászati ellenőrzések (14. sz. feladat)
- [353] -ellátottak saját eszközzel történő rendszeres fogmosása (15. sz. feladat)
- [354] - felperes a helyszíni bejárásai során a fürdők és WC-ék állapotával kapcsolatban a következőket állapította meg:
- [355] - a zuhanyzók és a mellékhelyiségek az alapvető higiéniai előírásoknak sem felelnek meg (10, 23, 26, 31. sz. fotók)
- [356] - fertőzésveszélyesek az ülőke és ajtó nélküli WC-ék (20, 21, 24, 27, 29, 30. sz fotók)
- [357] - súlyosan sérti a lakók emberi méltóságát, hogy az alapvető intimitás sem biztosított a WC, fürdő használata során, hiszen nincsenek ajtók, függönyök.
- [358] Gondviselés Háza
- [359] A Gödi Gondviselés Házában a tisztálkodással kapcsolatban a felperesnek csak az alperesek által végzett ellenőrzések anyaga áll rendelkezésre. A III.r. alperes 2019. május 27-i, rendkívüli, bejelentés nélküli ellenőrzése a tisztálkodáshoz szükséges infrastruktúra kapcsán a következőket állapította meg:
- [360] az A. ápolási egységben egy WC nem működik, egy elmozdult egy pedig hiányzik; a szekrények tetején használt pelenka található
- [361] a C. ápolási egységben a fürdők falfelületén nagyterjedésű ázás nyom és falbontás látható;
- [362] az illemhelyeken az intimitás csak részben biztosított.
- [363] Míg a Topház esetében számos bizonyíték áll rendelkezésre a lakók tisztálkodásával összefüggő jogsértésekre, addig a GGH esetében egyedül a III.r. alperes 2019. májusi rendkívüli ellenőrzésének megállapításai ismertek. Az ebben foglalt fent idézett megállapítások azonban azt igazolják, hogy a lakók emberi méltósága a tisztálkodás kapcsán továbbra is korlátozottan érvényesül.
- [364] A lakók embertelen lakhatási környezete
- [365] A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet (a továbbiakban: SzCSM rendelet) több szakasza is részletezi azokat a tárgyi feltételeket, amelyeknek egy bentlakásos intézménynek meg kell felelnie. A rendelet 3. §-a alapvető szinten rögzíti, hogy az intézmény vezetője gondoskodik az intézményen belül az emberi és állampolgári jogok érvényesüléséről, az egyén autonómiáját elfogadó, integrációját minden eszközzel segítő, humanizált környezet kialakításáról és működtetéséről.
- [366] A rendelet értelmében pedig lakhatás az életkorhoz, egészségi állapothoz, családi állapothoz

vagy helyzethez igazított, rövid vagy hosszú távú lakhatási lehetőség, amely elősegíti a személyes biztonságot és az emberi méltóság megőrzését, a tanulásban, a foglalkoztatásban és a közösségi életben való részvételt, illetve a családtagok közötti kapcsolat fenntartását kell érteni.

- [367] A legfontosabb tárgyi feltételeket az SzCSM rendelet 4. § b) pontja, a 41. § (4) bekezdés a) és b) pontjai és a 42. § (1) bekezdés tartalmazza. A fentiekén túl az I.r. alperesnek nem csupán az akadálymentesség követelményének kell megfelelnie, de az ésszerű alkalmazkodás követelményének is, amely a Fogyatékosjogi Egyezmény definíciója értelmében azokat az „elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető, egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását.” A felperesi álláspont szerint mindezen előírásokból, jogszabályi kötelezettségekből az következik, hogy az alperesek olyan lakhatási körülményeket kötelesek biztosítani a fogyatékos személyeknek, amelyek egyrészt megfelelnek az alapvető biztonsági követelményeknek és emberhez méltó (humanizált) környezetet biztosítanak, e mellett az ellátottak sajátos szükségleteire tekintettel differenciáltan kell biztosítaniuk a különböző mentális, egészségi és fizikai állapotú lakók számára a megfelelő lakhatási környezetet.
- [368] Topház
- [369] A Topház a minden ember számára alapvető feltételeknek sem felelt meg, mint a biztonság, higiénia, akadálymentesség és legfőképpen a közösségben történő elhelyezés.
- [370] A 2015-ös kormányhivatali ellenőrzés szerint az intézményre a zsúfoltság volt jellemző, egy lakószobában átlagosan 5-6 főt helyeznek el, szemben az előírt 4-gyel (ombudsmani jelentés 5. o.). A 2016-os fenntartó vizsgálat szerint az intézmény nem felel meg az SzCSM rendeletben foglalt tárgyi feltételeknek: „Az épület gondozatlan, valamint a takarítás hiánya mutatkozik. A folyosók bútorokkal, zsákokkal és hulladékokkal telítettek. Néhány lakó szivacs nélküli ágyon, vagy az ágy méreténél kisebb, esetleg hiányos szivacson feküdt. A szivacsok egy része elhasznált, szakadt, vizelettel szennyezett volt.” (ombudsmani jelentés 11.) A vizsgálat szerint megdöbbenő elhelyezést tapasztaltak, egyes ellátottak matrac nélkül, farácson vagy fa ágyon aludtak. Néhány szobában a takarók és párnák hiányát tapasztalták. (ombudsmani jelentés 18.o.) „Ágynemű részben biztosított, egyes szobákban az ellátottak nem kapnak megfelelő matracot és ágyneműt sem.” (ombudsmani jelentés 15. o.) A vizsgálat külön kitért a textíliával történt ellátásra, az intézmény higiénés rendjére, a biztonságához való jogra és a lakók testi, lelki egészséghez való jogát is a lakhatási körülményekkel kapcsolatban. A vizsgálat szerint „az intézményben a fertőtlenítés és a takarítás nem hatékony, fertőzésmentes higiénikus környezet nem biztosított.” (ombudsmani jelentés 16. o.) A vizsgálat szerint ugyanis a hűtőket nem takarítják, lejárt szavatosságú élelmiszereket találtak, a gyógyszereket nem megfelelően tárolják, a takarítás során nem alkalmaznak megfelelő fertőtlenítő szereket, módszereket, a szennyes pelenkákat nem megfelelően tárolják.
- [371] A biztonságához való joggal összefüggésben a fenntartó megállapította, hogy az emeleti szobákban helyezték el a mozgásukban korlátozott, vagy az ágyat önállóan elhagyni nem tudó ellátottakat, így tűz esetén az emeleten a lakók mentése nem biztosított. (ombudsmani jelentés 18. o.)
- [372] Az Ombudsman munkatársai a helyszíni vizsgálat alapján ugyancsak azt állapították meg, hogy az épület nagyon rossz állapotban van, nem akadálymentes, a szobák túlszűfoltak. (ombudsmani jelentés 4. o.)
- [373] A felperes helyszíni látogatásai során a következőket tapasztalta:
- [374] Fertőzésveszélyes, emberi ürülékkel borított falak (34, 40. sz. fotók).
- [375] Piszkos ágyneműk, törött ágyak, stimulációt teljesen nélkülöző szegényes, nem gyerekbarát

berendezés (sz. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12,18, 32, 33, 38,41, 42, 50, 53, 54, 55, 56, , sz. fotók)

- [376] A legtöbb teremben nagyon hideg volt.
- [377] Ürülék és vizelet nyomait találták a lepedőkön, az ágyakban, a fürdőszobákban és a takarítatlan illemhelyeken is. (30, 31, 34,40. sz. fotók)
- [378] Egyes lakók kézzel, össze nem illő ágyneműkből varrt ruhákat viselnek, amelyek megnehezítették a mozgást.(51, 49, 44, fotó)
- [379] A felperes munkatársai egy kamasz fiút találtak, akit egy piszkos paplanhuzatba pólyáztak. Láthatóan reszketett a hidegtől. Cipőt viselt még az ágyban is, feltételezhetően azért, hogy ne fázzon annyira. Az felperes munkatársa a szoba hőmérsékletét 10-12 fokra becsülték. (44. sz. fotó)
- [380] Egy ágyhoz kötött lakóval készítettek interjút, akit egy emeleti szobában helyeztek el, és aki súlyos aggodalmának adott hangot azzal kapcsolatban, hogy tűz esetén nem tudna kijutni a szobából még kerekesszékekkel sem.
- [381] A IV.r. alperes rendkívüli vizsgálata ugyancsak arra a megállapításra jutott, hogy a lakószobák túlzásfoltak, így előírta a létszám 4-fősre csökkentését, (2. sz. feladat); az intézmény takarítási rendjének átdolgozását (9. sz. feladat), és a lakószobák ingergazdagabbá, otthonosabbá tétele az ellátottak életkorára és szükségleteire figyelemmel (29. sz. feladat).
- [382] Gondviselés háza
- [383] A Gödi Gondviselés Házában a lakóköörülményekről egyrészt a III.r. alperes Váci Járásihivatalának panaszbejelentés alapján indult, 2019. június 11-i helyszíni ellenőrzése, valamint a III. r. alperess 2019. május 27-i rendkívüli helyszíni vizsgálatával kapcsolatos megállapítások szolgálnak adatokat.
- [384] A 2019. május 27-i vizsgálat megállapításai szerint az épületben több helyen szennyezettek és sérültek a falak, a B. ápolási egységben a falak és a padlók sérültek, a C. ápolási egységben a fürdők falain nagykiterjedésű ázás nyom és falbontás található. A D. ápolási egységben egy ajtó és padló sérült. A Kormányhivatal azt állapította meg, hogy az intézmény lakószobáinak állapota rendezett, tiszta, de az ajtókon, a padlón és a falakon sérülésnyomok találhatók.
- [385] A 2019. június 11-i vizsgálat szerint a B. folyosó 31-es szobájában a gördíthető ágyak folyamatosan verik le a vakolatot ami szennyezi az ágyakat, matracot és a padlót. A vízvezeték csövek állapota miatt a folyamatos beázástól penészednek a falak.
- [386] Összességében: a korábbi Topházban súlyosan jogsértőek voltak a lakhatási körülmények, az intézmény nem volt akadálymentes. A lakhatási körülmények több esetben fertőzés és balesetveszélyesek (mocskok, ürülékkel borított berendezési tárgyak, falak), számos esetben a kínzás tilalmába ütköztek (fűtetlen szobák, matrac nélküli ágyak, ruházat nélküli ellátottak). A berendezés sivár, kopár, a lakók stimulációjára egyáltalán nem volt alkalmas, nem volt tekintettel a lakók mentális és egészségi állapotára, speciális szükségleteire, azaz nem felelt meg az ésszerű alkalmazkodás követelményének sem. A lakhatási körülmények a fogyatékosokkal élő ellátottak emberi méltóságát súlyosan sértették, bizonyos esetekben testi épségét is veszélyeztették, megalázó és megszegyenítő környezetet eredményezve számukra.
- [387] A Gondviselés Házában a lakókörnyezet pozitív irányba változott, de továbbra is fellelhetőek a Topházban kifogásolt, dehumanizált, leromlott lakhatási körülmények.
- [388] d) A fogyatékos személyek elhanyagolása
- [389] Az 1.2. és az 1.3. , valamint a 2.2. és 2.3. kereseti kérelmek a fogyatékos személyek gondozásának hiányára, vagyis teljes elhanyagolásukra alapulnak. Az 1.2. és 2.2. kereseti kérelem a nagykorú lakók, míg az 1.3. és 2.3. sz. kereseti kérelem a kiskorú ellátottak elhanyagolásával kapcsolatos jogsértés megállapítására irányul.
- [390] A Topházhoz és a Gondviselés Házához hasonló otthonok nem csupán a lakók fizikai igényeit kötelesek kielégíteni, mint az étkezés, lakhatás, ruházattal ellátás stb., hanem feladatuk a gondozás is, mégpedig jogszabályi kötelezettségük a lakók kognitív, pszichológiai és érzelmi

állapotának legalább is szinten tartó gondozása, és a meglévő képességeik fejlesztése.

- [391] Gondozási tevékenység alatt az SzCsM rendelet 44. § (2) bekezdése értelmében olyan fizikai, mentális és életvezetési segítséget kell érteni, amelynek során a szolgáltatást igénybe vevő “szociális, testi és szellemi állapotának megfelelő egyéni bánásmódban való részesítése keretében a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglévő testi-szellemi funkcióinak helyreállítására és szinten tartására kerül sor.”
- [392] A Szocvtv. 70. § (3) bekezdése emellett előírja az individualizált, szinten tartó, képességfejlesztő foglalkoztatást, továbbá sport- és szabadidős tevékenység végzését is. Kiskorúak esetében az ápolással, gondozással párhuzamosan biztosítani kell a korai fejlesztést és gondozást, vagy a fejlesztő nevelést ellátó területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel való együttműködést, továbbá az iskolai tanulmányok folytatásának segítését is.
- [393] A Szocvtv. 94/F. §-a azt is kiköti, hogy a fogyatékos személyek jogainak érvényesülése érdekében különös hangsúlyt kell fektetni a képességek, készségek fejlesztésére, illetve az állapotfenntartás vagy -javítás lehetőségeinek megteremtésére,
- [394] az önrendelkezés elvére, a fogyatékos személy életvitelével kapcsolatos döntéseinek tiszteletben tartására és
- [395] a fogyatékossgal élő személyek társadalmi integrációhoz való jogára, ami magában foglalja a közösségekben elérhető szolgáltatásokhoz való hozzáférést.
- [396] A rehabilitációhoz, az önrendelkezéshez és a közösségi élethez való jog tiszteletben tartása és garantálása mellett a szociális intézmény által biztosított teljes körű ellátás során a prevenció elvét is érvényesíteni kell. A Fot. 2. § (2) bekezdése előírja, hogy a fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatos magatartás, tevékenység során úgy kell eljárni, hogy az a fogyatékos állapot rosszabbodását megelőzze, illetőleg annak következményeit enyhítse.
- [397] Minden ellátott esetében egyéni gondozási és fejlesztési tervet kell vezetni. A gondozási terv személyre szabottan határozza meg az ellátásban részesülő állapotának megfelelő gondozási, ápolási, fejlesztési feladatokat és azok megvalósításának módszereit. Az egyéni fejlesztési terv az adott személyről készített (gyógy)pedagógiai, egészségi és mentális állapotra vonatkozó felmérés alapján készül és az egyénre szabott bánásmód leírását, az önellátási képesség fejlesztését tartalmazza. Az SzCsM rendelet 8. § (1) bekezdése értelmében a gondozási terv elkészítéséről az intézmény vezetője köteles gondoskodni.
- [398] Mentálhigiénés ellátás keretén belül az intézménynek biztosítani kell
- [399] ☞ a személyre szabott bánásmódot,
- [400] ☞ a gondozási tervek megvalósítását,
- [401] ☞ a szükség szerinti pszichoterápiás foglalkozást,
- [402] ☞ az egyéni, illetve csoportos megbeszélést a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében,
- [403] ☞ a szabadidő kulturált eltöltésének feltételeit,
- [404] ☞ az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatai fenntartásának elősegítését,
- [405] ☞ a hitélet gyakorlásának feltételeit.
- [406] Az intézménynek emellett mindent meg kell tennie az ellátást igénybe vevő testi-lelki aktivitása fenntartásának, megőrzésének érdekében, többek között az ellátottak aktivitást segítő fizikai, szórakoztató, vagy kulturális tevékenységekben történő részvételének, elősegítése és biztosítása által. A mentálhigiénés ellátás biztosítása a szociális intézmény valamennyi dolgozójának a feladata.
- [407] A mentálhigiénés ellátás hiánya szerepet játszhat a korlátozó intézkedések elrendelését kiváltó helyzetek és konfliktusok kialakulásában. A konfliktusok eszkalálódásának és az (ön)agresszióba torkolló helyzetek megelőzésében fontos szerepet játszik az ellátottak számára biztosított minél több foglalkozás, élmény és testmozgás.

[408] Topház

[409] Az alábbiakban részletezettek szerint sem a nagykorú, sem a kiskorú ellátottak nem fértek hozzá még a szinten tartó gondozáshoz sem.

[410] Mind a 2016-os fenntartói ellenőrzés, mind pedig a 2017. eleji ombudsmani vizsgálat egyértelműen megállapította, hogy a Topházban folyó „mentálhigiénés tevékenység a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglevő testi-szellemi funkcióik helyreállítására és szinten tartására nem alkalmas.” (ombudsmani jelentés 19.)

[411] A 2016-os vizsgálati jelentés megjegyzi, hogy számos ellátott a vizsgálat idején felügyelet nélkül, önállóan lézengett. Volt olyan, aki a szennyes pelenkás zsákok mellett töltötte idejét, de olyan lakóval is találtak a fenntartó képviselői, aki „egy zokni lóbálásával szórakoztatta magát”. A fenntartói vizsgálat szerint a „gondozási tevékenység nem megfelelő. A gondozottak kényelme, személyi- és környezeti higiéniéje, a baleset- megelőzés nem biztosított. Elengedhetetlen a segítő gondozási modell bevezetése”. A fenntartói vizsgálat kitért arra is, hogy az intézményben a gondozási tevékenység adminisztrációja sem megfelelő, mint például az egyéni gondozási tervek vezetése. (ombudsmani jelentés 13.o.)

[412] A 2016-os fenntartói ellenőrzés megállapításai szerint vélhetően a mentálhigiénés tevékenység hiányosságainak következménye, hogy az ellátottak rongálnak. A vizsgálat ideje alatt tapasztaltak a fenntartó képviselői „foglalkoztatást”, amelynek során kb. 15 ellátott tartózkodott az ebédlőben, 3-4- ellátott kivételével a többiek céltalanul járkáltak. (ombudsmani jelentés 16.o.)

[413] Az intézményvezető elmondása szerint az alperesnél rehabilitációs tevékenységet nem végeznek. (ombudsmani jelentés 17. o.)

[414] A lakók szakmai sztenderdeknek és emberi jogoknak megfelelő gondozásának alapfeltétele a megfelelő szaktudású és számú szakember rendelkezésre állása.

[415] A 2016-os fenntartói ellenőrzés szerint 7 fő ápoló-gondozó munkakör nem volt betöltve az ellenőrzés idején. A felperes munkatársai 1, illetve 2 fős ápoló személyzet jelenlétét figyelték meg az egyes, 40 fős részlegeken tett látogatásaik során. Az alacsony létszám veszélyeire az Alapvető Jogok Biztosa már a Debreceni Terápiás Házról szóló jelentésében is felhívta a figyelmet: „annak ellenére, hogy az ápoló-gondozó személyzet létszáma a jogszabálynak megfelel, előfordul, hogy az 50 fő feletti ápolási egységben egyetlen ápoló van jelen. Ez a munkabeosztás azon túl, hogy mind az ellátottak, mind az ápoló-gondozói dolgozók szempontjából elfogadhatatlan, magában hordozza a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmának sérelmét, így az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésével összefüggő visszasság veszélyét eredményezi.”(AJB-257/2017., 13. oldal)

[416] Gondviselés Háza

[417] A Gondviselés Házában folyó mentálhigiénés és gondozó tevékenységet ugyancsak a személyi feltételek tükrében lehet megítélni. A VI.r. alperesnél működő ellátottjogi képviselő panaszára a III.r alperes rendkívüli ellenőrzést rendelt el, 2019. május 27-én bejelentés nélkül jelent meg a Gondviselés Házában. Az ellenőrzés által feltárt jogsértések a következők:

[418] 25

[419] * rendkívül nagy számú, 66 fő gondozó személyzet hiányzik az intézményből

[420] * hiányzik 2 fő fejlesztő pedagógus

[421] * a lakóotthonban nincs külön fejlesztő pedagógus és segítő

[422] * az illemhelyeken az intimitás csak részben biztosított

[423] Az egyesített szakértői vélemény szerint az intézmény munkatársai körében végzett felmérés eredményeként a korrigálandó hiányosságok között jelölték meg maguk a dolgozók a létszámhiányt, az információ gördülékenységének hiányosságát, a képzések, párbeszéd, rendszeres esetmegbeszélések és a szupervízió elégtelen voltát. (11. o.)

[424] Bár a személyzet száma a Topházhoz képest arányaiban nőtt, továbbra is létszámhiányosan

működik az intézmény, ami befolyásolja az ellátotti jogok érvényesülését. Az Egyesített szakértői vélemény szerint a fejlesztő pedagógus munkakörben foglalkoztatott munkatársak létszáma nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, a 3 fő helyett a szakértők szerint minimum 10 fő mozgásfejlesztéshez értő szakemberre lenne szükség.

- [425] Megállapítható tehát, hogy a GGH-ban egy évvel az átvételt követően is- 2019. május 27-én- riasztóan magas volt a betöltetlen gondozói álláshelyek száma, ami azt eredményezte, hogy az intézmény nem tudta biztosítani a lakók számára az egyénre szabott, minőségi gondoskodást, ennél fogva a lakók elhanyagolása továbbra is fennállt.
- [426] A fogyatékos gyermekek elhanyagolása
- [427] Kiskorúak esetében az ápolással, gondozással párhuzamosan biztosítani kell a korai fejlesztést és gondozást, vagy a fejlesztő nevelést ellátó területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel való együttműködést, továbbá az iskolai tanulmányok folytatásának segítségét is.
- [428] Topház
- [429] A gyermekek elhanyagolása körében a felperes a Topházban a következőket tapasztalta:
- [430] - A felperes számtalan gyereket látott, akik a stressz és az elhanyagolás jeleit mutatták, beleértve egyet, aki egy fém rácsos ágyban állva előre-hátra ringatózott (akathisia), és más gyerekeket, akik a karjaikkal és kezeikkel takarták az arcukat. (55, 56, 49, 48, 47, 44. sz. fotó)
- [431] - A hálóterem és az osztály bútorozottsága és felszereltsége rendkívül hiányos volt, a gyerekeket nem volt mi stimulálja, ingerek nem érték.
- [432] - Egy lány sötét szemekkel, egy darab rongyot rágva szinte mozdulatlanul állt a szoba közepén. (59. sz. fotó)
- [433] - Egy fiú mozdulatlanul feküdt az egyik ágyon, és a köszönésre sem reagált.
- [434] - Egy hatágyas szobában minden gyerek a hátán feküdt. Az ágyak olyan közel helyezkedtek el egymáshoz, hogy a gyerekek teste egymáshoz ért.
- [435] - A gyermekek felügyelet nélkül, mindenféle foglalkozás, oktatás, fejlesztés nélkül tartózkodtak szobáikban, s bár a látogatás nappal történt, a legtöbben az ágyban feküdtek.
- [436] - A felügyelet hiánya okán több gyermeket magasított oldalú rácsos ágyba, babakocsiba zártak, bezárásuk oka, hogy nincs aki felügyelje őket.
- [437] Összességben a hivatalos ellenőrzések, illetve a felperes megállapításai azt igazolják, hogy a Topházban elhelyezett fogyatékos emberek legalapvetőbb fizikai szükségleteinek kielégítésén túl nem fértek hozzá ahhoz a gondozáshoz, amely alkalmas lenne képességeik szinten tartására, illetve képességeik fejlesztésére. Az elhanyagoltság olyan súlyos jeleit mutatták, amely nemhogy képességeik fejlesztését nem szolgálta, de fizikai, kognitív és érzelmi állapotuk drasztikus romlását eredményezte, ezzel súlyosan akadályozva társadalmi inklúziójuk és önálló életvitelük megvalósítását.
- [438] A fogyatékos gyermekek oktatáshoz való jogának sérelme
- [439] A Topházban, illetve a GGH-ban ellátott kiskorú személyek fogyatékoságuktól függetlenül valamennyien tankötelesek. Tankötelezettségük teljesítésének formája azonban már kapcsolódik fogyatékoságuk mértékéhez és típusához. Az, hogy adott gyermek milyen formában köteles teljesíteni a tankötelezettségét, a gyermek tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság által kiállított szakértői véleményben szerepel. Az enyhe fokban értelmi fogyatékos személyek tankötelezettségüket integrált, illetve szegregált formában is teljesíthetik, ennek formájára a szakértői bizottság tesz javaslatot. Az integrált oktatás azt jelenti, hogy a fogyatékos gyermek normál tantervű oktatási intézménybe jár, a szegregált oktatás pedig azt, hogy speciális tantervű, gyógypedagógiai intézményben teljesíti tankötelezettségét iskolába járással vagy magántanulónként.
- [440] A Fot. 13. § (1) bekezdése hangsúlyozza, hogy a fogyatékosággal élő személy joga többek között az, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, illetve iskolai nevelésben és oktatásban vegyen részt a

vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint.

- [441] A súlyos-halmozott fogyatékkal élő gyermekek és tanulók egy külön oktatási kategóriának számítók, ún. fejlesztő-nevelő oktatásban vesznek részt. 5 éves kortól min. heti 5 óra fejlesztő nevelésben vesznek részt, majd a 6. életévük betöltését követően fejlesztő nevelés-oktatás keretében teljesítik tankötelezettségüket. A súlyosan-halmozottan fogyatékos tanuló annak a tanítási évnél az utolsó napjáig köteles részt venni fejlesztő nevelés-oktatásban, amelyben betölti a 16. életévét. Ez meghosszabbítható annak a tanítási évnél az utolsó napjáig, amelyben betölti a 23. életévét.
- [442] Topház
- [443] Alapvető Jogok Biztosa által idézett kormányhivatali ellenőrzés megállapításai szerint „2014-től a kiskorúak fejlesztését a KLIK-nek kellene biztosítani, azonban összesen mindössze 11 fő iskolai ellátása biztosított. Az oktatási intézményeket, amelyeknek biztosítaniuk kell az utazó pedagógusokat kijelölték, azonban a vizsgálatig a KLIK 1 pedagógust jelölt ki.” (ombudsmani jelentés 7.o.).
- [444] Ebből az következik, hogy 2016-ban 49 gyermekből mindössze 11 gyermek teljesítette tankötelezettségét, de ez a 11 gyermek is a szociális otthonon belül, akiket 1 fő utazó gyógypedagógus látott el. A Topház kiskorú lakóinak többsége, 38 fő tehát semmilyen fejlesztő
- [445] –nevelésben nem részesült.
- [446] Gondviselés Háza
- [447] Az egyesített szakértői vélemény alapján megállapítható, hogy a GGH-ban sem javult számottevően a tanköteles gyerekek oktatáshoz való hozzáférése. A szakértői vélemény szerint 30 fő vesz részt szegregált oktatásban, közülük mindössze 5 fő jár napi rendszerességgel a szakértői bizottság által kijelölt oktatási intézménybe. 25, fejlesztő nevelés-oktatásban résztvevő tanuló számára tehát egyáltalán nem biztosított a megfelelő mennyiségű és minőségű nevelés-oktatás, ami fejlődésüket optimálisan támogatná. (egyesített szakértői vélemény, 16. o.)
- [448] A VI., IV. és VII.r alperesek együttes mulasztásának következménye, hogy a tanköteles gyermekek többsége nem fér hozzá az öt megillető oktatáshoz. Az egyesített szakértői véleménye álláspontunk szerint tévesen telepíti ennek felelősségét kizárólag az oktatási intézmények állami fenntartójára.
- [449] Miként arra már 2022. március 2-i előkészítő iratunkban részletesen is kitértünk, az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „a mindenkor törvényhozó és végrehajtó hatalom alkotmányos joga és egyben kötelessége az oktatási rendszer működtetésének folyamatos figyelemmel kísérése, a felmerülő hibák kijavítása, hiányosságok pótlása, működési zavarok elhárítása, ellehetetlenülés megakadályozása.” (AJB-550/2020. számú jelentés, 10. old.).
- [450] A VI.r. alperes legkésőbb az intézmény átvételekor- 2018. július 1-jén- szembesült azzal, hogy a volt Topház tanköteles lakói nem férnek hozzá az oktatáshoz, erre a körülményre a 2018. november-decemberben készített „Intézmény Férőhely Kiváltási Terv” (IFKT) című dokumentumban is kitért, maga is mulasztott azzal az oktatásért felelős minisztériumon felül, hogy nem érvényesítette a tanköteles lakók oktatáshoz való jogát, nem tett jelzést a a tanköteles gyermekek gyermekvédelmi gyámjainak, nem jelezte ezt a szakértői bizottságok felé sem, akik az intézménykijelölésért felelősek.
- [451] Az egészséghez való jog és az egészségügyi ellátáshoz való jog sérelme
- [452] A CRPD Bizottság a 6. számú Általános Kommentárjában kifejti, hogy „a részes államoknak meg kell tiltaniuk és akadályozniuk, hogy a fogyatékkal élő személyektől az egészségügyi szolgáltatásokat diszkriminatív módon megtagadják. Továbbá biztosítaniuk kell részükre a nemek szerinti egészségügyi szolgáltatásokat - beleértve a szexuális és reprodukció egészségügyi jogokat is. A részes államoknak foglalkozniuk kell a fogyatékkal élő

személyek jogait sértő megkülönböztetés azon formáival is, amelyek akadályozzák az egészséghez való jogukat a tájékoztatáson alapuló és beleegyezéssel történő egészségügyi ellátáshoz való joguk sérelme révén, vagy amelyek ellehetetlenítik a létesítményekhez vagy az információkhoz való hozzáférést. (CRPD Bizottság (2018) General comment No. 6 on equality and non-discrimination CRPD/C/GC/6, 66. bekezdés.)

- [453] A CRPD 25. cikke értelmében a részes államok elismerik, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogosultak a lehető legmagasabb színvonalú egészségügyi ellátásra a fogyatékossgal alapján történő bármiféle hátrányos megkülönböztetés nélkül. A részes államok minden szükséges intézkedést megtesznek, hogy a fogyatékossgal élő személyek hozzáférjenek a nemhez igazodó egészségügyi szolgáltatásokhoz, beleértve az egészséghez kapcsolódó rehabilitációt. Így különösen a más személyeknek biztosítottal azonos terjedelmű, minőségű és színvonalú ingyenes megengedhető áru egészségügyi ellátást.
- [454] Emellett az Alaptörvény XX. cikke rögzíti, hogy mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során – az Eütv. rendelkezéseivel összhangban – figyelemmel kell lenni a fogyatékossgából adódó szükségleteire.[2]
- [455] A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) 12. §-a értelmében a fogyatékos személy számára biztosítani kell – a fogyatékossgával összefüggésben – az állapota javításához, az állapotromlása megelőzéséhez szükséges rendszeres és hatékony egészségügyi ellátást. (...) A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát.
- [456] Az Alapvető Jogok Biztosa a közszolgáltatásokhoz (ideértve az egészségügyi ellátást) való hozzáféréssel kapcsolatban kiemeli, hogy „az egyenlő esélyű hozzáférés elve azt jelenti, hogy a fogyatékos emberek a többségi társadalom tagjaival azonos minőségben és mennyiségben tudják igénybe venni a közszolgáltatásokat. Ehhez pedig a közszolgáltatásokat a fogyatékos személyek különböző csoportjai eltérő szükségleteire figyelemmel kell megszervezni.” (Az alapvető jogok biztosának Jelentése az AJB-550/2020. számú ügyben, 11. old.)
- [457] Az egészségügyi ellátás keretében az intézménynek gondoskodnia kell a lakók egészségmegőrzését szolgáló felvilágosításáról, orvosi ellátásáról, szükség szerinti alapápolásáról – ezen belül a személyi higiéné biztosításáról, a gyógyszerrezerésről, az étkezésben, a folyadékpótlásban, a hely- és helyzetváltoztatásban, valamint a kontinenciában való segítségnyújtásról -, illetve a szakorvosi, illetve sürgősségi ellátáshoz való hozzájutásáról.
- [458] Az SzCsM rendelet 50. § (3) értelmében a szociális intézmény orvosa biztosítja az ellátást igénybe vevő egészségi állapotának rendszeres ellenőrzését, az orvosi tanácsadást, az egészségügyi tárgyú jogszabályokban meghatározott szűréseket, a gyógyszerrendelést, valamint szükség esetén az egészségügyi szakellátásba történő beutalást. A gyógyszerelést minden esetben egyéni gyógyszer-felhasználási nyilvántartó lapon kell rögzíteni, az ellátottak egészségi állapotát érintő változásokról és a velük kapcsolatos jelentősebb eseményekről pedig műszakonként sorszámozott eseménynaplót (átadó füzetet) kell vezetni. A Fot. 12. § (2) bekezdése külön kiemeli az adott személy fogyatékossgával összefüggő olyan rendszeres és hatékony egészségügyi ellátás nyújtásának kötelezettségét, amely az adott személy állapota javításához, illetve állapotának megelőzéséhez szükséges.
- [459] Topház
- [460] A felperes munkatársai azt tapasztalták, hogy számos lakó, köztük kiskorú személyek is, kórosan sovány. A felperes munkatársai által készített következő fotókon jól láthatóak a kóros soványság jelei: 53, 46, 44, 43, 18, 16. sz. fotók. Ennek több oka is lehet, legtöbbször az alultápláltság. Alultápláltság alatt értjük az elégtelen kalória bevitelt (mennyiségi éhezés) és az esszenciális tápanyagok hiányát (mennyiségi éhezés). Orvosszakértői kérdés, hogy az I.r.

alperes lakói esetében az alultápláltságnak mely esetéről van szó. Az alultápláltság előidézése (éheztetés vagy nem megfelelő minőségű élelem bevitele), illetőleg a már kialakult alultápláltság kezelésének elmulasztása a lakók egészséghez, illetve adott esetben élethez való jogát sérti.

- [461] A Topház vonatkozásában 2016-os fenntartói vizsgálatból kiderül, hogy a lakók számára nem biztosított a törvény előírásai szerinti megfelelő orvosi ellátás, ami az orvosi személyzet és a megfelelő egészségügyi dokumentáció hiányosságaiban nyilvánul meg. A 2016. évi fenntartói ellenőrzés megállapította, hogy habár az intézményben a jogszabályban előírt minimum szakmai létszám biztosított, 7 fő ápoló-gondozó és 5 fő fejlesztő pedagógus munkakör nem volt betöltve. (ombudsmani jelentés 11. oldal) A fenntartó kifogásolta, hogy az intézményben nincsen felnőtt házi orvos, annak ellenére, hogy az intézmény ellátottjainak nagy része nem gyermek. Az ellenőrzés szintén felhívta a figyelmet a megfelelő dokumentáció és higiénia hiányára. (ombudsmani jelentés 12-13.o.).
- [462] A IV. r. alperes által kiadott intézkedési terv szerint a Topház haladéktalanul köteles felnőtt házi orvost is alkalmazni (13. sz. feladat), azaz a fenntartói ellenőrzés nyomán feltárt hiányosságokat nem szüntették meg az EMMI intézkedési tervének kiadásáig.
- [463] Az egészségügyi alapellátás, illetve a megfelelő szakellátáshoz jutás feltételei biztosításának teljes hiányát mutatja az a tény, hogy az Alapvető Jogok Biztosa munkatársai 2017. január 19-én láttak egy súlyos állkapocs-deformitással és elhanyagolt száj higiéniával rendelkező fiatal lányt, aki azt próbálta a tudtukra adni, hogy nagyon fáj az arca. Az MDAC munkatársai 2017. február 15. és április 18. közötti látogatásaik során a lányt ugyanebben az állapotban találták. Rendkívül aggályos, hogy a fiatal ellátott – érzékelhetően fájdalmas – egészségügyi problémáját 3 hónap elteltével sem sikerült ellátni.
- [464] A felperes munkatársai helyszíni látogatásaik során számos olyan lakóval találkoztak, akik valamilyen sérülés nyomait viselték magukon. Bár a felperesnek arról nincs tudomása, hogy ezek a sérülések hogyan keletkeztek, hogy azt az intézmény lakói vagy netán az ott dolgozók okozták-e, vagy valamilyen baleset következménye, az minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy a sérülések tömegesek, s hogy azokat láthatóan nem kezelik, valamint hogy nem garantálják a lakók biztonságát az intézményen belül.
- [465] Fogászati ellátás, szájhigiénia hiánya
- [466] Azt már a 2016-os fenntartói ellenőrzés is megállapította, hogy több ellátott fogát nem a saját, hanem 2 db közös fogkefével mossák meg, a minden ellátott részére egyébként névvel ellátott fogkefék és fogmosó poharak használata helyett, azokat ugyanis külön tárolták, elzártan, egy esetleges ellenőrzés esetére.
- [467] A IV. r. alperes intézkedési terve több ponton is érinti a lakók szájhigiéniját. A 14. feladat előírja az ellátottak rendszeres fogászati ellenőrzésének megszervezését legkésőbb 2017. július 20-ig. Ebből következik, hogy a lakók fogászati egészségügyi ellátást egyáltalán nem kaptak. A 15. számú feladat kötelezi az I.r. alperest, hogy az ellátottak fogát rendszeresen és saját fogkeféjük használatával biztosítsák. Ebből ugyancsak az következik, hogy a fenntartói vizsgálat által kifogásolt közös fogkefe használata nem szűnt meg, azt a IV.r. alperes intézkedési tervének kiadása idején is használták.
- [468] A felperes munkatársai több lakó vonatkozásában tapasztalták a szájhigiénia hiányát.
- [469] Összességében megállapítható, hogy a Topházban sem a személyi, sem a tárgyi feltételek nem voltak adottak a II-IV. r. alperesek által is ismerten az ellátottak egészségügyi ellátásához való jogának érvényesítésére. E mellett súlyos mulasztásokat igazolnak a rendelkezésre álló bizonyítékok a lakók sérüléseinek ellátatlanságában, kóros soványságában, illetve a fogászati kezelések, ellenőrzésének hiányában.
- [470] Gondviselés Háza
- [471] Az egyesített szakértői vélemény felhívja a figyelmet arra, hogy „problémát jelent a szokásos

szűrővizsgálatok elérése, megvalósítása.”(27.o.)

- [472] A fogászati és nőgyógyászati szűrések e körben külön kiemelésre kerül. A szakértői vélemény elismeri, hogy „a fogászati szűrés, illetve a kezelés helyszíni megvalósítása még várat magára,” illetve, hogy az ehhez megfelelő berendezés, eszközök beszerzésére van szükség.. Emellett a szakértői vélemény megállapítja, hogy az ellátottak nem férnek hozzá diszkriminációmentesen az egészségügyi ellátásokhoz. (27.o.) A rehabilitáció biztosítása tekintetében a szakértői vélemény kimondja, hogy „a szükségletek kielégítése (...) nem tud kellőképpen megvalósulni.” (28.o.)
- [473] Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a vizsgált Intézményben tapasztalt, a betegellátással összefüggésben fennálló helyzet az érintettek vonatkozásában az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés nem érvényesül, vagyis az ellátottak egészségügyi ellátással összefüggő jogai sérülnek.
- [474] Ugyan igaz a szakértői vélemény azon megállapítása, hogy a magyar állam rendszerszinten nem teremti meg a megfelelő egészségügyi ellátás feltételeit, nem lehet azonban eltekinteni az ellátottak élet- és egészséghez való jogukkal összefüggő olyan jogszabályi előírások megszegésétől, amelynek kifejezetten az alperesek a címzettjei. A mulasztásokért való felelősség tehát az ő tekintetükben is fennáll.
- [475] g) Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés hiánya
- [476] A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (továbbiakban: Fot.) 7/A. § (1) kimondja, hogy „a fogyatékos személy számára - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.” A Fot. 4. § fa) pontja alapján a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésbe tartozik „minden közhatalmi tevékenység - ideértve a hatósági, kormányzati és minden egyéb közigazgatási, valamint igazságszolgáltatási tevékenységet.”
- [477] Az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 2011-es állásfoglalásában¹ pedig kiemelte, hogy „a közszolgáltatás [ideértve a joghoz való hozzáférést] egyenlő eséllyel akkor hozzáférhető, ha igénybevétele - az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal - mindenki, így különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek, számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető.” Valamint hangsúlyozta, hogy „az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó, külön jogszabályokban - így a Fot.-ban - meghatározott rendelkezéseket az Ebktv.-vel összhangban kell alkalmazni,” vagyis az igazságszolgáltatáshoz „való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításának elmulasztása az egyenlő bánásmód megsértését eredményezi.”
- [478] A CRPD Egyezmény előírásai szerint a fogyatékosággal élő személyek számára – különös tekintettel azokra, akiket cselekvőképességükben korlátoztak, bentlakásos intézményben helyeztek el – biztosítani kell a jogi segítséget és megfelelő jogi tanácsadást, jogorvoslatot és ezek érvényesüléséhez – többek között ésszerű alkalmazkodásokon és eljárási intézkedéseken/alkalmazkodásokon keresztül – megfelelő támogatást kell nyújtani. Az ENSZ Irányelvek a fentieket azzal egészíti ki, hogy a fogyatékosággal élő személyeknek joguk van “az ingyenes vagy megfizethető jogi segítséghez” és “az emberi jogokkal kapcsolatos jogsértések és bűncselekmények miatti panasztételre, illetve jogi lépések kezdeményezésére, valamint arra, hogy panaszaikat kivizsgálják, és hatékony jogorvoslatot kapjanak.(ENSZ Nemzetközi elvek és iránymutatások a fogyatékosággal élő személyek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréséről)
- [479] Topház
- [480] A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a Topház működése idején sem volt biztosított az ellátottak joghoz való hozzáférése. Sem a helyben működő panaszkezelési rend, sem a hivatásos gondokok, sem pedig az ellátottjogi képviselő nem biztosította a minden

ellátottat megillető igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést. Ennek részben a Topházon belüli működési diszfunkciók, részint rendszerszintű okai voltak.

- [481] Az ombudsmani jelentésben idézett 2015-ös és 2016-os vizsgálatok csak érintették a problémát, azonban álláspontunk szerint elegendő igazolásul szolgálnak a Gondviselés Házában folyt szakértői vizsgálat által megállapított jogsértések Topház idejében történt fennállására.
- [482] A III.r. alperes 2015-ös vizsgálata például maga is rámutat arra, hogy a Topház ellátottjogi képviselője nem emelt panaszt az intézményben tapasztalt, ellátotti jogok megsértése miatt. (ombudsmani jelentés 6.o.)
- [483] A II.r. alperes 2015-ös vizsgálata ugyancsak arra hívta fel a Topházat, hogy „Az intézményvezető és az ellátottjogi képviselő, rendszeresen nyújtsanak tájékoztatást az ellátottak és törvényes képviselőik számára a panaszmechanizmus különböző lehetőségeiről. Amennyiben szükséges és az ellátott kéri, az ellátottjogi képviselő, illetve ha ő nem érhető el, az intézmény személyzete nyújtson segítséget a panasz megfogalmazásában, leírásában és a címzetthez történő eljuttatásban.” (ombudsmani jelentés 9.o.)
- [484] Gondviselés Háza
- [485] Az egyesített szakértői vélemény a jogi segítségnyújtás igénybevételével foglalkozó fejezetében (IV/C. 2.) az IJSZ 2020. Évi országos jelentésére alapozva megállapítja egyrészt, hogy “a legnagyobb mértékű probléma a tájékoztatáshoz való jog sérelme”, másrészt a jelentésből kiderül, hogy a 2020. évben országos szinten, 16 ellátottjogi képviselőre 9272 jogi problémákkal kapcsolatos megkeresés, panasz jutott.
- [486] Ennek fényében az a megállapítás, miszerint az intézményben “2017 óta nem merült fel panasz,”[1] nem a jogsértések hiányát, hanem az intézmény panaszmechanizmusának működésképtelenségét, látszólagosságát támasztja alá.
- [487] A szakértők továbbá egyetértettek azzal, hogy a jogi segítségnyújtás tekintetében felmerülő problémák áthidalásához, azaz az ellátottak joghoz való hozzáféréseinek elősegítéséhez szükséges és hatékony lenne a meghatalmazott jogi képviselők, jogvédő, illetve érdekvédelmi, érdekképviseleti szervezetek bevonása (szakértői vélemény, 26. oldal). Ezzel kapcsolatban hangsúlyozni szeretnénk, hogy a VI. r. alperes konzekvensen visszautasította a felperes által többször is felajánlott segítséget, valamint a felperes kezdeményezései ellenére az intézmény látogatását megtagadta.
- [488] Kiemelendő továbbá Rácz Noémi esete, akitől a Gondviselés Házának vezetője megtagadta, hogy a felperes számára meghatalmazást adjon lakhatása megoldása érdekében annak ellenére, hogy Rácz Noémi ezt az igényét a felperes és a Gondviselés Háza előtt világosan, verbálisan kifejezte. (Steven Allen nyilatkozata, 102. sz. jegyzőkönyv, 6. o.)
- [489] A joghoz való hozzáférés tekintetében a szakértői vélemény továbbá felhívja a figyelmet arra, hogy az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférhetőség biztosítása kérdéses „különösen a bentlakásos intézményekben élő, szolgáltatást igénybe vevő személyek esetében. (...) Többek között ez abból ered, hogy nem, vagy csak részlegesen biztosított az érintett személyek jogvédelmi információkhoz való hozzáférése.”(26.o.)
- [490] A Kúria joggyakorlatában (Kfv. 37.160/2021/7. [23]) rámutat arra, hogy „a Fot. hivatkozott rendelkezései körében az aktív cselekvési kötelezettség címzettje alapvetően az állam, továbbá rajta keresztül közvetve a közszolgáltatásokat ellátók.” A nem állami fenntartású, személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény, azaz a VI. r. alperes fenntartásában lévő Gondviselés Háza is közszolgáltatásokat ellátónak minősül, így a Fot. előírásainak biztosítása körében aktív cselekvési kötelezettsége van.
- [491] A fentiek alapján a VI. rendű alperes aktív cselekvési kötelezettségének elmulasztásával – nem gondoskodott arról, hogy az ellátottak igazságszolgáltatáshoz való, egyenlő esélyű hozzáférése az intézményben biztosítva legyen – az egyenlő bánásmód követelményébe

ütköző módon jogsértést követ el.

[492] Jogi érvelésként hivatkozot az alábbiakra:

[493] egyenlő bánásmód követelményének megsértése:

[494] Az Ebktv. 4. §- alapján az egyenlő bánásmód követelményét

[495] a) a magyar állam,

[496] c) a hatósági jogkört gyakorló szervezetek,

[497] h) a szociális, gyermekvédelmi gondoskodást, valamint gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó személyek és intézmények,

[498] m) az a)-l) pontok alá nem tartozó költségvetési szervek jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során (a továbbiakban együtt: jogviszony) kötelesek megtartani.

[499] Az alperesek az Ebktv. 4. §-a szerint tehát minden létező intézkedésük során kötelesek érvényesíteni az egyenlő bánásmód követelményét. Ez nem csupán a diszkriminációtól való tartózkodást jelenti, de azt is, hogy a fennálló, egyenlő bánásmód követelményébe ütköző, hatáskörükbe tartozó területeken aktívan, azaz tevőlegesen kötelesek fellépni a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesítése érdekében. Ez a tevőleges magatartásra vonatkozó általános kötelezettség vezethető le a Kúria, illetve korábban Legfelsőbb Bíróság gyakorlatából, valamint a faji diszkriminációs ügyekben követett Európai Emberi Jogi Bírósági gyakorlatból is.

[500] A Legfelsőbb Bíróság a kaposvári szegregációs iskolaügyben Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának, mint iskolafenntartónak a felelősségét abban ragadta meg, hogy „nem tett eleget integrációs kötelezettségének, eltúrta és fenntartotta azt a helyzetet, ami a spontán szegregáció folytán a perbeli iskolában kialakult. Ez a mulasztás az Ebtv. 10. § 2) bekezdésében megkívánt rendelkezésnek minősül, amely az alperes felelősségét megalapozza.” (Legfelsőbb Bíróság Pfv. IV.21.568/2010/5. számú, 2010. november 24-én kelt ítélete,).

[501] A fentiek alapján látható, hogy valamennyi alperes az Ebktv. személyi hatálya alá tartozik, minden intézkedésük (a VI.r. alperesnek a szociális ellátással összefüggésben) során érvényesíteni kell az egyenlő bánásmód követelményét. Ebből álláspontja szerint az is következik, hogy az egyes alperesek esetében az ellenőrzési kötelezettségüket megjelölő jogszabályokban az ellenőrzés gyakoriságával, céljával, tartalmával és az ellenőrzések alapján alkalmazandó jogkövetkezményekkel összefüggésben meghatározott egyes ágazati jogszabályi rendelkezések is csak az Ebktv-ben foglalt általános anti-diszkriminációs kötelezettségükkel együtt olvasandó.

[502] A felperes a hátrányos megkülönböztetésnek két különböző formájának megsértésre hivatkozott, egyrészt az Ebktv. 8. § g) pontja szerinti, fogyatékoság, mint védett tulajdonságon alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetésre, másrészt az Ebktv. 10. § (1) bekezdése szerinti zaklatásra.

[503] A Topház, illetve a Gödi Gondviselés Háza valamennyi volt és jelenlegi lakója rendelkezik az Ebktv. 8. § g) pontjában meghatározott védett tulajdonsággal (fogyatékoság). A keresetlevélben tételesen felsorolt jogsérelmek, mint hátrányok azért érhatték őket, mert a Topház, illetőleg a Gondviselés Háza ellátottjai, azaz valamennyi hátrány fogyatékoságukkal és ehhez szorosan kapcsolódó intézeti elhelyezésükkel hozható összefüggésbe.

[504] Az összehasonlíthatóság kapcsán álláspontja szerint a hipotetikus összehasonlítás alkalmazandó, amire egyébként az Ebktv. 8. §-a lehetőséget is ad azzal, hogy a közvetlen hátrányos megkülönböztetés megállapíthatóságához elegendő annak igazolása, hogy a sérelmet szenvedett fél valamely védett tulajdonsága miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesülne. Tekintettel arra, hogy mind a Topház, mind a Gondviselés Háza kizárólag

fogyatékos személyek ellátásáról gondoskodott, fogalmilag így kizárt olyan csoport azonosítása, amely a védett tulajdonságot kivéve az intézményekben lakó személyekkel minden tekintetben összehasonlítható helyzetben lenne. Ennél fogva a felperesi álláspont szerint hipotetikus összehasonlítható helyzetben lévők tekintendő bárki, aki nem a Topház, illetve a Gondviselés Házának lakója.

[505] A felperes által képviselt személyeket ért hátrány, illetve ezen hátrányok bekövetkezésének közvetlen veszélye nyilvánvaló ok-okozati összefüggésben áll fogyatékoságukkal és intézményi elhelyezésükkel. Egyetlen lakót sem érthette volna a keresetben felsorolt hátrányok egyike sem, amennyiben nem lett volna fogyatékos, ennél fogva nem is lehetett volna a bepanaszolt intézménynek a lakója.

[506] Valamennyi alperes a kereset elutasítását kérte, és valamennyi alperes elsődlegesen arra hivatkozott, hogy megítélésük szerint a közérdekű igényérvényesítés éppen a fentiekre tekintettel illeti meg csak kivételes esetekben a jogalkotó szándéka szerint a civil szervezeteket, mégpedig olyan körben, amikor a jogsértés vagy annak közvetlen veszélye a személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érinti, akik esetében a szervezeti garanciák nem tudnak megfelelően érvényesülni, illetve a személyiségi jogok érvényesítése nem biztosított. A jelen esetben azonban nem erről van szó. E körben utalni kívántak a bírósági ítélezésben megnyilvánuló töretlen gyakorlatra is, amely szerint a személyiség jogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva nem alkalmas más jogvita eldöntésére, nem szolgálhat általános vagy különleges jogorvoslati fórumként. A személyiségi jogi per bíróságának nincs jogszabályi lehetőség más eljárásra tartozó jogvita szakmai véleményezésére (vö.: BDT2011.2953)

[507] Ezért elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérték a felperes kereshetőségi jogának hiányára hivatkozással.

[508] A felperes az alperesek megszüntetési kérelme és kereshetőségi jog hiányára való hivatkozás kapcsán előadta, hogy:

[509] A perbeli időszakban a kereset tárgyát képező jogsértésekkel érintett személyek száma pontosan nem meghatározható. A keresetlevél által felölelt időszak több mint 14 évet tesz ki. A perben érvényesített jogsértések a diszkrimináció típusa (zaklatás vagy közvetlen hátrányos megkülönböztetés), illetőleg a tényállás vonatkozásában is jelentősen különböznek egymástól. A Topház egy nagylétszámú intézet, amely létszáma a természetes fluktuációnak és az elhalálozásnak köszönhetően is csak adott pillanatban tekinthető állandónak.

[510] Így például már rögtön az 1. számú kereseti kérelem kapcsán látható, hogy nem határozható meg pontosan, hogy hány személyt érintett a szemérem sértő, megalázó mosdatás, azaz szám szerint hány ellátott embert kényszerített az elmúlt 14 év alatt az alperesi intézmény arra, hogy a földön fekvő, meztelenül, másokkal együtt várja, amíg lezuhanyozzák őt (esetenként hideg vízzel) a gondozók. Hogy az eljárás létezett, azt az ombudsmani jelentés igazolja.

[511] Ugyancsak rekonstruálhatatlan, hogy szám szerint pontosan hány ellátott rehabilitációja és rehabilitációja maradt el a perbeli időszakban, hiszen az egyes személyek konkrét igényei egyfelől rendkívül különbözőek fogyatékoságuk, egészségi állapotuk, képességeik és érdeklődésük különbözősége okán, a 14 éves időszak alatt a bent lakók köre, összetétele és igényei is szükségképpen változtak. Másrészt viszont okirati bizonyíték áll rendelkezésre a jogsértésre: „Mind a 2016-os fenntartói ellenőrzés, mind pedig a 2017. eleji ombudsmani vizsgálat egyértelműen megállapította, hogy az intézményben folyó „mentálhigiénés tevékenység a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglévő testi-szellemi funkcióik helyreállítására és szinten tartására nem alkalmas.”

[512] A lakókat érintő, keresetlevélben részletezett jogsértések okiratokkal igazoltak, kizárólag az

képezi bizonytalanság tárgyát, hogy pontosan (név szerint) kiket, illetve szám szerint hány főt érintettek a hosszú perbeli időszak alatt a különböző jogsérelmek. A közérdekű igényérvényesítés iskolapéldája a jelen ügy, hiszen a jogsértés nem, kizárólag az érintetti kör nagysága a bizonytalan.

- [513] Vagylagosan hivatkozott arra, hogy a felperes perbeli legitimációja attól függetlenül fennáll, hogy a védett tulajdonsággal rendelkező személyek köre esetlegesen meghatározható. Álláspontja szerint különbséget kell tenni aközött, hogy a perbeli időszakban valóban meghatározható, hogy adott napon éppen hány fogyatékos személy tartózkodott a Topházban, illetve aközött, hogy a védett tulajdonsággal rendelkező személyek közül pontosan hány főt ért adott napon jogsértés a keresetben meghatározott körben. Ez utóbbi körülmény nem pontosan meghatározható.
- [514] Előadta, hogy a Kúria a felperesi civilszervezet felülvizsgálati kérelmét alaposnak látta és kimondta, hogy a felperest megilleti a közérdekű kereset indításának joga a halmozottan hátrányos helyzet alapján is, amely az ítélet szerint a személyiség lényegi vonásának tekintendő. Idézte a Kúria döntését, eszerint: osztotta a Kúria felperes felülvizsgálati kérelmében már pontosított azon érvelést, hogy a perrel érintett gyermekek csoportjának vagyoni helyzete alapján is megilleti a közérdekű kereset indítás joga, amit azt a bíróság a Pfv.20.037/2011/7. Ítéletében is kifejtette. A társadalmi származás és vagyoni helyzet egyfajta társadalmi meghatározottságot jelent, amelyben az egyén az őt körülvevő világhoz való viszonyát az abban elfoglalt helyét és szerepét határozza meg.
- [515] Előadta továbbá, hogy álláspontja szerint a per tárgyát képező, nagyszámú érintettet hosszú ideje sújtó, a személyiség lényegi vonásán alapuló súlyos jogsértésekkel szembeni fellépés elősegítése a közérdekű igényérvényesítés intézményének bevezetése. A közérdekű igényérvényesítés a konkrét érintettek perben állása nélkül is jogvédelmet kínál a sérelmet szenvedett személyeknek.
- [516] Jelen perben a közérdekű igényérvényesítés feltehetően számos ellátottnak az egyetlen lehetősége a jogvédelemre, miután a felperes sikertelenül próbálta meg felvenni a kapcsolatot a hivatásos gondnokokkal annak érdekében, hogy ingyenes jogi képviselőt biztosítson az érintetteknek. A Pest Megyei Kormányhivatal Dunakeszi Járási Hivatala ugyanis megtagadta kiadni azon hivatásos gondnokok nevét és elérhetőségét, akik gondokoltjai a Topházban élnek. A közérdekből nyilvános adat kiadásának megtagadása miatt a felperes pert indított, a per folyamatban van. A hivatásos gondnokok nélkül a felperes - még ha be is engednék a Topházba - joghatályosan nem tud meghatalmazást felvenni a cselekvőképtelen ellátottaktól. Jelen per tehát az egyetlen lehetősége a felperesnek arra, hogy jogvédelmet biztosítson a Topház lakóinak a keresetben meghatározott súlyos jogsérelmekért.
- [517] Másrészt az érintettek vonatkozásában is a jogvédelemre az egyetlen lehetőségnek a jelen közérdekű per látszik elérhetőnek, hiszen már csak az érdekkonfliktus miatt sem várható el, hogy a hivatásos gondnokok maguk indítsanak eljárást az ellátási körülmények és más jogsértések miatt, amelyekről már hosszú ideje tudomással bírtak, és amellyel szemben hosszú ideje semmit nem tettek, így az ő mulasztásban megnyilvánuló felelősségük is felmerül.
- [518] A fentiek szerint a közérdekű igényérvényesítés célja a Topházban élő, kiszolgáltatott és a külvilágtól elzárt személyekhez hasonló emberek érdekében való fellépés biztosítása. Az Ebktv. szellemének álláspontjuk szerint kizárólag ez a jogértelmezés felel meg.
- [519] Elsőként a bíróság az alperesek érdemi ellenkérelme kapcsán nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a perbeli legitimációról való döntés olyan érdemi kérdésnek számít, amelyről a bíróság csak és kizárólag ítélettel rendelkezhet, ezért megállapítható, hogy az alpereseknek a permegszüntetés iránti kérelme eljárásjogi szempontból megalapozatlan, ezért a bíróság arról

külön döntést nem hozott, hanem a perbeli legitimáció kérdését érdemben bírálta el.

- [520] Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 20. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az egyenlő bánásmód követelménynek megsértése miatt bíróság előtt személyiségi jog érvényesítése iránti per, munkaügyi pert, valamint közszolgálati jogviszonnal kapcsolatos pert indíthat az ügyész, a hatóság, a civil érdek-képviselői szervezet, ha az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, vagy annak közvetlen veszélye olyan, a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonságon alapult, mely az egyes ember személyiségének lényegi vonása, és a jogsértés, vagy annak közvetlen veszélye személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érinti.
- [521] A hivatkozott 8. § rendelkezése a hátrányos megkülönböztetést szabályozza, mely szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy, vagy csoport valós, vagy vélt a) neme, b) faji hovatartozása, c) bőrszíne, d) nemzetisége, e) nemzetiséghez való tartozása, f) anyanyelve, g) fogyatékosága, h) egészségi állapota, i) vallási vagy világnézeti meggyőződése, j) politikai vagy más véleménye, k) családi állapota, l) anyasága (terhessége) vagy apasága, m) szexuális irányultsága, n) nemi identitása, o) életkora, p) társadalmi származása, q) vagyoni helyzete, r) foglalkoztatási jogviszonyára vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jelleg, illetve határozott időtartama, s) érdekképviselőhöz való tartozása, t) egyéb helyezte, tulajdonsága vagy jellemzője (továbbiakban együtt: tulajdonsága) miatt részesül kedvezőtlen bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy, vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.
- [522] A fentiekből megállapítható, hogy a közérdekű igényérvényesítésnek több konjunktív feltétele van. Feltétele, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt a bíróság előtt személyiségi jogi, munkaügyi, valamint közszolgálati per induljon. Meghatározza a jogszabály, hogy mely személyek,illetőleg szervezetek indíthatnak ilyen közérdekű igényérvényesítést. Ilyen az ügyész, a hatóság és az érdekképviselői szervezetek. További feltétele az igényérvényesítésnek, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, vagy annak közvetlen veszélye olyan a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonságon alapuljon, amely az egyes ember személyiségének lényegi vonása és a jogsértés, vagy annak közvetlen veszélye személyek pontosan meg nem határozható nagyobb csoportját érinti.
- [523] A bíróság vizsgálta, hogy a fenti konjunktív feltételek fennállása megállapítható-e felperesi keresettel kapcsolatosan. Megállapította azt a bíróság, hogy a 20. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltaknak a felperes, mint civil érdek-képviselői szervezet megfelel.
- [524] Megállapította azt is a bíróság, hogy a felperes az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított személyiségi jogi pert a Topház lakóinak az érdekében.
- [525] Azt is meg tudta állapítani a bíróság, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, vagy annak közvetlen veszélye a 8. §-ban meghatározott több tulajdonságon alapul. Ilyen a 8. § g) h) vagy akár a q) pont is, vagy a t) pontja, vagyis fogyatékoság, egészségi állapot, vagyoni helyzet, és egyéb helyzet alapján is a pert a felperes jogosult volt megindítani.
- [526] Vizsgálta azt is a bíróság, hogy ezek a tulajdonságok az egyes ember személyiségének lényegi vonásaként értékelhetők-e és megállapította, hogy igen.
- [527] Továbbá az is megállapítható volt, hogy a jogsértés, illetőleg annak közvetlen veszélye a személyek pontosan meg nem határozható nagyobb csoportját érintette.
- [528] A bíróság nem fogadta el azt a alperesi érvelést, hogy a Topház lakóinak a száma a nyilvántartásból egyértelműen megállapítható és ezért a jogszabályi előfeltétel hiánya kizárja a felperesi legitimációt. A létszám meghatározhatóságához kétség nem fér. Ettől függetlenül azonban az egyes jogsértések tényleges sértettjeinek a száma nyilvánvalóan utólagosan nem állapítható meg. A felperes több, mint 14 éves időszakra érvényesítette a keresetét, de ha

rövidebb időszakot tekintünk, akkor is az mondható ki, hogy a felperes keresetében szereplő egyes jogsértéseknek a tényleges sértettjei nyilvánvalóan bizonyíthatatlanok és a számuk nem állapíthatók meg.

[529] Tehát azt állapította meg a bíróság, hogy a felperes vonatkozásában fennáll a 8. §-ban foglalt valamennyi konjunktív feltétel, ezért a bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperes rendelkezik perbeli legitimációval és jogosult az egykori Topház lakói vonatkozásában közérdekű keresetet indítani.

[530] Érdemben is az alperesek a kereset elutasítását kérték.

[531] A II. r. alperes fenntartotta azt a kérelmét, hogy a felperesnek nincs perbeli legitimációja. Ezen kívül hivatkozott a Kúria Pfv.IV.21.186/2022/10. számú ítéletére, mely álláspontja szerint a jelen ügyben is irányadó. Ezzel kapcsolatosan előadta, hogy A Kúria Pfv.IV.21.186/2022/10. számú határozata alapját képező eljárás II. r. alperese a jelen ügy II. r. alperese volt.

[532] A hivatkozott ügyben a felperesek keresete szerint a perben érvényesített alanyi joguk - az emberi méltóság, a magán- és családi élethez, kapcsolattartáshoz és az egyenlő bánásmód követelményéhez fűződő személyiségi jog - a Ptk. személyiségi jogok általános védelmét garantáló rendelkezésén alapult. A keresettel érvényesített e jogot a felperesek azon tényekre alapították, hogy az I. és a II. r. alperesek jogszabályi kötelezettsége az egyes szociális ellátások nyújtása, amelyek igénybevételére egyébként jogosultak lennének. A felperesek választott szociális ellátáshoz való joga és az I. és a II. r. alperesek jogszabályi kötelezettségének állított elmulasztása a kereset szerint együttesen valósította meg a különböző személyiségi jogok sérelmét. A sérelmes helyzet megszüntetését akként kérték, hogy B. területén biztosítsanak az I. r., az V. r., a VII. r., a IX. r. és a XI. r. felpereseknek tartós bentlakást lehetővé tevő, a nemzetközi szakmai normáknak, a Magyarország által ratifikált nemzetközi egyezményekben vállalt kötelezettségeknek megfelelő támogatott lakhatást, továbbá a sérelmes helyzet megszüntetéséig a saját költségükön a továbbiakban: Szocvtv. 75. § (1) bekezdés b)-d) pontjai szerinti szolgáltatásokat.

[533] Kérték, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket a felperesek javára személyenként 5 000 000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére.

[534] A Kúria értelmezése szerint az Alaptörvényből a szociális ellátáshoz fűződő alanyi jogosultság és az ezen alapuló személyiségi jogok sérelme nem vezethető le, és ezért a személyiségi jogi per keretében nem kényszeríthetők ki egyes szociális ellátások, mert ezek biztosítása kizárólag az állam oldaláról vár el cselekvést, amely a közjogi viszonyokban valósul meg. Következésképp a szociális ellátások a polgári jogi jogvi-szonyban érvényesíthető személyiségi jogok körébe nem vonhatók. A szociális ellátás biztosítása ugyanis nem polgári jogviszony keretében valósul meg, nem hoz létre a Ptk. 1:1. § szerinti mellérendeltségen és egyenjogúságon alapuló jogviszonyt, így személyiségi jogi per keretében általánosságban, az eljárásrend figyelmen kívül ha-gyásával az egyes ellátási formák megfelelősége, illetve rendelkezésre állása nem kérhető számon. (Indokolás [73]-[75]).

[535] A Kúria döntésének a jelen ügygel kapcsolatos releváns megállapítása, hogy a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság II. r. alperes jogszabályban meghatározott általános igazgatási tevékenysége nem okozza önmagában a személyiségi jog sérelmét, erre alapítottan jogkövetkezmény a személyiségi jogi perben nem kérhető, ugyanis „[a] Ptk. 2:51. § (2) bekezdése sem ad felhatalmazást a polgári per bíróságának arra, hogy az állami végrehajtó szerveket az ágazati jogszabályokban általánosságban meghatározott feladatai körében - mulasztásra hivatkozással - a közjogi viszonyok körébe tartozó konkrét intézkedésre,

meghatározott szociális ellátás nyújtására kötelezze” (Indokolás [80]).

- [536] A szociális ellátáshoz való jog „[...] olyan alkotmányos jog, amely az állam törvényi szintű szabályozási kötelezettségét vonja maga után, és amelyet az állam a mindenkori gazdasági teljesítőképességére tekintettel biztosít; az alpereseknek mint az állam végrehajtó szerveinek perben sérelmezett magatartására a személyiségi jogi védelem nem terjed ki; a közhatalmat gyakorló alpereseknek a közjogi feladataik ellátása, illetve az általános igazgatási tevékenységük körében a felperesek által állított mulasztása - a felek közötti közvetlen kapcsolat hiányában - személyiségi jogviszonyt nem keletkeztet; így a személyiségvédelmi igényérvényesítés feltétele nem teljesül. Ebből következően a polgári perben, a polgári jogviszonyok alapján eljáró bíróságnak - jogszabályi felhatalmazás hiányában - nincs hatásköre a közjogi viszonyok körébe tartozó intézkedések megtételére kötelezni az alpereseket” (Indokolás [83]).
- [537] A felperes keresete szerint a II. r. alperes azáltal sértette meg a fenntartásában volt Topházban elhelyezett fogyatékos személyek egyenlő bánásmódhoz való jogát, hogy a Szocvtv. 92/B. § (1) bekezdés b) és d) pontjaiban, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságról szóló 316/2012. (XI. 13.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés n) pontja és 4. § (4) bekezdés a) pontja, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 13/2017. (III. 31.) EMMI utasítás 41-43. §-aiban előírt ellenőrzési kötelezettségét elmulasztotta, vagyis közjogi feladatának elmulasztását kifogásolja. A felperesi nézettel szemben a II. r. alperes és a fenntartásában volt intézmény lakói között nem állt fenn közvetlen jogviszony.
- [538] A Kúria határozatának elvi tartalmaként rögzítette, hogy valamely szociális ellátási formához való hozzáférés biztosításának igénye önmagában a személyiségvédelem alapja nem lehet. Az állam végrehajtó szerveiként eljáró alpereseknek a közjogi feladataik ellátása körében a felperesek által állított mulasztása személyiségi jogviszonyt nem keletkeztet.
- [539] A fentiekre figyelemmel a Kúria határozatának megállapításai jelen ügyben is alkalmazandók, eszerint a közhatalmat gyakorló alpereseknek a közjogi feladataik ellátása, illetve az általános igazgatási tevékenységük körében a felperes által állított mulasztása - a felek közötti közvetlen kapcsolat hiányában - személyiségi jogviszonyt nem keletkeztet; így a személyiségvédelmi igényérvényesítés feltétele nem teljesül. Ezért a felperes keresete emiatt is megalapozatlan.
- [540] Továbbá, előadta azt is, hogy a II. r. alperes az ellenőrzési kötelezettségét nem mulasztotta el. Ezzel kapcsolatosan a II. r. alperes vitatta azt is, hogy a keresetben megjelölt időszakban ellenőrzési kötelezettségének elmulasztásával tartotta fent az intézményt.
- [541] Hivatkozott arra, hogy a felperes legutóbbi keresetmódosításában megjelölte II. r. alperes mulasztásával összefüggésben hivatkozott jogszabályi rendelkezések az alábbiakban foglalhatók össze:
- [542] A Szocvtv. 92/B. § (1) bekezdés b) és d) pontjai értelmében a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény állami fenntartója ellenőrzi az intézmény működésének törvényességét, valamint ellenőrzi és évente egy alkalommal értékeli a szakmai munka eredményességét.
- [543] A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságról szóló 316/2012. (XI. 13.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés n) pontja szerint a főigazgató érvényesíti, illetve - módszertani segítséget is nyújtva - érvényesítteti a közfeladatok ellátására vonatkozó követelményeket, és az erőforrásokkal (így különösen: az előirányzatokkal, a létszámokkal és a vagyonnal) való szabályszerű és hatékony gazdálkodás követelményeit, továbbá számonkéri, ellenőrzi e követelmények érvényre juttatását. A 4. § (4) bekezdés a) pontja alapján a kirendeltség ellátja az Szt. 92/B. § (1) bekezdés b)-h) pontjában és a Gyvt. 104. § (1) bekezdés c)-l) pontjában meghatározott fenntartói feladatokat.
- [544] A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló

Fővárosi Törvényszék
19.P.24.597/2017/234.

13/2017. (III. 31.) EMMI utasítás 41-43. §-aiban akként jelenik meg az ellenőrzési kötelezettség, miszerint a Főigazgatóság ellenőrzési rendszere a szakmai tartalmú jogszabályok, valamint az államháztartásról szóló törvény és a végrehajtása tárgyában kiadott rendeletben meghatározott szabályok, módszerek, valamint a belső kontrollrendszer útján valósul meg, amelynek részét képezi a belső ellenőrzés.

- [545] A felperes által megjelölt ezen EMMI utasítás 2017. március 31. napjától 2021. február 26. napjáig volt hatályban, vagyis a keresetben megjelölt időintervallum csupán egy részében állt fenn.
- [546] A fenti jogszabályi rendelkezések alapján megállapítható, hogy a II. r. alperes ellenőrzési kötelezettsége az intézmény törvényes működésére, a szakmai munka eredményességének évenkénti értékelésére, a hatékony gazdálkodás ellenőrzésére terjed ki. Az ellenőrzés módjának pontos meghatározását nem tartalmazzák ezen szabályok.
- [547] A felperes a II. r. alperes 2004. január 27. és 2018. június 30. napja közötti állítólagos mulasztását jelölte meg a jogsértés idejének, a II. rendű alperes felelősségét pedig az intézmény fenntartói minőségére alapozta. Ennek ellenére a 2022. március 2. napján kelt észrevételében arra hivatkozik, hogy a II. r. alperes 2012 óta gyakorolta az intézmény feletti fenntartói jogokat, a jogutódlásra 2018. június 30. napján került sor. A Topház Egyesített Szociális Intézménnyel összefüggésben a II. r. törvényességi és szakmai ellenőrzési jogkörben [Szoctv. 92/B § (1) bekezdés b) és d) pontjai] eljárva intézkednie kellett volna a jogszabálysértések megszüntetéséről [Szoctv. 92/B. § (3) bekezdés, Gyvt. 100/A. §]. E mulasztás kiterjed a korlátozó intézkedések alkalmazására, oktatásra, foglalkoztatásra, egészségügyi ellátásra és joghoz való hozzáférés biztosítására.
- [548] A felperes előadásaiból nem derül ki, hogy a mulasztás megjelölt időszakának kezdő időpontját mire alapozta. A felperes maga nyilatkozott akként, hogy a II. r. alperes az érintett intézmény fenntartójaként 2012. évtől 2018. június 30. napjáig működött. Erre figyelemmel álláspontunk szerint kizárólag ezen időintervallum képezheti a jelen perben vizsgált időszakot II. r. alperes vonatkozásában, felelősségének vizsgálata az ezt megelőző időszakra nem terjedhet ki.
- [549] Továbbá megállapítható, hogy a Topházban folyt vizsgálatok megállapításait az Alapvető Jogok Biztosának AJBH/257/2017. számú, 2017. májusi jelentésére alapozta, mely tényállása rögzíti, hogy a Topház korábbi fenntartója Pest Megye Önkormányzata volt. Az Alapvető Jogok Biztosának munkatársai 2017. január 19. napján tartottak helyszíni vizsgálatot az intézményben. A jelentés utal a II. r. alperes 2015. és 2016. években tartott vizsgálatára. Vagyis ebből az következik, hogy a II. r. alperes tartott ellenőrzéseket a fenntartásában volt intézményben és a rendelkezésre álló adatok alapján a Topház intézményvezetőjét azonnali hatállyal felfüggesztette és az Emberi Erőforrások Minisztériumának 2017. július 21. napján írt levelében beszámolt a megtett intézkedésekről.
- [550] Az ezt megelőző időszakra vonatkozóan felperes nem szolgáltatott olyan adatokat, amelyek alapján a keresetmódosításban felsorolt személyiségi jogok sérelmének bekövetkezését valószínűsíteni lehetne.
- [551] Az eljárás során a felperes törvényes képviselője által tett nyilatkozat és a meghallgatott tanúk elmondása alapján tényként állapítható meg, hogy 2017. február 15. napját megelőzően nem történt helyszíni bejárás részükről a Topházban, a felperes törvényes képviselője 2017. április 17. napján, Környei Kristóf tanú 2017. február 15., 17., 27. napjain, valamint március 9. napján, Herczog Mária tanú pedig egyáltalán nem járt a Topházban, csupán arra a jelentésre alapította a Topházról elmondottakat, amelyet a felperes készített, így a vallomása bizonyítékként nem értékelhető. Az ügyben beszerzett szakértői vélemény szintén nem érinti a korábbi éveket, mivel az kizárólag a jelenlegi helyzetet vizsgálta és vizsgálhatta.
- [552] A fentiek alapján megállapítható, hogy az ellenőrzési kötelezettsége az intézmény

fenntartójának van, aki 2012. évig a Pest Megye Önkormányzata volt, majd azt követően 2018. június 30. napjáig a II. r. alperes, ezért a keresetben megjelölt időszakra nem terhelheti II. rendű alperest mulasztás. Emellett az okirati bizonyítékok alapján az is megállapítható, hogy a II. r. alperes végzett vizsgálatokat 2015. és 2016. években, ezért - függetlenül az azok eredményként tett megállapításaitól - a kereset azon része sem alapos, miszerint a II. r. alperes elmulasztotta ellenőrzési kötelezettségét. Következésképpen személyiségi jogsértés miatt ezért sem állapítható meg a felelőssége.

[553] Mindezek alapján kérte, hogy a bíróság a keresetet utasítsa el, és a felperest kötelezze a perköltség viselésére.

[554] A III. r. alperes érdemben is a vele szemben előterjesztett kereset teljes elutasítását kérte.

[555] Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze a felperest a III. r. alperes perköltségének a megfizetésére. A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdés, 4. § (1) bekezdés alapján a tárgyalásokon való részvétel és a beadványok számára figyelemmel összesen 120.000 forint összegben.

[556] Előadta, az ellenőrzési kötelezettség elmulasztása körében, hogy a felperes keresete a III. r. alperessel szemben arra irányult, hogy állapítsa meg a bíróság, hogy a III. r. alperes a szükséges ellenőrzési kötelezettségét elmulasztotta.

[557] Ekörben utalt arra, hogy a III. r. alperes az ellenőrzési kötelezettséget előíró jogszabályi rendelkezések szerinti eljárását a peres eljárásban több alkalommal bemutatta. A 2018. március 7-i beadványában dokumentumokkal alátámasztottan igazolta 2017 évben végzett ellenőrzéseit. A 2020. január 20-i keltezésű beadványában pedig a szociális, valamint gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseket mutatta be részletesen. A 2020. május 20-i keltezésű beadványában pedig részletesen bemutatta 2015., 2017., 2018., 2019. évben végzett ellenőrzéseit, dokumentumokkal alátámasztottan igazoltan.

[558] A felperes a véglegesként előterjesztett kereseti kérelmének 35. oldalán jelöli meg azon jogszabályokat, amelyek az ellenőrzési kötelezettséget, valamint annak időzítését tartalmazzák. Ezzel összefüggésben azonban a már fent megjelölt beadványaiban különösen a 2020. január 20-i keltezésű beadványban részletezte a jogi álláspontját. Mely szerint összességében elmondható, hogy az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékos személyek otthona, vagy lakóotthona szolgáltatás nem minősül automatikusan Otthon nyújtó ellátásnak, ha kiskorú személyeket fogad.

[559] A Pest Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális Osztályának (továbbiakban: Kormányhivatal) hatáskörébe tartozik a megye területén található szociális alap és szakosított ellátások engedélyezése (szolgáltatói nyilvántartási rendszerbe történő bejegyzése) és ellenőrzése, a szociális, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet rendelkezései alapján.

[560] A szolgáltatói nyilvántartás egy közhiteles nyilvántartás a működő szociális intézményekről, amely engedélyeseként tartalmazza a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.), és a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) által meghatározott adatokat.

[561] A Kormányhivatal éves ellenőrzési tervet készít, amely alapján a szociális osztály munkatársai az engedélyeseket meghatározott időszakban (rendes ellenőrzés), vagy bejelentésre, jelzésre rendkívüli ellenőrzés keretében vizsgálja a szolgáltatás biztosítását.

[562] A Kormányhivatal a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett szolgáltatások alapján készíti el az ellenőrzési tervét.

[563] A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által működtetett Pest Megyei Topház

Egyesített Szociális Intézmények nem volt bejelentett Otthont nyújtó szolgáltatása, így a szociális szolgáltatás vizsgálata során tért ki a kiskorúakra vonatkozó szabályokra, illetve azon kiskorúaknak nyújtott szolgáltatások biztosítására. A Kormányhivatal az engedélyest 2015-ben 1 alkalommal, 2017-ben 3 alkalommal, míg 2018-ban és 2019-ben 2 alkalommal ellenőrizte, melynek keretében azt vizsgálta, hogy az ellátás jogszerűsége biztosított-e, illetve, hogy az engedélyes a hatósági felhívásban foglaltakat betartotta-e.

- [564] III. r. alperes rámutatott arra is, hogy a felperes kereseti kérelmében nem jelölte meg azokat az időpontokat, amikor a felperes megítélése szerint a III. r. alperes elmulasztotta az ellenőrzési kötelezettségét.
- [565] Hivatkozott arra, hogy a bizonyítási eljárás során a III. r. alperes bemutatta részletesen több iratban is, hogy mikor folytatott ellenőrzéseket. Ehhez képest a felperes nem jelölte meg azon időpontokat, amikor szerinte a III. r. alperes nem végezte el az ellenőrzést, pedig felperes szerint kellett volna. Általánosságban pedig álláspontja szerint a bíróság nem mondhatja ki, hogy a III. r. alperes nem tett eleget ellenőrzési kötelezettségének, hiszen több beadványban részletesen bemutatta az általa lefolytatott ellenőrzéseket. A felperes keresete tehát nem tekinthető pontos egyértelmű kereseti kérelemnek. Az ellenőrzési kötelezettség vonatkozásában a felperes által előterjesztett kereseti kérelem olyan mértékben általános jellegű megfogalmazást tartalmaz, amely alkalmatlan arra, hogy a keresetnek helyt adó ítélet alapjául szolgáljon.
- [566] Arra is rámutatott, hogy a felperes 2023. március 23-i keltezésű beadványában többször hivatkozott a III. r. alperes által elvégzett ellenőrzésekre. Tehát megállapítható, hogy a felperes elismerésben van a tekintetben, hogy a III. r. alperes ellenőrzési tevékenységet folytatott, hiszen azokra maga is többször hivatkozik, így a kereseti kérelme, melyben általánosságban kéri megállapítani, hogy III. r. alperes elmulasztotta az ellenőrzési kötelezettségét még inkább ellentmondásos, hiszen mind e közben a felperes valójában elismerésben van a tekintetben, hogy a III. r. alperes ellenőrzött.
- [567] Előadta, hogy a felperes a III. r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmét két időszakra bontja egyrészt a 2018. június 30-a előtti időre, másrészt a 2018. július 1. utáni időszakra. 2018. június 30-a előtti időszak vonatkozásban megítélése szerint nem mondható ki, hogy a III. r. alperes ne ellenőrzött volna, hiszen ahogyan azt már kifejtette ezen időszakban a III. r. alperes ellenőrzést végzett többször is.
- [568] Hivatkozott arra is, hogy az alperes 2018. július 1-ét követően is végzett ellenőrzést többet is. A fentiek szerint a bizonyítási eljárás során ez is bemutatásra került, illetve csatolta a PE/SZOC/1709-5/2020., PE/SZOC/1675-5/2021. és a PE/SZOC/1603-8/2022. számú iratokat, melyek igazolják, hogy a III. r. alperes 2020., 2021. és 2022. évben is tartott ellenőrzést.
- [569] Mindezek alapján III. r. alperes szerint megállapítható, hogy a III. r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelem megalapozatlan.
- [570] A szükséges jogkövetkezmények alkalmazásának hiánya körében előadta, hogy a felperes az összegző beadványa szerint a III. r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelme szerint a III. r. alperes a szükséges jogkövetkezmények alkalmazását elmulasztotta. A felperes ezen hivatkozott beadványában azonban egyetlen olyan jogszabályhelyet sem jelöl meg amely III. r. alperes számára jogkövetkezmények alkalmazását írná elő, nem nevesít meg egyetlen egy jogkövetkezményt sem, amelyet a III. r. alperesnek alkalmaznia kellett volna. E körben az is megállapítható álláspontja szerint, hogy a felperes kereseti kérelme a szükséges jogkövetkezmények alkalmazásának elmulasztása tekintetében nem egyértelmű, nem pontos, így nem felel meg a kereseti kérelem Pp-ben szabályozott követelményének. A felperes tehát egyetlen olyan jogkövetkezményt sem jelöl meg, amelyet szerinte alkalmazni kellett volna, de ez nem történt meg. Sőt, e vonatkozásban az alperes leszögezte, hogy a felperes valójában

elismerésben van, hiszen maga írja le a beadványa 12. oldalán, hogy 2017. május 27-én a Kormányhivatal megtiltotta újabb ellátottak intézményi felvételét. Tehát a felperes elismeri, hogy a III. r. alperes által lefolytatott ellenőrzését követően jogkövetkezményt alkalmazott, azaz III. r. alperes ellenőrzött és jogkövetkezményt is alkalmazott, tehát mind azt megtette a III. r. alperes, amelyet a felperes kereseti kérelmében kifogásol. Kereseti kérelme ezért e körben is ellentmondásos, az ebben a formában nem szolgálhat keresetnek helyt adó ítélet alapjául alperesi álláspont szerint.

- [571] Ismételten hivatkozott a 2020. május 20-i keltezésű beadványára, amelyben részletesen bemutatta, dokumentálta azokat az intézkedéseket, amelyeket a III. r. alperes megtett. Ezek voltak az alábbiak.
- [572] A Kormányhivatal 2017. május 29. napján kelt és 2017. május 30. napján jogerőre emelkedett PE/SZOC/1167-17/2017. számú határozatával, az ellátottaknak a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerinti jogainak megóvása érdekében, a döntés jogerőre emelkedésének napjától megtiltotta a fenntartónak, hogy az intézmény jogszerű működésének helyreállításáig – mindaddig, amíg nem biztosítja a jogszabályban előírt tárgyi és személyi feltételeket – újabb ellátottakat felvegyen. A Kormányhivatal 2018. február 14. napján kelt, 2018. február 20. napján véglegessé vált PE/SZOC/57-2/2018. számú határozatával a Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézmény szolgáltatói nyilvántartásba történt bejegyzését 2018. augusztus 31. napjáig ideiglenes hatályúra módosította. A Kormányhivatal a 2018. augusztus 29. napján kelt PE/SZOC/1755-5/2018. számú határozatával a bejegyzés hatályát 2019. augusztus 31. napjára, majd a 2019. augusztus 29. napján kelt PE/SZOC/1684-3/2019. számú határozattal, kizárólag az ellátottak érdekében, a benyújtott szakmai terv megvalósítására tett lépésekre tekintettel 2020. december 31. napjára módosította.
- [573] Az ideiglenes hatály azóta mind a mai napig fennáll, ahogy a mai napig fennáll az az intézkedés is, mely szerint az intézmény számára az új ellátottak felvétele tilalmazott.
- [574] Felperes kereseti kérelme, mely szerint III. r. alperes nem folytatott ellenőrzést és nem tette meg a szükséges intézkedéseket nem helytálló, hiszen annak ellenkezőjét dokumentumokkal igazoltan jelen peres eljárás során részletesen bemutattuk.
- [575] Látható tehát, hogy III.r. alperes 2018. június 30-a előtt és 2018. július 1-ét követően is alkalmazott illetve alkalmazza a szükséges jogkövetkezményeket. Ezen felül a felperes nem jelölte meg, hogy milyen jogszabályi rendelkezés alapján milyen más jogkövetkezmény kellett volna a III.r alperesnek alkalmaznia. Felperes kereseti kérelme e tekintetben sem tesz eleget a pontos, egyértelmű kereseti kérelem jogszabályban előírt követelményeinek. Kereseti kérelme e tekintetben is ellentmondásos, ahogyan azt már fent kifejtettük és lényegében saját kérelme tekintetében elismerésben van.
- [576] A felperes beadványának 17. oldalán azt írja, hogy a Topház ellenőrzésére köteles II., III. és IV. r. alperesek elmulasztották gyakorolni hatásköreiket, mulasztásukkal a jogsértő állapot fenntartásához járultak hozzá.
- [577] A fentiekben kifejtettek értelmében megítélése szerint a felperes idézett állítása megalapozatlan III. r. alperes vonatkozásában.
- [578] A felperes beadványában azt is leírja, hogy „egyetlen ellenőrzésre jogosult alperes – III; IV. és VII. r. alperesek a 2019. május 27-ét követően a VI. r. alperes által fenntartott intézményben ellenőrzést nem végeztek, jelentést nem készítettek, a perben ilyenre nem hivatkoztak. E felperesi megállapítás nem helytálló. Ugyanis III. r. alperes a 2020. május 20-i beadványában dokumentummal igazoltan bemutatta, hogy az intézményben 2019. június 11-én és 2019. december 4. napján is történt ellenőrzés.
- [579] A 2020. május 20-i beadványunkban az alábbiakat írta le.
- [580] A Váci Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya 2019. június 11. napján az ellátottjogi

képviselő megkeresése kapcsán közegészségügyi, járványügyi, ápolásszakmai átfogó ellenőrzést végzett az intézményben. A jegyzőkönyvből megállapítható, hogy a korlátozó intézkedések alkalmazását szakmailag indokoltnak, a dokumentációs rendet szabályosnak ítélte meg.

- [581] A Váci Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya 2019. június 11. napján az ellátottjogi képviselő megkeresése kapcsán közegészségügyi, járványügyi, ápolásszakmai átfogó ellenőrzést végzett az intézményben.
- [582] Az ellenőrzés az intézményben tisztaságot, az ellátottak ruházatát, textíliával való ellátását rendben találta. Az intézmény felújítási munkálatainak kivételével a gondozottak ellátásával kapcsolatban közegészségügyi, ápolásszakmai hiányosságot nem tapasztalt a vizsgálat.
- [583] Továbbá a 2020. május 20-i beadványunkban hivatkozott arra is, hogy 2019. évben helyszíni dokumentumvizsgálatra és a nevelésbe vett kiskorúak számára biztosított ellátás vizsgálatára került sor 2019. december 4. napján. Az erről szóló PE/SZOC/00082-2/2020. számú lezáró végzést a 2020. május 20-i beadványunkhoz mellékelte.
- [584] Bemutatta, hogy a III. r. alperes 2020., 2021. és 2022. évben is tartott ellenőrzést.
- [585] A felperes a beadványa 36. oldalán az alábbi kijelentést teszi: „Megjegyezzük, hogy a perben többször hivatkozott ombudsmani jelentés is a III. r. alperes 36.§ (1) bek. a) pontja szerinti ellenőrzési kötelezettséggel összefüggésben tett megállapításokat.”
- [586] A felperes állításával ellentétben megítélésünk szerint azonban az állapítható meg, hogy a felperes által a keresetbe csatolt a fentiekben hivatkozott Jelentés 31. oldalán általánosságban tesz megállapítást a kormányhivatalok ellenőrzésével összefüggésben. Konkrétan azonban a III.r. alperes nevesítésre nem kerül a szövegben meglátása szerint. Továbbá az is megállapítható a Jelentés 6. Intézkedéseim elnevezésű pontjában, hogy ott sem lett konkrétan nevesítve a III.r. alperes és a III.r. alperes vonatkozásában semmilyen kérést sem fogalmazott meg az alapvető jogok biztosa.
- [587] Mint azt a fentiekben részletesen bemutatta az a felperesi állítás nem tekinthető helytállónak, hogy a III.r. alperes ellenőrzési kötelezettségét valamint a szükséges jogkövetkezmények alkalmazását elmulasztotta volna, így pedig az a felperesi kérelem, hogy III. r. alperest tiltsa el a diszkriminatív gyakorlatok folytatásától értelmezhetetlen. A fentiekben bemutatottak szerint III. r. alperes ilyen gyakorlatot egyáltalán nem folytat és nem is folytatott.
- [588] Mindezek alapján megállapítható, hogy III. r alperes tekintetében az ellenőrzési kötelezettség, valamint a szükséges jogkövetkezmények alkalmazása elmulasztására vonatkozó kereseti kérelem megalapozatlan. Így nem állapítható meg az sem, hogy a III. r. alperes állítólagos mulasztásával fenntartotta volna a felperes beadványában 1. 2. kereseti kérelmek szerinti zaklatást, közvetlen hátrányos megkülönböztetést.
- [589] A III. r. alperes előadta, hogy a felperes álláspontja szerint akkor lenne eleget a jogszabályi kötelezettségének, nevetesen az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Ebktv. 4. c) pontjában foglaltaknak – amennyiben minden intézkedése során érvényesíti az egyenlő bánásmód követelményét. Továbbá a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X.24.) Korm. rendeletből idézte azon jogszabályhelyeket, amelyek szabályozzák a lehetséges intézkedéseket, amelyeket a működést engedélyező szerv tehet meg az ellenőrzése során tett megállapításoknak megfelelően.
- [590] Előadta, hogy a felperes tehát úgy gondolja, hogy a III. r. alperes a felperes által vélt mulasztásával nem érvényesítette az egyenlő bánásmód követelményét a Gödi Gondviselés Háza lakóival, ellátottaival szemben. Ezért azt kérte a bíróságtól, hogy állapítsa meg, hogy a III. r. alperes mulasztásával fenntartotta a zaklatást és a közvetlen hátrányos megkülönböztetést.
- [591] Ekörben hivatkozott a Kúria IV.Pfv.21/186/2022/10-I. számú részítéletére és annak is 83.

bekezdésére, mely szerint „A közhatalmat gyakorló alpereseknek a közjogi feladatok ellátása, illetve az általános igazgatási tevékenységük körében a felperesek által állított mulasztások – a felek közötti közvetlen kapcsolat hiányában – személyiségi jogviszonyt nem keletkeztet: így a személyiségvédelmi igényérvényesítés feltétele nem teljesül.”

[592] Hivatkozott a 88. bekezdésre is, mely szerint a Kúria az alábbi megállapítást teszi „Az állam végrehajtó szerveiként eljáró alpereseknek a közjogi feladataik ellátása körében a felperesek által állított mulasztása személyiségi jogviszonyt nem keletkeztet.”

[593] Előadta, hogy jelen ügyben a III. r. alperesnek a jogszabály által előírt ellenőrzési kötelezettsége, valamint jogkövetkezmény alkalmazása közjogi feladata, továbbá megállapítható, hogy a III. r. alperes e jogszabályi rendelkezések végrehajtójaként jár el, mely jogszabályi rendelkezésekről egyértelműen megállapítható, hogy azok a közjog területére tartoznak. A III. r. alperes és a Gödi Gondviselés Háza ellátottai között közvetlen polgári jogi jogviszony, ami a jelen perben érvényesíteni szándékozott személyiségvédelmi igényt megalapozná, nincsen. A jelen perben a III. r. alperes, mint végrehajtó szervnek közjogi feladata az ellenőrzések lefolytatása, és a szükséges jogkövetkezmények alkalmazása. Ekörben a felperes által vélt mulasztás azonban nem keletkeztet személyiségi jogviszonyt, a III. r. alperes és a Gödi Gondviselés Háza ellátottai között.

[594] Utalt arra, hogy a felperes a hivatkozott beadványában kifejti azon álláspontját, hogy a hivatkozott Kúriai ítélet jelen perben nem tekinthető irányadónak, ezzel szemben a III. r. alperes álláspontja az, hogy a hivatkozott Kúriai ítélet mindenképpen irányadónak tekinthető. A Kúriai ítélet alapjául szolgáló perben a felperesnek egy Minisztériummal és a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal szemben kérték annak megállapítását, hogy azok megsértették egyenlő bánásmódhoz fűződő jogukat azzal, hogy nem biztosították egy konkrét szociális ellátás igénybevételét Budapesten a felperesek számára. A Kúriai ítélet szerint az első fokú ítélet megállapította az I. r. alperes vonatkozásában, hogy az nem tett eleget ellenőrzési kötelezettségének. A tényállási elemek tehát szinte teljesen megegyeznek jelen perbeli tényállással, mely szerint felperes III. r. alperes számára szintén ellenőrzési kötelezettség elmulasztását rója fel, és ebből fakadóan pedig felperesi állítás alapján az egyenlő bánásmód követelményének III. r. alperes eljárása nem felel meg. A Kúria hivatkozott ítéletében hangsúlyozta, hogy a peres felek között olyan polgári jogi jogviszony fennállása szükséges, ami a személyiségvédelmi igényt megalapozza. Ilyen jogviszony hiányában a peres felek között a mulasztás nem keletkeztet személyiségi jogviszonyt. Világosan látható, hogy a III. r. alperes és a Gödi Gondviselés Háza lakói, ellátottai között nincsen ilyen polgárjogi jogviszony, tehát a személyiségvédelem igényérvényesítés feltétele nem teljesül.

[595] Előadta, hogy többször a perben részletesen ismertette a III. r. alperes által lefolytatott ellenőrzéseket és az alkalmazott jogkövetkezményeket. Ennek értelmében a III. r. alperes nem okozhatta az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét, továbbá a felperes által állított zaklatást és közvetlen hátrányos megkülönböztetést.

[596] A IV. r. alperes kérte, hogy a bíróság a felperes valamennyi keresetét, mint megalapozatlant utasítsa el, és marasztalja a felperest az alperesnél felmerült perköltségben. Kérte, hogy a bíróság a perköltség megállapítását a 32/2003. (VIII.22.) IM rendeletben foglaltak alapján mérlegelje.

[597] A jogsértés megállapítása körében a IV. r. alperes előadta, hogy a Mental Disability Advocacy Center (MDAC) által készített, 2017. május 3-án megjelent jelentés állításaira, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (II. r. alperes) 2016. évi fenntartói vizsgálatának és a Pest Megyei Kormányhivatal (III. r. alperes) 2017. évi ellenőrzésének eredményeire reagálva átfogó szakmai vizsgálatot végzett az I. r. alperesi intézményben a IV. r. alperes

szakértőinek, valamint független szakértők (az Országos Fogyatékosügyi Szakmai Kollégium delegáltja, a Fogyatékos Emberek Szervezeteinek Tanácsa delegáltjaként az ÉTA Országos Szövetsége ügyvezetője és az Autisták Országos Szövetsége elnöke) bevonásával. A vizsgálat az intézmény tevékenységének törvényességére, szakszerűségére, hatékonyságára és a szolgáltatás minőségére irányult. A vizsgálat során az előző években az intézményben lefolytatott ellenőrzésekről készített jegyzőkönyvek és jelentések is áttekintésre kerültek (II. r. alperes 2015. április 8-án lefolytatott hatósági ellenőrzéséről készített jegyzőkönyv, Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Pest Megyei Kirendeltségének 2016. október 22-én kelt vizsgálati jelentése, az Alapvető Jogok Biztosának Jelentése az AJB-257/2017. számú ügyben).

- [598] A fent hivatkozott vizsgálati jelentés alapján IV. r. alperes a jogszabályban meghatározott irányítási jogosítványaival élve soron kívül intézkedési tervet (a továbbiakban: IV. r. alperesi intézkedési terv) készített, amely 30 pontban foglalta össze a megvalósítandó feladatokat, a végrehajtás felelősét, valamint a végrehajtás határideiét. A IV. r. alperesi intézkedési terv a feladatok végrehajtásáért felelőseiként a II. r. alperest, mint intézményfenntartót, az alperesi intézmény vezetőjét és a vezető ápolóját jelölte meg. (A IV. r. alperesi intézkedési tervet korábban A]2. szám alatt csatoltuk.)
- [599] A IV. r. alperesi intézkedési terv végrehajtásának nyomon követése, valamint ellenőrzése céljából IV. r. alperes szakmai szervezeti egységeinek képviselői több alkalommal is helyszíni bejárást tartottak. (A helyszíni bejárási időpontjai: 2017. 09. 11-12., 2018. 02.28., 2018. 03.05.)
A helyszíni bejárási eredményeként IV. r. alperes, aki az intézményfenntartói jogokkal rendelkező II. r. alperes szakmai irányítója, e jogköreivel élve (utasítás adási jog, jelentés tételre kötelezés) a IV. r. alperes intézkedési tervében meghatározott feladatok végrehajtásának állásáról rendszeres jelleggel írásbeli jelentés megtételét írta elő II. r. alperes részére. A II. r. alperes által megküldött írásbeli jelentések a megtett intézkedésekről 2017. október 20-án, valamint 2018. január 3 1 -én kerültek IV. r. alperes részére megküldésre.
- [600] A fentiek alapján látható, hogy a 2018. február 28-ai, valamint 2018. március 5-ei helyszíni bejárások a II. r. alperes által megtett írásbeli jelentéseket követően, az abban foglaltak ellenőrzésére is kiterjedően kerültek lefolytatásra.
- [601] A fentiek alapján teljességgel megalapozatlannak találta a felperes azon állítását, hogy az általa vélt, egyenlő bánásmód követelményét sértő személyiségi jogsértés fenntartása kapcsán IV. r. alperest a szakmai irányítás körébe tartozó jogellenes mulasztás terheli.
- [602] Ezzel szemben IV. r. alperes a vizsgálati jelentésben feltárt jogsértéseket maga sem vitatta, annak megszüntetése érdekében a jogszabályban meghatározott jogosítványaival élve minden eszközzel fellépett.
- [603] Tájékoztatta a bíróságot, hogy a IV. r. alperesi intézkedési tervben meghatározott intézkedések jelentős része végrehajtásra került, míg egyes feladatok végrehajtása jelenleg is folyamatban van.
- [604] A fentiek alapján álláspontja szerint a IV. r. alperes vonatkozásában a jogsértő mulasztás nem állapítható meg.
- [605] A jogsértés megszüntetése körében előadta, hogy mint ahogy arra az ideiglenes intézkedés körében is utalt, a Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézmény kiváltásával és a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményrendszer ellenőrzésének megerősítésével kapcsolatos feladatokról szóló 2051/2017. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján a jelenleg a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, mint II. r. alperes fenntartásában működő intézmény került, és a Szeretetszolgálat a férőhelyek kiváltásával fog gondoskodni az intézményben élő fogyatékos személyek életminőségének javításáról, jogaik érvényesítéséről, a szükségletalapú megközelítés és a közösségi alapú szolgáltatások biztosításáról.

- [606] A gödi intézmény fenntartóváltására a tervek szerint 2018 évben sor került, ezt követően kezdődhetett meg a kiváltás. A Szeretetszolgálat, mint új fenntartó által végrehajtandó kiváltás pénzügyi fedezetét az állam biztosította 1.891.400.000 Ft hazai költségvetési forrás rendelkezésére bocsátásával. Hangsúlyosan kiemelte, hogy a fenntartóváltásnak nem az elmúlt időszak eseményei voltak az indokai ahogy azt korábban kifejtette, ezen intézkedés az elmúlt évek szakmai koncepciójának megvalósításába illenek. Az új fenntartó feladata az alperesi intézmény férőhelyeinek kiváltása, azaz ténylegesen annak bezárása, amely megvalósításának határideje 2020. december 31. napja volt. A fenntartóváltás zavartalan végrehajtása érdekében IV. r. alperes munkacsoportot hozott létre. Az átadás vonatkozásában kimondottan az a cél vezérelte a IV. r. alperest, hogy a lehetőségekhez mérten a már feltárt jogsértések és hiányosságok felszámolásra kerüljenek, és az ellátottak érdekeit jobban szolgáló ellátási forma kerülhessen kialakításra. A Kormány átadásról szóló döntésével lehetővé vált, hogy - mintegy 1,8 Mrd forint hazai többletforrás ráfordításával a jogsérelmek, hiányosságok kialakulásáért részben felelős intézményi környezet kiváltásra kerülhessen, és a lakók a támogatott lakhatás keretei között részesülhessenek egyéni szükségleteiknek jobban megfelelő ellátásban.
- [607] Emellett előadta, hogy a Kormány tagjainak feladata és hatásköréről szóló 182/2022. (V.24.) Korm. rendelet 66. § (1) bekezdésének 30. pontja alapján a belügyminiszter a Kormány szociálpolitikáért felelős tagja.
- [608] Hivatkozott arra, hogy a Korm. rendelet 93. §-a alapján a miniszter a szociálpolitikáért való felelőssége keretében előkészíti a fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek helyzetére, esélyegyenlőség biztosítására, foglalkoztatására, személyek és foglalkoztatásuk támogatására, és a fogyatékos személyek önálló életvitelét biztosító szolgáltatásokra vonatkozó, a pénzbéli és természetbeni szociális ellátásokra és szociális szolgáltatásokra vonatkozó jogszabályokat. A miniszter a szociálpolitikáért való felelőssége keretében:
- [609] a. meghatározza a szociálpolitikával kapcsolatos területek szakmai felügyeleti rendszerét, és a szociális intézményi ellátások és szolgáltatások rendszerét, illetve az azokra vonatkozó fejlesztési irányokat, feladatokat,
- [610] b. ellátja a fogyatékosok és megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásával és annak támogatásával kapcsolatos állami feladatokat, felel a foglalkoztatási rehabilitációért,
- [611] c. koordinálja az Európai Szociális Karta és a fogyatékosokkal élő emberek érdekeit szolgáló nemzetközi egyezmények végrehajtását.
- [612] A Korm. rendelet 194. § (3) bekezdése szerint az e rendelet alapján a miniszterhez átkerülő feladat és hatáskörök tekintetében – az ellátásokhoz kapcsolódó egyéb feladatokra, jogosultságokra és kötelezettségekre kiterjedően – a jogutódlás a Kit. 20. § (5) bekezdése szerint történik.
- [613] A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 20. § (5) bekezdése alapján a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott rendelete alapján a miniszterhez átkerülő feladat és hatáskörök tekintetében – az ellátásukhoz kapcsolódó egyéb feladatokra, jogosultságokra és kötelezettségekre kiterjedően – a feladat és hatáskört korábban ellátó miniszter által vezetett minisztérium jogutódlja a feladat és hatáskört átvevő miniszter által vezetett minisztérium.
- [614] A Korm. rendelet 194. § (4) bekezdésének a) pontja alapján a Korm. rendelet 194. § (3) bekezdése szerinti jogutódlás kiterjed az átkerülő feladatokhoz kapcsolódó vagyoni jogokra és kötelezettségekre is.
- [615] Előadta, hogy álláspontja szerint a Korm. rendelet alapján a szociálpolitikáért való felelősség tekintetében következett jogutódlásra tekintettel a feladat és hatáskör valamennyi kötelezettséggel, így a perbeli kötelezettséggel együtt átszállt a Belügyminisztériumra, illetve a Belügyminisztérium VII. r. alperesre.

- [616] Az V. r. alperes szintén a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy az V. r. alperes feladatait Kormány tagjainak feladat és hatásköréről szóló 152/2014. (VI.06.) Korm. rendelet 109. §-124/D. § határozza meg. Ennek alapján az V. r. alperesnek nem volt feladata az I. r. alperes működésének és tevékenységének ellenőrzése.
- [617] Tekintettel arra, hogy V. r. alperes kizárólag a Környezet és Energia Operatív Program keretében került jogi kapcsolatba a II. r. alperessel, V. r. alperes kötelezettségét a 4/2011. (I.28.) korm. rendeletben foglaltak határozzák meg, mely rendeletben foglalt kötelezettségeinek V. r. alperes maradéktalanul eleget tett.
- [618] Az V. r. alperes álláspontja szerint a megállapítás iránti kereset V. r. alperessel szemben nem alapos, tekintettel arra, hogy az V. r. alperes feladata a KEOP-2015-5.7.0 pályázat kapcsán, a pályázati felhívásban rögzített támogathatósági feltételeknek történő megfelelés vizsgálata. A „Középületek kiemelt jelentőségű épület energetikai fejlesztése” című KEOP-2015-5.7.0 pályázati felhívásban és pályázati útmutatójában foglalt horizontális szempontoknak (esélyegyenlőség, fenntarthatóság) való megfelelést V. r. alperes maradéktalanul figyelembe vette, II. r. alperes pályázata ezen szempontoknak is megfelelt.
- [619] Fentiek alapján a felperes V. r. alperes jogsértésének megállapítására vonatkozó kereseti kérelme alaptalan, így alaptalan a jogsértés abbahagyására vonatkozó kereseti kérelem is. V. r. alperes álláspontja szerint V. r. alperest nem terheli felelősség a kereseti kérelemben foglalt állapot fennállásáért, különös tekintettel arra, hogy az I. r. alperes működése tekintetében nincs fenntartói, engedélyezői vagy ellenőrzési jogosultsága.
- [620] Mindezek alapján kérte, hogy a bíróság az V. r. alperesre vonatkozó teljes keresetet utasítsa el, és kötelezze a felperest a perköltség viselésére. Ekörben szintén a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § és 4. §-ára hivatkozott.
- [621] A VI. r. alperes kérte, hogy a bíróság a felperes keresetét, mint megalapozatlant utasítsa el.
- [622] Előadta, hogy a kereset semmilyen olyan konkrét magatartást nem nevezett meg, amely a VI. r. alperes terhére róható lenne, tekintettel arra, hogy a megjelölt magatartások, cselekmények mind a már jogutód nélkül megszűnt I. r. alperesre vonatkoznak. A felperes a VI. r. alperes által 2018. július 1. napjától működtetett Gondviselés Háza intézmény működésére vonatkozóan nem rendelkezik információval. A keresetben sem jelölt meg olyan konkrét 2018. július 1. napja óta VI. r. alperes által megvalósított cselekményt, magatartást, amelyet a VI. r. alperes terhére róna. Mindössze arra hivatkozik, hogy megalapozottan valószínűsíti, hogy az I. r. alperes terhére rótt jogsértések a mai napig fennállnak a VI. r. alperes esetében is, az I. r. alperessel szemben állított tényekre és felhozott bizonyítékokra alapozva.
- [623] Előadta, hogy a VI. r. alperes ellen folyó perben a felperes ún. valószínűsítése mindösszesen abban nyer megfogalmazást, hogy a VI. r. alperes által létrehozott és működtetett szociális intézmény a per indulásakor még ott működő korábbi intézmény helyén működik. Semmilyen olyan információt, tapasztalatot vagy hatósági ellenőrzést nem csatolt, ami alapján egyáltalán a valószínűsítés szintjét elérte volna, még úgy sem, hogy egyebekben a VI. r. alperes által sem vitava ekörben az Ebktv. könnyítést tartalmaz a kérelmező javára, a klasszikus perrendtartási szabályokban megfogalmazott bizonyítási teherhez képest. Minden felperes által bizonyítékként vagy valószínűsítési jogalapként megjelölt jegyzőkönyv, hatósági vizsgálati eredmény a korábbi intézmény működése során és annak alapján került kiállításra, melyre hivatkozással a felperes csak annyit jegyez meg, hogy nincs olyan információja, amely szerint ebben változások álltak volna be. Ez a kijelentés mára már csak azért sem fedi a valóságot, mert későbbiekben is érintett, korábban becsatolt szakmai program keretében a VI. r. alperes részletes tájékoztatást adott eddigi úgy infrastrukturális, mint személyi jellegű intézkedéseiről, ideértve úgy a személyzet körében tett fejlesztéseket, mint a bentlakók egyéni

bánásmódjában, egyéni igényeik feltérképezésében, és a működés során tett adaptálásban.

- [624] Mindezek és annak ismeretében is, hogy a per időtartama alatt az intézmény immáron nem ideiglenes működési engedéllyel bíró intézmény, a felperes továbbra is úgy fogalmaz, hogy nincs semmilyen ismerete az intézmény működéséről, és továbbra is azzal a nem valószínűsített kijelentéssel él, hogy az elmúlt lasan 2 évben semmi nem változott, sőt arra utal, hogy a helyzet rosszabbodott. Mindezt úgy, hogy a felhozott cselekményeket a korábbi I. r. alperessel szemben sem sikerült bizonyításra, sem bíróság által megállapításra, vagyis a VI. r. alperessel szemben felhozott vádak vélelmezett jogsértésen alapuló vélelmezett jogsértések.
- [625] Előadta, hogy a bíróság által beszerzett szakértői véleménnyel egyetért. Az alábbi kiegészítéseket tette e körben.
- [626] Ahogy azt a szakértői jelentés helyesen leírja, a bentlakók tankötelezettségének teljesítéséhez szükséges oktatás biztosítása nem a VI. r. alperes feladata. A VI. r. alperes feladata az oktatási intézmények elérhetőségének vagy az utazó pedagógusok fogadásának a biztosítása, míg a tankötelezettség teljesítése esetén a szülők vagy gondnokok feladata a tanköteles bentlakó beíratása. Mindezek mellett a VI. r. alperes annak ellenére, hogy az intézménybe került tanköteles bentlakók érvényes szakértői jelentésekkel rendelkeztek, minden kiskorúnak újra megkérte a szakértői vizsgálatát annak érdekében, hogy az állapotának és képességének megfelelő oktatási intézménybe történjen a beiskolázása. Nem képezi a VI. r. alperes felelősségét a fogadó intézmények oktatási tevékenységének módszere és minősége.
- [627] Hivatkozott arra, hogy a jelentés szakirányú terápiás szakemberekre vonatkozó szakértői megállapításait nem vitatja, de ki kell hangsúlyozni, hogy az alperesi intézmény működése ekörben is megfelel a jogszabályi előírásoknak, tekintettel arra, hogy minden alkalmazott terápiás munkatárs olyan felsőfokú végzettséggel rendelkezik, mely megfelel a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 3. számú mellékletében foglaltaknak, mely a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben foglalkoztatottaknak az adott munkakör betöltéséhez szükséges képesítési minimum előírásait tartalmazza.
- [628] Az egészségügyi ellátásokkal kapcsolatosan az alábbi kiegészítéseket tette: Az alperesi intézmény nem egészségügyi, hanem szociális intézmény, ennek megfelelően nem feladata általános és szakirányú egészségügyi szolgáltatások biztosítása. Ugyanakkor, ahogy a szakértői jelentés is tartalmazza, a bentlakók állandó orvosi felügyeletére vonatkozó jogszabályi kötelezettségeknek maradéktalanul eleget tesz, és minden tőle telhetőt megtesz a szakirányú és rendszeres szűrővizsgálatokhoz való hozzáférés biztosítására. Azonban ahogy ezt a szakértői jelentés is rögzíti, az ilyen súlyos mentális, fogyatékkal bíró személyek szűrővizsgálata (szemészet, fogászat, női és férfi szakszűrések) speciális feltételeket követelnek meg. Egyes esetekben az csak altatásban megoldható. A közegészségügyi ellátó rendszer azonban nincs felkészülve ezekre a speciális ellátási módzatokra. A magánegészségügyi intézmények számára pedig nem célcsoport. Ennek okán az alperesi intézmény kiszolgáltató a rendszerszintű hiányosságoknak, értve úgy a speciális eszközök esetleges hiányát, mint azon érzékenyítési programok hiányát, melyekbe a közeli kórházak, szakrendelők kerülnek bevonásra.
- [629] Mindezek mellett a szakértői jelentés egyértelműen megállapítja, hogy a bentlakók mentális és egészségügyi állapota megfelelő, nem indokolt és nincs szükség azonnali egészségügyi szűrésre vagy beavatkozásra. Összefoglalva előadta, hogy álláspontja szerint a szakértői jelentés pontosan és kellő mélységben feltárta az alperesi intézmény működését, melynek során helyesen állapította meg, hogy az alperesi intézmény működése nem csak megfelel a hazai jogszabályi előírásoknak, hanem sok esetben egyedi és előremutató módszertani és gyakorlati megoldásokat alkalmaz a bentlakók életkörülményeinek javítása és folyamatos fejlesztése érdekében.

- [630] Előadta, hogy a szakértői jelentés alapján egyértelműen megállapítható, hogy a VI. r. alperes – biztosítja az intézmény törvényes működését, intézményének működése során sem alkalmazott módszerei, sem személyzete nem valósítja meg a felperesi kereseti kérelem szerinti zaklatást, nem tart fenn megalázó és megszégyenítő életkörülményeket, nem alkalmaz a bentlakókkal szemben hátrányos megkülönböztetést, nem korlátozza a bentlakók személyes szabadságát, az esetileg alkalmazott korlátozó intézkedések megfelelnek a jogszabályi előírásoknak és a szükségesség-arányosság elvárásának, biztosítja a bentlakók tisztálkodási lehetőségét, folyamatosan fejleszti a lakhatási környezetet, folyamatosan fejleszti a támogatott lakhatási lehetőségeket, ezen felül teljes intézményi rekonstrukció megkezdése előtt áll, fejlesztési programjában jelentős hangsúllyal bír a bentlakók rehabilitációja, rehabilitációja, továbbá esetlegesen korai fejlesztési és gondozási módszertanok és eszközök korcsoporttól független alkalmazása, annak ellenére, hogy az intézményben már nincs a korai fejlesztési és gondozási körbe (0-2 éves kor között) tartozó lakó,, biztosítja az oktatáshoz való jogukat azzal, hogy minden bentlakó esetében biztosítja a kijelölt oktatási intézmény elérését, utazó pedagógusok esetén az intézmény falain belüli megfelelő oktatási környezetet, állandó orvosi jelenléttel biztosítja a bentlakók egészségügyi ellátását és minden szakorvosi ellátási igény esetében annak igénybevételét az állami ellátórendszer közreműködésével.
- [631] Előadta azt is, hogy álláspontja szerint a szakértői vizsgálat minden olyan érdemi vizsgálati megállapítást tartalmaz, mely kellő bizonyítottságú alapot ad a VI. r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmek elbírálásának.
- [632] Továbbá előadta, hogy a felperes előadásával ellentétben a VI. r. alperes által felújított ingatlanok nem lakóotthonok, hanem támogatott lakhatást biztosító ingatlanok, amelyek minden ellátott részére egyedi igényének megfelelően biztosítja a szolgáltatást. A VI. r. alperes a kislétszámú ellátás biztosítására családi házakat vásárolt, amelyeket felújított, korszerűsített és akadálymentesített az ellátottak igényeinek megfelelően, így biztosított a személyközpontú támogatás. Mivel a házak a környező településeken belül kerültek megvásárlásra, így megvalósul a fogyatékos személyek közösségi részvételének biztosítása.
- [633] Hivatkozott arra is, hogy 2018. július 15-én a felperes képviselői bejelentés nélkül érkeztek az intézménybe, ahol ennek ellenére az intézmény vezetője együttműködve fogadta őket. Felmutattak egy meghatalmazást, amelyen elmondásuk szerint a teljesen cselekvőképtelen Rácz Noémi aláírása szerepelt. A meghatalmazás jogi szövege nehezen volt értelmezhető még egy laikusnak is, több hazai és unios jogszabályra hivatkozást is tartalmazott. Sor került a találkozóra, ahol a felperesek képviselője az intézmény vezetője és az olvasni nem tudó Rácz Noémi is jelen volt. Az intézményvezető felolvasta neki a meghatalmazás szövegét lassan és érthetően, Noéminek arra a kérdésre, hogy érti-e amit hallott, a válasza nem volt, és arra sem emlékezett, hogy valaha ilyen meghatalmazást aláírt volna. A beszélgetés során egyértelművé vált, hogy ha ő is írta alá a meghatalmazást, nem tudta mit ír alá, mivel értelmezni sem tudta a bonyolult jogi szöveget. Nyilvánvalóvá vált továbbá, hogy a képviselőre Noémi sem szóban sem írásban nem adhatott meghatalmazást. A felperesek képviselői a képviselő tartalmára is kiterjedő egyértelmű kérdést nem tettek fel. Noémit nem tájékoztatták a szándékukról, így Noémi részéről kifejezett meghatalmazásra vonatkozó szándékról szó sem lehetett. Ennek ismeretében érthető volt az intézményvezető kétsége a meghatalmazás hitelességét illetően, és a későbbi kapcsolattartás, különösen a lakók törvényes képviselőjének megkerülésével ezen meghatalmazásra alapozva nem engedélyezte.
- [634] Ismételten hangsúlyozta, hogy a felperes keresete kapcsán, amely a fizikai és mentális állapot

és szükséglet felmérésére vonatkozik külső orvos bevonásával, hogy a kitagolás szakmai folyamatának része a lakók komplex szükséglet felmérése, amely alapján egyéni szolgáltatási terv készül. Ezen kötelezettségének az alperes eleget tett. A közösségi befogadási folyamat befejezésének végső határideje 2024. december 31. napja.

- [635] Előadta az intézmény bezárásával kapcsolatosan, hogy a VI. r. felperes több külső vizsgálata is visszaigazolt célja, hogy az ott lakók olyan ellátásban részesüljenek, amely a képességeiknek megfelel, amely biztosítja számukra a fejlődést a lehetőségeikhez képest, és minél teljesebb életet tudjanak élni. Naivitás lenne azonban azt gondolni, hogy az intézmény bezárása ezt egy csapásra megoldja. Az Európai Unió valamennyi tagállamában egyidejűleg működnek a gödi intézmény és hasonló „központi” intézmények, és kitagolt mikroközösségi életformán alapuló ellátási formák.
- [636] Előadta, hogy a felperes nem hajlandó tudomásul venni, hogy bizonyos támogatási szükséglet felett az egyes egyének olyan állandó ellátási formát, 0-24 órás segítséget igényelnek, amely kizárja anagyfokú önállóságra és döntési kompetenciára alapuló és azt lehetővé tevő támogatott lakhatási formában történő elhelyezést. Az intézmény teljes bezárására irányuló felperesi kérelem szakmaiatlan, és alapjaiban véve sértené azon lakók emberi méltósághoz való jogát, akik értelmi képességük, és/vagy fizikai akadályozottságuk okozta magas támogatási szükségletük miatt saját életvitel és önellátás, akár részleges megszervezésére és irányítására alkalmatlanok.
- [637] A magasított oldalráccsal ellátott ágyak vonatkozásában előadta, hogy a kórházak mindegyikében, amely mozgáskoordinációra képtelen embereket ápol, ilyen ágyak vannak jelenleg is, de egy újszülött esetében a rácsos ágy használata sem eredményez embertelen bánásmódot. A per során elvégzett szakértői vizsgálat maga is megállapította, hogy az intézményben alkalmazott ilyen jellegű eszközök a lakók fizikai biztonságát, vagy éppen az önmagukban történő kártétel megakadályozását szolgálják.
- [638] A lakók személyes szabadságának korlátozásával kapcsolatosan előadta, hogy továbbra is állítja – ahogy az elvégzett szakértői vizsgálat során tett többszöri helyszíni bejárásán is beigazolódott, hogy ketrec nincs az intézményben. Az alapvető jogok biztosa ennek használatát a korábbi intézmény tekintetében tiltotta meg, nem a VI. r. alperes kapcsán. Kínzó, kegyetlen, embertelen, megalázó vagy büntető jellegű korlátozó.
- [639] Előadta, hogy a személy személyes szabadsága a személy vagy mások élete, testi épsége és egészsége védelmében is korlátozható. Hivatkozott rá, hogy a korábbi beadványokból, és a szakértői véleményből is jól látható, hogy a VI. r. alperes a felperes által idézett jogszabályhelyeknek megfelelően alkalmazott csak és kizárólag személyes szabadságot korlátozó intézkedést.
- [640] Előadta, hogy 1 lakónál használnak könyöksínt, mert hánytatja magát, és azt sem permanensen, vagyis kizálóg az egészsége érdekében. Mozgáskorlátozó pléd fogalmát a VI. r. alperes nem ismeri, és ilyet nem is alkalmaz. Az emberi méltóság sérelmével kapcsolatosan előadta, hogy a felperesnek az az előadása, hogy az A ápolási egységben 1 wc nem működik, 1 elmozdult, 1 pedig hiányzik. A szekrények tetetjén használt pelenka található. Idejét múlt, 6 évvel ezelőtti információ alapján, amely már nem helytálló, jelenleg 12 db megfelelő állapotú és működő toalett van az intézményben.
- [641] A felperes elmondása alapján a C ápolási egységben a fürdők falfelületén nagy kiterjedésű ázási nyom és falbontás látható. Előadta ezzel kapcsolatosan, hogy ezen a részlegen kizárólag fekvő lakók laknak, akik nem használják ezt a fürdőt, így a felújításig eltakarásra került. A felújítás elhúzódása a gondozást nem érinti.
- [642] Előadta, hogy a gondozottak személyre szabott ellátását a VI. r. alperes biztosítja. A lakók embertelen lakhatási környezetével kapcsolatosan előadta, hogy helytálló az a megállapítás, hogy az intézmény lakószobáinak állapota rendezett. Az épület egy folyosója (D folyosó) már

lezárásra került, a többi folyosó tekintetében a kiköltöztetés folyamatos. Az épület teljes felújítása emiatt szükségtelen. Az időszakos karbantartási munkálatok megtörténnek, de a fürdőszobák annak ellenére felújításra kerültek, hogy ezek jelentős része a férőhely kiváltást követően feleslegessé vált.

- [643] A fogyatékos személyek elhanyagoltságával kapcsolatosan előadta, hogy az átvételt követő munkaerőhiányt az alperes munkaerő kölcsönzéssel biztosította. Jelenleg az intézményben a jogszabályi elvárásnak megfelelő mértékű és szakmai végzettségű munkatárs dolgozik, amelyet a szakértői vélemény és a Pest Vármegyei Kormányhivatal is megerősített.
- [644] A fogyatékos gyerekek elhanyagoltságával kapcsolatosan előadta, hogy a felperes álláspontja szerint a VI. r. alperes legkésőbb az intézmény átvételekor - 2018. július 1-jén - szembesült azzal, hogy a volt Topház tanköteles lakói nem férnek hozzá az oktatáshoz és maga is mulasztott azzal az oktatásért felelős minisztériumon felül, hogy nem érvényesítette a tanköteles lakók oktatáshoz való jogát, nem tett jelzést a tanköteles gyermekek gyermekvédelmi gyámjának, nem jelezte ezt a szakértői bizottságok felé sem, akik az intézménykijelölésért felelősek.
- [645] Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a gyermekek oktatásának biztosítása nem VI. r. alperes kötelezettsége, illetve előadta, hogy VI. r. alperes minden szükséges fórumon és illetékes szervnek jelezte a problémát, így a tőle elvárható gondossággal járt el. Az egészségügyi ellátáshoz való joggal kapcsolatosan előadta, hogy a szakértő által is felvetett egészségügyi ellátó rendszer hiányosságaiért VI. r. alperes nem tehető felelőssé.
- [646] Az igazságszolgáltatáshoz való jog vonatkozásában pedig arra hivatkozott, hogy a gondozottak képvisellete megfelelően biztosított, az érdekvédelmi fórum a jogszabályi elvárásoknak megfelelően működik. Minden ellátottnak van törvényes képviselője, továbbá az ellátottjogi képviselő rendszeresen látogatja az intézményben élőket.
- [647] Összesen 2.460.000 Ft + ÁFA összegben kérte a költségjegyzék alapján a per költségét megállapítani.
- [648] A VII. r. alperes, mint a IV. r. alperes jogutódja előadta, hogy a IV. r. alperes valamennyi nyilatkozatát változatlan tartalommal fenntartja. Ezen kívül hivatkozott az alábbiakra: „
- [649] Álláspontja szerint a felperes által az EMMI vonatkozásában hivatkozott, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet) egyes rendelkezései, amelyek az emberi erőforrások miniszterének hatáskörébe tartozó általános ágazati tárgyköröket nevesítették, majd — a perbeli jogutódlásra figyelemmel — a VII. rendű alperes vonatkozásában, az ágazati irányítói felelőssége tekintetében a belügyminiszter feladat- és hatáskörét rögzítő, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet) felperes által rendelkezései, továbbá felperes által hivatkozott az állarnháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 9. §-a szerinti irányítói jogkör a II. r. alperes vonatkozásában és a Klebelsberg Központ vonatkozásában is hivatkozott irányítói jogkör nem alkalmasak személyiségi jogsértés megállapítására. E körben hivatkozott a Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2023. április 5. napján kelt, Pfv.IV.21.186/2022/10. ügyszámú részítéletében (a továbbiakban: Részítélet) foglalt megállapításaira.
- [650] A Kúria Részítéletében azt vizsgálta, hogy a felperesek és az alperesek között van-e olyan polgári jogi jogviszony, ami az érvényesített személyiségi jogi igényt megalapozza, a Belügyminisztérium I. r. alperes törvényességi ellenőrzési jogkörben történt esetleges mulasztása megvalósíthat-e személyiségi jogsértést.
- [651] A Kúria a személyiségi jogok tekintetében kifejtette, hogy a „szabályozásából következően a Ptk. — miként a régi Ptk. 75. (1) bekezdése is — általános jelleggel védi a személyiségi

jogokat és mindenkit arra kötelez, hogy annak megsértésétől tartózkodjon.” [Részítélet [62] bekezdés] „A személyiségi jog általános, mindenkire kötelező tartalmát tekintve abszolút szerkezetű jogviszony. . . . Az abszolút szerkezetű jogviszonyok általában valamely kötelemfakasztó tény folytán transzformálódnak át relatív szerkezetű jogviszonnyá. Ilyen tény lehet például szerződés, károkozás, személyiségi, dologi vagy más jog megsértése, egyoldalú nyilatkozat [Ptk. 6:2. (1) bekezdés]. A személyiségi jogban az abszolút szerkezetű jogviszony elrelativizálódását a személyiségi jogot sértő cselekmény, mint sajátos kötelemfakasztó esemény teremti meg, konkretizálódott kétoldalú kötelmet keletkeztetve pontosan meghatározott személyek között. A személyiségi jog megsértése tehát relatív szerkezetű jogviszonyt keletkeztet a jogsértő és a jogosult között, amely a polgári jogi igény, ezen belül személyiségvédelmi igény alapja lehet.” [Részítélet [63] bekezdés]

[652] A Kúria rögzítette, hogy az „Alaptörvény 18. cikk (2) bekezdése szerint a miniszter a Kormány általános politikájának keretei között önállóan irányítja az államigazgatásnak a feladatkörébe tartozó ágazatait és az alárendelt szerveket, valamint ellátja a Kormány vagy a miniszterelnök által meghatározott feladatokat. A miniszterek általános feladatai közül az Alaptörvény az ágazatai irányítást, a szervezeti irányítást, valamint a Kormány, illetve a miniszterelnök által meghatározott feladatok megvalósítását nevesíti. A miniszter a Kormány általános politikájának keretei között végezheti tevékenységét, irányítja az államigazgatás feladatkörébe tartozó ágazatát, az Alaptörvény 18. (3) bekezdése alapján törvényben vagy kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján, feladatkörében eljárva, önállóan vagy más miniszter egyetértésével rendeletet alkothat. A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 53. (2) bekezdése c) és d) pontjai szerint a miniszter előkészíti a törvények és kormányrendeletek tervezeteit, a Kormány, a miniszterelnök és a köztársasági elnök határozatait, valamint a törvény vagy kormányrendelet felhatalmazása alapján miniszteri rendeletet ad ki, különleges jogrend időszakára vonatkozó jogszabálytervezeteket dolgoz ki, valamint intézményirányítást és felügyeletet gyakorol.” [Részítélet [78] bekezdés]

[653] Megjegyezte az EMMI tekintetében, hogy a szakpolitikai feladatot ellátó miniszter általános feladat- és hatásköre vonatkozásában a 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 20. (1) bekezdés c) és d) pontja a 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 53. (2) bekezdése c) és d) pontjaiban foglaltakkal azonos rendelkezéseket tartalmaz, így a Kúria megállapításai rá is irányadóak.

[654] A Kúria Részítéletében kimondta a Belügyminisztérium vonatkozásában, hogy az „I. r. rendű alperes a központi államigazgatás keretében az absztrakt magatartási szabályok kidolgozásával, továbbá intézményirányítás és felügyeleti feladatai elvégzésével olyan általános, a személyek széles körére kiterjedő közjogi feladatokat lát el, ami az egyén személysége ellen közvetlen támadás hiányában polgári jogviszonyt nem keletkeztet. a Ptk. személységvédelmi intézményrendszere ezért az I. rendű alperessel szemben nem alkalmazható. . . . A Ptk. 2:51. (2) bekezdése sem ad felhatalmazást a polgári per bíróságának arra, hogy állami végrehajtó szerveket az ágazati jogszabályokban általánosságban meghatározott feladatai körében — mulasztásra hivatkozással — a közjogi jogviszony körébe tartozó konkrét intézkedésre, meghatározott szociális ellátás nyújtására kötelezze.” [Részítélet [80] bekezdés]

[655] A Kúria Részítéletében rögzítette az alperesek, így a Belügyminisztérium tekintetében is, hogy „az alperesek mint állam végrehajtó szerveinek perben sérelmezett magatartására a személyiségi jogvédelem nem terjed ki; a közhatalmat gyakorló alpereseknek a közjogi feladataik ellátása, illetve az általános igazgatási tevékenységük körében a felperesek által állított mulasztása — a felek közötti közvetlen kapcsolat hiányában — személyiségi jogviszonyt nem keletkeztet, így a személyiségvédelmi igényérvényesítés feltétele nem teljesül. Ebből következően a polgári perben, a polgári jogviszony alapján eljáró bíróságnak

jogszabályi felhatalmazás hiányában nincs hatásköre a közjogi jogviszonyok körébe tartozó intézkedések megtételére kötelezni az alpereseket.” [Részítélet [83] bekezdés]

- [656] A Kúria Részítéletében elvi szinten rögzítette, hogy „I. A személyiségi jogi védelem mindenkire kötelező tartalma mások alanyi jogának a tiszteletben tartása. A személyiségi jogérvényesítés feltétele a személyiségi alanyi jogot sértő vagy veszélyeztető magatartás, amely a jogsértő és a sérelmet szenvedő fél között fennálló kapcsolatban polgári jogi, ezen belül személyiségi jogviszonyt keletkeztet. II. Valamely szociális ellátási formához való hozzáférés biztosításának igénye önmagában a személyiségvédelem alapja nem lehet. A polgári perben. polgári jogviszonyok alapján eljáró bíróságnak jogszabályi felhatalmazás hiányában — nincs hatásköre a közjogi jogviszonyok körébe tartozó intézkedések megtételére kötelezni az alpereseket. Az állam végrehajtó szerveként eljáró alpereseknek a közjogi feladataik ellátása körében a felperesek által állított mulasztása személyiségi jogviszonyt nem keletkeztet.” [Részítélet [87]-[88] bekezdés]
- [657] A Kúria Részítéletében foglaltak alapján álláspontja szerint a felperes által az EMMI vonatkozásában hivatkozott 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet egyes rendelkezései, amelyek az emberi erőforrások miniszterének hatáskörébe tartozó általános ágazati tárgyköröket nevesítették, majd a perbeli jogutódlásra figyelemmel a VII. r. alperes vonatkozásában a belügyminiszter feladat- és hatáskörét rögzítő, a 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet felperes által megjelölt rendelkezései, továbbá az Áht. 9. §-ában rögzített irányítói jogkör nem alkalmasak személyiségi jogsértés megállapítására az EMMI és a VII. r. alperes vonatkozásában. A Részítéletben foglaltak alapján a felperes által megjelölt fenti jogszabályi rendelkezések a személyek széles körére kiterjedő közjogi feladatellátást szabályoznak, az egyén személyisége ellen közvetlen támadás hiányában polgári jogviszonyt nem keletkeztetnek. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) — és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) — személyiségvédelmi intézményrendszere ezért az EMMI-vel és a VII. r. alperessel szemben e jogszabályi rendelkezésekre alapítottan nem alkalmazható. Továbbá a Részítéletben foglaltak alapján a felperes által a VII. r. alperessel szemben kért kötelezések (perösszegző irat 8. oldal 6. pont és 10. oldal 8. pont) vonatkozásában polgári perben, a polgári jogviszony alapján eljáró bíróságnak — jogszabályi felhatalmazás hiányában — nincs hatásköre a közjogi jogviszonyok körébe tartozó intézkedések megtételére kötelezni a VII. r. alperest.
- [658] Álláspontja szerint a felperes általi további hivatkozás a VI. r. alperessel kötött támogatási szerződésben, valamint a 2051/2017. (XII. 27.) Korm. határozatban előírt ellenőrzési jog elmulasztására sem helytálló. A Kormány a 2051/2017. (XII. 27.) Korm. határozatával döntött arról, hogy az intézmény a VI. r. alperes fenntartásába kerül, aki gondoskodik a férőhelyek kiváltásáról. A VI. r. alperes, mint új fenntartó által végrehajtandó kiváltás pénzügyi fedezetét az állam biztosítja. Az EMMI-nek és a VII. r. alperesnek a VI. r. alperessel kötött támogatási szerződés alapján volt és van ellenőrzési feladat- és jogköre. A támogatási szerződés megkötésének tartalmi elemeit, így az ellenőrzést is az Áht. határozza meg. Ez az ellenőrzés a támogatás felhasználásának jogszerűségére vonatkozik. A támogatási jogviszony közvetlen kapcsolat hiányában, az egyén személyisége elleni közvetlen támadás hiányában személyiségi jogviszonyt nem keletkeztet, személyiségi jogsértését nem eredményezhet, a támogatási jogviszonyra felperes keresetet nem alapíthat.
- [659] Perköltségigényként kérte, hogy a bíróság 126 óra vonatkozásában 20.000 Ft + ÁFA óradíj felszámításával mindösszesen 2.520.000 Ft perköltség megfizetésére kötelezze a felperest a VI. r. alperes részére.
- [660] A VIII. r. alperes kérte a kereset elutasítását. Előadta, hogy a VIII. r. alperes a jogelődje által a perben valamennyi szóban és írásban tett nyilatkozatot változatlanul fenntartja. A felperes

szerint a volt I. r. alperes 2015-ben 149.981.365,-Ft európai uniós támogatásban részesült a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program KEOP-2015-5.7.0 számú pályázati konstrukciójának keretein belül.

- [661] A felperes eredeti keresetlevelében leírta továbbá, hogy a 272/2014. (XI. 5.) a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló Kormányrendelet 10. § 4. pontja alapján a VIII. r. alperes jogelődje „ellenőrzést végez a támogatások lebonyolításában részt vevő szervezeteknél és kedvezményezetteknel arra vonatkozóan, hogy az európai uniós fejlesztési forrásokat a fejlesztéspolitikai jogszabályoknak megfelelően, szabályszerűen és célszerűen használják-e fel”.
- [662] Ezzel szemben azonban a VIII. r. alperes jogelődje a II. rendű alperest részesítette támogatásban a KEOP-5.7.0/15-2015-0246 projekt keretében, tehát a támogatási szerződés kedvezményezettje a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság volt.
- [663] A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program esetében a Kormány európai uniós források felhasználásával kapcsolatos irányító hatósági feladatok ellátására kijelölt tagja volt a VIII. r. alperes jogelődje.
- [664] A VIII. r. alperes jogelődje semmilyen jogviszonyban nem állt a volt I. rendű alperessel és semmilyen jogviszonyban nem állt a VI. r. alperessel sem.
- [665] A „Középületek kiemelt jelentőségű épületenergetikai fejlesztése” c. KEOP-2015- 5.7.0 felhívás pályázói köréről a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterve 5. prioritásának keretében kiemelt projekt felhívás meghirdetéséhez történő hozzájárulásról, kiemelt projektek előzetes nevesítéséről, valamint a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervének megállapításáról szóló 1125/2015. (III. 6.) Korm. határozat módosításáról szóló 1290/2015. (V. 5.) Korm. határozattal a Kormány döntött.
- [666] A VIII. r. alperes jogelődje kizárólag a pályázati felhívásban rögzített támogathatósági feltételeknek történő megfelelést vizsgálhatta a támogatás odaítélése során, egyéb szempontok vizsgálatára nem terjedhetett ki a kiválasztási eljárás. A pályázati felhívás szempontjainak a II. r. alperes „TOPHÁZ Speciális Otthon gödi épületének energetikai korszerűsítése” című, KEOP-5.7.0/15-2015-0246 jelű pályázata megfelelt. A kiválasztási kritériumrendszernek való megfelelést VIII. r. alperes jogelődje ellenőrizte.
- [667] A KEOP-5.7.0/15-2015-0246. számú projekt a Környezet és Energia Operatív Programból valósult meg. Erre figyelemmel a KEOP-5.7.0/15-2015-0246. számú projekt tekintetében a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) vonatkozik, mely jogszabályban foglalt kötelezettségének VIII. r. alperes jogelődje maradéktalanul eleget tett.
- [668] A „TOPHÁZ Speciális Otthon gödi épületének energetikai korszerűsítése” című projekt megvalósulását követően VIII. r. alperes jogelődje 2016. június 13. napján helyszíni ellenőrzést tartott a 2132 Göd, Munkácsy M. u. 2. szám alatti ingatlanban, az ellenőrzésről szóló jegyzőkönyv benyújtásra került a bírósághoz.
- [669] A VIII. r. alperes jogelődje csak a projekt megfelelő minőségben való megvalósulását volt jogosult ellenőrizni, amelybe az alábbi munkálatok tartoztak: homlokzat hőszigetelése, zárófödém hőszigetelése, lapostető hő- és vízszigetelése, homlokzati nyílászárók cseréje. A helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyv tanúsága alapján, VIII. r. alperes jogelődje ezen munkálatok megvalósulását teljesskörűen ellenőrizte, eleget tett jogszabályi kötelezettségeinek.
- [670] Tekintettel arra, hogy VIII. r. alperes jogelődje kizárólag a Környezet és Energia Operatív Program keretében került jogi kapcsolatba a II. r. alperessel, VIII. r. alperes és jogelődje

kötelezettségeit a Korm. rendeletben foglaltak határozzák meg, mely rendeletben foglalt kötelezettségeinek VIII. r. alperes és jogelődje maradéktalanul eleget tett.

- [671] A megállapítási kereset a VIII. r. alperessel szemben nem alapos, tekintettel arra, hogy az VIII. r. alperes jogelődjének a feladata a KEOP-2015- 5.7.0 pályázat kapcsán a pályázati felhívásban rögzített támogathatósági feltételeknek történő megfelelés vizsgálata.
- [672] A VIII. r. alperessel szemben a keresetváltoztatásban kért kereseti kérelem, amelyben a felperes a VIII. r. alperessel szemben kizárólag a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsításától való eltiltását kérte, miután jogelődje nem szűnt meg ugyancsak alaptalan tekintettel arra, hogy a VIII. r. alperes jelenleg sem tanúsít jogsértő magatartást és természetesen a jövőben sem kíván ilyet tanúsítani, a fent említett projekt már befejeződött.
- [673] A „Középületek kiemelt jelentőségű épületenergetikai fejlesztése” című KEOP-2015-5.7.0 pályázati felhívásban és pályázati útmutatójában foglalt horizontális politikákkal kapcsolatos tevékenységeknek (környezeti fenntarthatóság, esélyegyenlőség) való megfelelést VIII. r. alperes jogelődje maradéktalanul figyelembe vette (helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyv 8. pont), II. r. alperes pályázata ezen szempontoknak is megfelelt. A 8. pont megjegyzés rovataiban részletesen leírásra került, hogy a II. r. alperes a hiánypótlásoknak eleget tett. Fentiek alapján, a felperes VIII. r. alperes jogsértésének megállapítására vonatkozó kereseti kérelme alaptalan.
- [674] A fentiekre figyelemmel kérte a bíróságot, hogy felperes VIII. r. alperesre vonatkozó keresetét utasítsa el, és a felperest marasztalja a perköltségekben. Kérte, hogy a perköltséget a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §. és 4. §. alapján állapítsa meg.
- [675] A IX. rendű alperes kérte, hogy a bíróság a vele szemben előterjesztett kereset-et utasítsa el és marasztalja a felperest költségeiben.
- [676] A IX. rendű alperes szerint a felperes keresete nem alapos.
- [677] A felperesnek az V. rendű alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelme annak megállapítása, hogy az V. rendű alperes mint a fejlesztési célelőirányzatok kezelésé-ért, szabályozásáért és ellenőrzéséért felelős minisztérium fenntartotta a fenti kereseti pontokban leírt zaklatást, illetve közvetlen hátrányos megkülönböztetést az Eb-ktv. 10. § (1) bekezdésébe, illetve az Ebktv. 8. § g) pontjába ütközően, illetve ennek közvetlen veszélye az Ebktv. 20. § (1) bekezdés c) pontja szerint fennállt azzal, hogy az Európai Bizottság által biztosított fejlesztési támogatások terhére támogatásban részesítette a II. rendű alperest a KEOP-5.7.0/15-2015-0246 projekt keretében, egyúttal elmulasztotta a 2007-2013-as programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rend-jéről szóló 4/2011. (I. 28.) kormányrendelet 5/A. § (1) bekezdés k) pontja szerinti ellenőrzési kötelezettségét.
- [678] Előadta, hogy a per tárgya európai uniós alapokból finanszírozott projekttel kapcsolatos, a felperes ugyanis arra hivatkozik, hogy a volt I. rendű alperes 2015-ben 149 981 365,-Ft európai uniós támogatásban részesült a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program KEOP-2015-5.7.0 számú pályázati konstrukciójának keretein belül. A felperes eredeti keresetlevelében leírta továbbá, hogy a 272/2014. (XI. 5.) a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló Kormányrendelet 10. § 4. pontja alapján a VIII. rendű alperes jogelődje „ellenőrzést végez a támogatások lebonyolításában részt vevő szervezeteknél és kedvezményezetteknel arra vonatkozóan, hogy az európai uniós fejlesztési forrásokat a fejlesztéspolitikai jogszabályoknak megfelelően, szabályszerűen és célszerűen használják-e fel”. A VIII. rendű alperes a perben közölte, hogy a jogelődje a II. rendű alperest részesítette támogatásban a KEOP-5.7.0/15-2015-0246 projekt keretében, tehát a támogatási szerződés

kedvezményezettje a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság II. rendű alperes volt.

- [679] Az V. rendű alperes nem felperes tevékenységéhez (és így a felperes által sérelmezett magatartáshoz) nyújtott támogatást, hanem az épületenergetikai korszerűsítéshez, mely még közvetett összefüggésben sem áll a felperesi kereset jogalapját képező kö-rülményekkel. Az V. rendű alperest mint támogatót csupán a támogatás felhasználá-sára vonatkozó ellenőrzési kötelezettség terhelte, a II. rendű alperes jogelődjének, illetve a VI. rendű alperesnek a tevékenységét nem volt sem köteles, sem jogosult ellenőrizni. Ezt az V. rendű alperes által csatolt iratok igazolják, ezek valódiságát a felperes sem vonta kétségbe. Így az V. rendű alperes, és ehhez kapcsolódóan a VIII. és a IX. rendű alperes félként történő perben állás egyrészt indokolatlan, érdemben alaptalan.
- [680] A IX. rendű alperes kérte hogy a jogelődjei perbeli nyilatkozatait a sajátjaként is vegye figyelembe a bíróság
- [681] A kereset az alábbiak részben alapos.
- [682] Megállapította a bíróság, hogy az V. r. alperes feladatait Kormány tagjainak feladat és hatásköréről szóló 152/2014. (VI.06.) Korm. rendelet 109. §-124/D. § határozta meg. Ennek alapján az V. r. alperesnek nem volt feladata az I. r. alperes működésének és tevékenységének ellenőrzése.
- [683] Az V. rendű alperes jogutóda a VIII. rendű alperes.
- [684] Tekintettel arra, hogy V. r. alperes kizárólag a Környezet és Energia Operatív Program keretében került jogi kapcsolatba a II. r. alperessel, V. r. alperes kötelezettségét a 4/2011. (I.28.) korm. rendeletben foglaltak határozzák meg,
- [685] Az V. rendű alperes feladata a „Középületek kiemelt jelentőségű épület energetikai fejlesztése” című KEOP-2015-5.7.0 pályázat kapcsán, a pályázati felhívásban rögzített támogathatósági feltételeknek történő megfelelés vizsgálata.
- [686] A VIII. rendű alperes alperes jogelődje -a az V. rendű alperes - a II. rendű alperest részesítette támogatásban a KEOP-5.7.0/15-2015-0246 projekt keretében, tehát a támogatási szerződés kedvezményezettje a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság volt.
- [687] A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program esetében a Kormány európai uniós források felhasználásával kapcsolatos irányító hatósági feladatok ellátására kijelölt tagja volt a VIII. r. alperes jogelődje.
- [688] Megállapította a bíróság, hogy az V. rendű alperes, mint a VIII. r. és IX. rendű alperes jogelődje semmilyen jogviszonyban nem állt a volt I. rendű alperessel és semmilyen jogviszonyban nem állt a VI. r. alperessel sem.
- [689] A „Középületek kiemelt jelentőségű épületenergetikai fejlesztése” c. KEOP-2015- 5.7.0 felhívás pályázói köréről a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterve 5. prioritásának keretében kiemelt projekt felhívás meghirdetéséhez történő hozzájárulásról, kiemelt projektek előzetes nevesítéséről, valamint a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervének megállapításáról szóló 1125/2015. (III. 6.) Korm. határozat módosításáról szóló 1290/2015. (V. 5.) Korm. határozattal a Kormány döntött.
- [690] A VIII. r. alperes jogelődje kizárólag a pályázati felhívásban rögzített támogathatósági feltételeknek történő megfelelést vizsgálhatta a támogatás odaítélése során, egyéb szempontok vizsgálatára nem terjedhetett ki a kiválasztási eljárás. A pályázati felhívás szempontjainak a II. r. alperes „TOPHÁZ Speciális Otthon gödi épületének energetikai korszerűsítése” című, KEOP-5.7.0/15-2015-0246 jelű pályázata megfelelt. A kiválasztási kritériumrendszernek való megfelelést VIII. r. és IX. rendű alperes jogelődje ellenőrizte.

- [691] A KEOP-5.7.0/15-2015-0246. számú projekt a Környezet és Energia Operatív Programból valósult meg. Erre figyelemmel a KEOP-5.7.0/15-2015-0246. számú projekt tekintetében a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) vonatkozik, mely jogszabályban foglalt kötelezettségének VIII. r. és XI. rendű alperes jogelődje eleget tett.
- [692] A „TOPHÁZ Speciális Otthon gödi épületének energetikai korszerűsítése” című projekt megvalósulását követően VIII. r. alperes jogelődje, azaz a zV. rendű alperes 2016. június 13. napján helyszíni ellenőrzést tartott a 2132 Göd, Munkácsy M. u. 2. szám alatti ingatlanban, az ellenőrzésről szóló jegyzőkönyv benyújtásra került a bírósághoz.
- [693] A V. r. alperes csak a projekt megfelelő minőségben való megvalósulását volt jogosult ellenőrizni, amelybe az alábbi munkálatok tartoztak: homlokzat hőszigetelése, zárófödém hőszigetelése, lapostető hő- és vízszigetelése, homlokzati nyílászárók cseréje. A helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyv tanúsága alapján, V. alperes ezen munkálatok megvalósulását teljeskörűen ellenőrizte, eleget tett jogszabályi kötelezettségeinek.
- [694] Tekintettel arra, hogy V. r. alperes kizárólag a Környezet és Energia Operatív Program keretében került jogi kapcsolatba a II. r. alperessel, VIII. r. alperes és jogelődje kötelezettségeit a Korm. rendeletben foglaltak határozzák meg, mely rendeletben foglalt kötelezettségeinek VIII. r. alperes és jogelődje maradéktalanul eleget tett.
- [695] A megállapítási kereset a VIII. r. IX. rendű alperessel és az V. rendű alperessel szemben nem alapos, tekintettel arra, hogy az VIII. r. alperes jogelődjének a feladata a KEOP-2015- 5.7.0 pályázat kapcsán a pályázati felhívásban rögzített támogathatósági feltételeknek történő megfelelés vizsgálata.
- [696] A VIII. r. alperessel szemben a keresetváltoztatásban kért kereseti kérelem, amelyben a felperes a VIII. r. alperessel szemben kizárólag a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsításától való eltiltását kérte, miután jogelődje nem szűnt meg ugyancsak alaptalan tekintettel arra, hogy a VIII. r. alperes jelenleg sem tanúsít jogsértő magatartást.
- [697] A „Középületek kiemelt jelentőségű épületenergetikai fejlesztése” című KEOP-2015-5.7.0 pályázati felhívásban és pályázati útmutatójában foglalt horizontális politikákkal kapcsolatos tevékenységeknek (környezeti fenntarthatóság, esélyegyenlőség) való megfelelést V. r. alperes maradéktalanul figyelembe vette (helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyv 8. pont), II. r. alperes pályázata ezen szempontoknak is megfelelt. A 8. pont megjegyzés rovataiban részletesen leírásra került, hogy a II. r. alperes a hiánypótlásoknak eleget tett. Fentiek alapján, a felperes V. VIII. r. és IX. rendű alperes jogsértésének megállapítására vonatkozó kereseti kérelme alaptalan.
- [698] Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Efjtv.) által bevezetett módosítás folytán a magyar tételes jogban a jogegység biztosításának eszközeként megjelent a korlátozott precedens-rendszer. Ennek értelmében a bíróságok kötelesek a Kúria jogértelmezését követni, ugyanakkor lehetőség van a Kúria közzétett határozatától való eltérésre is abban az esetben, ha az az ügy körülményei vagy az Alaptörvénnyel való összhang érdekében szükséges. Az eltérést - vagy a félnek a Kúria közzétett határozatától való eltérésre vonatkozó indítványának elutasítását - az eljáró bíró (tanács) köteles külön indokolni. Az eltérés megalapozottságának vitatása esetén a felek igénybe vehetik a rendes és rendkívüli perorvoslati eszközöket. Új jogorvoslati eszközként áll rendelkezésre a jogegységi panasz (Bszí. 41/A-41/D. §), amely rendkívüli, jogerő utáni, jogegységet célzó, sui generis eljárás {Kúria Jpe.I.60.011/2021/3. szám [20] bekezdés}.
- [699] A Bszí. 32. § (1) bekezdés b) pontja (hatályos: 2020. április 1.) és a Pp. 346. § (5) bekezdése

is rögzíti, hogy a „Kúria közzétett határozata” azt a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatot jelenti, amelyet a Bszi. 41/B. § (1) bekezdése alapján a Kúria 2012. január 1-je után hozott, és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében is közzétett.

- [700] A jelen perben a felperes a személyiségvédelem polgári jogi eszközrendszerének alkalmazása iránt terjesztett elő keresetet, a II., III. IV. V. VII. VIII. és IX. rendű azon közigazgatási szerv alperesekkel szemben, amelyek a keresetlevél benyújtásakor a kereset alapjául szolgáló feladat ellátására hatáskörrel rendelkeztek majd e körben jogutódok lettek.
- [701] A felperes keresete szerint a fenti alperesek azáltal sértették meg a volt Topházban elhelyezett fogyatékos személyek egyenlő bánásmódhoz való jogát, emberi méltóságát, személyes szabadságát hogy előírt ellenőrzési kötelezettségüket és a szükséges jogkövetkezmények alkalmazását elmulasztották a Topházban fenntartották az 1. és 2. sz. kereseti kérelmek szerinti zaklatást és közvetlen hátrányos megkülönböztetést a Topházban, illetve a Gondviselés Házában elhelyezett, pontosan nem meghatározható számú fogyatékos személy terhére az Ebktv., valamint a Fogyatékosjogi Egyezménybe ütközően, illetve az Ebktv. 20. § (1) bek. c) pontja szerint fennállt ennek a közvetlen veszélye, a Gondviselés Háza jelenleg is fenntartja, illetve ennek közvetlen veszélye fennáll.
- [702] A II., III., IV. és VII. rendű alperesek hivatkoztak a Kúria Pfv.IV.21.186/2022/10. számú részítéletére, melyet a Kúria BH 2023.5.131. számon tett közzé és melyet a bíróság a jelen döntése meghozatalakor nem tekinthetett minden szempontból irányadónak, mivel a jelen per felperesének keresete nem egyezett meg az abban a perben előterjesztett keresettel a tényállás is lényegesen eltért.
- [703] A Kúria a fenti határozatában kimondta az alábbiakat:
- [704] „ A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.
- [705] [62] E szabályozásából következően a Ptk. – miként a régi Ptk. 75. § (1) bekezdése is – általános jelleggel védi a személyiségi jogokat és mindenkit arra kötelez, hogy annak megsértésétől tartózkodjon.
- [706] [63] A személyiségi jog általános, mindenkire kötelező tartalmát tekintve abszolút szerkezetű jogviszony. A jogvédelem oldaláról közelítve az abszolút szerkezetű jogviszony sajátossága, hogy negatív tartalmú jogviszonyként jelenik meg: mindössze a jogosult személye adott, akivel szemben mindenki más tartózkodásra köteles. Az alanyi jog oldaláról szemlélve ez a jogosulti érdekkör zavartalanságát jelenti mások jogellenes behatása ellen. Az ilyen joggal nem áll szemben személy szerint megjelölt kötelezett, hanem mindenkinek el kell kerülnie az abszolút alanyi jog megzavarását, az abszolút jelleg tehát a mindenkivel szembeni érvényesülés szempontját jelenti. Az abszolút szerkezetű jogviszonyok általában valamely kötelemfakasztó tény folytán transzformálódnak át relatív szerkezetű jogviszonnyá. Ilyen tény lehet például szerződés, károkozás, személyiségi, dologi vagy más jog megsértése, egyoldalú nyilatkozat [Ptk. 6:2. § (1) bekezdés]. A személyiségi jogban az abszolút szerkezetű jogviszony elrelativizálódását a személyiségi jogot sértő cselekmény mint sajátos kötelemfakasztó esemény teremti meg, konkretizálódott kétoldalú kötelmet keletkeztetve mindig pontosan meghatározott személyek között. A személyiségi jog megsértése tehát relatív szerkezetű jogviszonyt keletkeztet a jogsértő és a jogosult között, amely polgári jogi igény,

ezen belül személyiségvédelmi igény alapja lehet.

- [707] [64] A személyiség megvalósulását, érvényesítését és védelmét szabályozó alanyi jogok gyakorlása a személyi minőség alapja. A jogi védelem az emberi magatartás befolyásolása útján valósul meg. Ezért bármiféle jogi védelem feltétele, hogy a sérelmet valakinek a magatartása okozza, valakinek a magatartása jogellenesen sértse, vagy veszélyeztesse a személyiségi alanyi jog érvényesülését. A jogsérelem és a jogsértő magatartása közötti objektív kapcsolatot ezért bizonyítani kell, a jogérvényesítés feltétele, hogy a kötelezettként megjelölt személy behatolt a jogosított – jog által védett – személyiségi érdekkörébe [Törő Károly: Személyiségvédelem a polgári jogban, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1979., 41-46., 89-90., 95-96. old.]
- [708] [65] A személyiségvédelmi igényérvényesítésre csak relatív szerkezetű jogviszonyban, a jogsértő és a sérelmet szenvedett fél között fennálló kapcsolat esetén van lehetőség, mert egyrészt ekkor válik meghatározhatóvá a jogsértő személye, másrészt a konkrét személyek közötti kapcsolatban tanúsított magatartás lehet alkalmas közvetlenül befolyásolni a személyiség érvényesülését. A kötelezett személynek ebben a személyiségi jogviszonyt keletkeztető kapcsolatban tanúsított magatartása adhat tehát okot a jogosult személyiségi jogainak megsértésére. A fent ismertetettek szerint a személyiséget érintő jogsértés a másik fél magatartásával a jogosultnak a személyiségi érdekkörébe történő behatolást jelent. Ebből következően a személyiségi jogot a személyiséget közvetlenül támadó, az egyén magánautonómiájába jogtalanul behatoló magatartás sérti, ami a jogsértő és a sérelmet szenvedett személy között egyfajta közvetlen kapcsolatot feltételez. Ez a kapcsolat, amelyben a személyiségi érdekkörbe a jogtalan behatolás történik, teremti meg a relatív szerkezetű jogviszonyban a személyiségi igényérvényesítés jogalapját.
- [709] [66] Az emberi jog, az állampolgári vagy alkotmányos jog (alaptörvényben biztosított jog), és a személyiségi jog tartalmukban egymást nem teljesen átfedő fogalmak.
- [710] [67] A nemzetközi közjogban használt emberi jog a személyiségi jognál szélesebb fogalom, magában foglalja egyrészt az ember személyiségéhez kapcsolódó, emberi mivoltából következő jogok, másrészt az ember társadalomban elfoglalt helyével összefüggésben álló jogok (politikai, polgári, gazdasági, szociális és kulturális jogok) védelmét.
- [711] „[e]bből következik, hogy sem a politikai jogok, sem gazdasági vagy szociális, kulturális jogok nem tartoznak ebbe a körbe, hiszen e jogok nem az ember személyiségéhez tapadnak, hanem a társadalomban betöltött szerepéből, helyéből következnek. Ez utóbbi jogosultságok esetén elsősorban az állam jelenik meg kötelezettként, és legfőbb szuverénként neki kell biztosítani a politikai szabadságjogok, valamint a gazdasági, szociális vagy kulturális jogok érvényesülését. A polgári jog nem az állam és a jogalanyok közjogi jogviszonyaival, hanem a mellérendelt magánjogi jogalanyok egymás közötti kapcsolataival foglalkozik. A személyiségi jogok körébe így nem tartozhatnak olyan jogosultságok, amelyek kizárólag az állam – legyen szó akár jogalkotó, akár jogalkalmazó szerepéről – oldaláról várnak el cselekvést. (...) Az alkotmányjogban használt állampolgári jogok, illetve alapjogok az Alaptörvény „Szabadság és felelősség” címe alatt kerülnek felsorolásra, és bár számos személyiségi jogot is tartalmaznak, e jogok az állammal szembeni korlátként foghatók fel. A személyiségi jogok ezzel szemben nem az állam által garantált jogokként szerepelnek a Ptk. II. Könyvében, hanem abszolút jelleggel, valamennyi jogalany vonatkozásában kötelezettség az elismerésük, tűrésük, a megsértésüktől való tartózkodás” (A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja, szerkesztő: Osztoivits András, Opten Informatikai Kft., Budapest, 2014. I. kötet 250-251. oldal).
- [712] Ezt követően a Kúria kifejti, hogy :
- [713] [70] Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése szerint Magyarország arra törekszik, hogy

minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyiség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. A (2) bekezdés akként rendelkezik, hogy Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.

[714] [71] Az Alkotmánybíróság a 3217/2014. (IX. 22.) AB határozatban megállapította, hogy a „az Alaptörvény a szociális biztonsághoz való alkotmányos alanyi jogot nem tartalmaz. Az Alaptörvény XIX. cikkének – e tekintetben releváns – (1) bekezdése (...) egyértelműen deklarálja, hogy Magyarországon a szociális biztonság garantálása nem alanyi alapjog, hanem csak államcél. (...). Ez mindössze a szociális ellátórendszer fenntartását és működtetését követeli meg az államtól, anélkül azonban, hogy bármilyen ellátás konkrét formájára és mértékére vonatkozóan bárki számára Alaptörvényben biztosított jogot keletkeztetne. A második mondat azon kitétele, miszerint az állampolgárok még egyes speciális esetekben (konkrétan anyaság, betegség, rokkantság, özvegyiség, árvaság, és önhibán kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén) is csak „törvényben meghatározott” mértékű támogatásra jogosultak, ezt erősíti meg; vagyis az egyes támogatások konkrét formáját és mértékét a törvényhozó szabadon határozza meg” [24]. Az 1/2018. (IV. 6.) és a 2/2018. (IV. 6.) AB határozatokban az Alkotmánybíróság azt hangsúlyozta, hogy „bár a XIX. cikk jellemzően államcélokról, és nem alapvető jogokról szól, az Alaptörvénynek ez a cikke alaptörvényi háttérrel ad a felsorolt élethelyzetekre vonatkozó jogszabályoknak. A törvényi feltételek részletei vagy a jogosultság feltételei mint konkrét részletszabályok nem az Alaptörvényből következnek, az alaptörvényi háttér csak azt jelenti, hogy az elvont jogosultság magából az alaptörvényből ered {1/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [17]}, továbbá „[e]nnek megfelelően, miközben az Alaptörvény egyértelműen úgy rendelkezik, hogy meghatározott élethelyzetek esetén a magyar állampolgárok jogosultak törvény szerinti állami segítséget igénybe venni, ezen állami segítség részletszabályait nem az Alaptörvény, hanem a hatályos törvények rögzítik” {2/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [13]}.

[715] [72] Az alapjognak nem minősülő alkotmányos jogok jellemzője, hogy „belőlük az alkotmány alapján közvetlen alanyi jogosultság nem keletkezik”, „[e] jogok alkotmányi nevesítése azonban törvényhozói kötelezettséget hoz létre olyan szabályok megalkotására, amelyek által a jogok érvényesülhetnek. Az alanyi jogosultság tehát nem az alkotmányból, hanem egy szinttel lejjebb, az alkotmány »végrehajtásáról« gondoskodó törvényből ered” (Alkotmányjog – Alapjogok, szerkesztő: Schanda Balázs, Balogh Zsolt, PPKE JÁK, Budapest, 2011., 28. oldal).

[716] [73] Mindebből következik a Kúria ítélete szerint, hogy az Alaptörvényből a felperesek szociális ellátáshoz fűződő alanyi jogosultsága, és a felperesek ezen alapuló személyiségi jogainak sérelme nem vezethető le.

[717] Kimondta azt is, hogy az egyes szociális jogosultságok nem tekinthetők egyben személyiségi jogi igényeknek. Önmagában az alaptörvényi háttérrel, a felsorolt élethelyzetekre vonatkozó, alapvetően az állam által biztosítandó segítségnyújtás lehetőségeit, intézményi kereteit, eljárási rendjét szabályozó Szocvtv. egyes rendelkezéseire nem alapítható személyiségvédelmi igény. Személyiségi jogi per keretében nem kényszeríthetők ki egyes szociális ellátások, mert ezek biztosítása kizárólag az állam oldaláról vár el cselekvést, amely a közjogi viszonyokban valósul meg. Ezért a szociális ellátások a polgári jogi jogviszonyban érvényesíthető személyiségi jogok körébe nem vonhatók. A Ptk. 1:1. §-a értelmében a Polgári Törvénykönyv a mellérendeltség és egyenjogúság elve szerint szabályozza a személyek alapvető vagyoni és személyi viszonyait. A Ptk. 3:405. § (1) bekezdése is csak a polgári jogi jogviszonyaiban vonja az államot a törvény személyi hatálya alá. A szociális ellátás biztosítása nem polgári jogi jogviszony keretében valósul meg, és nem hoz létre az állam, illetve annak végrehajtó

szerve és a közjogilag alávetett jogalanyok között polgári jogilag értelmezhető, mellérendeltségen és egyenjogúságon alapuló jogviszonyt.

[718] Összességében a Kúria hangsúlyozta, hogy a perben nem azt kellett megítélni, hogy a felpereseket megilleti-e a szociális ellátás támogatott lakhatás formájában történő igénybeviteléhez való jog, mert ez a per adatai szerint nyilvánvaló. A felülvizsgálati kérelmek alapján azt kellett a vizsgálat tárgyává tenni, hogy a felperesek és az alperesek között van-e olyan polgári jogi jogviszony, ami az érvényesített személyiségvédelmi igényt megalapozza. Ennek során a Kúria jogelméleti alapokra, valamint jogirodalomra hivatkozással, az Alkotmánybíróság határozataiban megfogalmazott jogelvekre is figyelemmel, megállapította: a szociális ellátáshoz való jog nem az Alaptörvényben biztosított alanyi jog, hanem olyan alkotmányos jog, amely az állam törvényi szintű szabályozási kötelezettségét vonja maga után, és amelyet az állam a mindenkori gazdasági teljesítőképességére tekintettel biztosít; az alpereseknek mint az állam végrehajtó szerveinek perben sérelmezett magatartására a személyiségi jogi védelem nem terjed ki; a közhatalmat gyakorló alpereseknek a közjogi feladataik ellátása, illetve az általános igazgatási tevékenységük körében a felperesek által állított mulasztása – a felek közötti közvetlen kapcsolat hiányában – személyiségi jogviszonyt nem keletkeztet; így a személyiségvédelmi igényérvényesítés feltétele nem teljesül. Ebből következően a polgári perben, a polgári jogviszonyok alapján eljáró bíróságnak - jogszabályi felhatalmazás hiányában - nincs hatásköre a közjogi viszonyok körébe tartozó intézkedések megtételére kötelezni az alpereseket.

[719] [84] Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte meg, hogy a perbeli esetben a személyiségvédelem a személyiségi jogviszony hiánya miatt nem alkalmas jogi eszköz a felperesek - emberileg messzemenően támogatandó - céljának, a szociális ellátás választott formájában történő igénybevitelének az eléréséhez, ezért a keresetnek nincs jogalapja.”

[720] Mindezekből a jelen bíróságra nézve az állapítható meg, hogy a jelen per felperese a keresetében az érintettek konkrét, az alperesek által sem vitatott, az ombudsman által is megállapított jogsérelmével kapcsolatosan terjesztett elő keresetet.

[721] A Kúria ítéletében szereplő tényállással nem egyezően a jelen perben a jogsérelmet szenvedők mellérendeltségi közvetlen viszonyban álltak a volt I. rendű alperessel, az azóta megszűnt Topházzal.

[722] A II.rendű alpereres fenntartója, III.rendű alperes működést engedélyezője, a IV. rendű alperes ágazati irányítója volt az egykori Topháznak.

[723] A bíróság visszautal a felperes keresetében ismertett, helyesen felhívott jogszabályokra. Ebbéli minőségüket az alperesek maguk sem vitatták.

[724] Vagyis a bíróság megítélése szerint a tényállásbeli különbözőség miatt a Kúria döntése a jelen per eldöntését nem érinti.

[725] Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.)75. § (1) bekezdése szerint :A személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

[726] A 76. § értelmében: A személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

[727] 84. § (1) Akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest a következő polgári jogi igényeket támaszthatja:

[728] a) követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;

[729] b) követelheti a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;

- [730] c) követelheti, hogy a jogsértő nyilatkozattal vagy más megfelelő módon adjon elégtételt, és hogy szükség esetén a jogsértő részéről vagy költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak;
- [731] d) követelheti a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását a jogsértő részéről vagy költségén, továbbá a jogsértéssel előállott dolog megsemmisítését, illetőleg jogsértő mivoltától megfosztását;
- [732] e) kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint.
- [733] A Ptké 8. § (1) A Ptk. személyiségi jogok megsértésének szankcióira vonatkozó rendelkezéseit a hatálybalépését követően történt jogsértésekre kell alkalmazni.
- [734] (2) A Ptk. hatálybalépése előtt megsértett személyhez fűződő jogok alapján érvényesíthető polgári jogi igényekre a jogsértés idején hatályos jogszabályi rendelkezéseket kell alkalmazni. A Ptk. hatálybalépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított jogsértő magatartásra – ideértve a mulasztást is – akkor is a Ptk. hatálybalépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a jogsértő magatartás befejezése a Ptk. hatálybalépése utáni időpontra esik.
- [735] A Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:
- [736] 2:42. § [A személyiségi jogok általános védelme]
- [737] (1) * Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja.
- [738] (2) Az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.
- [739] (3) Nem sért személyiségi jogot az a magatartás, amelyhez az érintett hozzájárult.
- [740] 2:43. § [Nevesített személyiségi jogok]
- [741] A személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen
- [742] a) az élet, a testi épség és az egészség megsértése;
- [743] b) a személyes szabadság, a magánélet, a magánlakás megsértése;
- [744] c) a személy hátrányos megkülönböztetése;
- [745] d) a becsület és a jóhírnév megsértése;
- [746] e) a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez való jog megsértése;
- [747] f) a névviseléshez való jog megsértése;
- [748] g) a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértése.
- [749] Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) szerint:
- [750] 1. § Az egyenlő bánásmód követelménye alapján Magyarország területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.
- [751] 2. § Az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó, külön jogszabályokban meghatározott rendelkezéseket e törvény rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni.
- [752] 4. § Az egyenlő bánásmód követelményét
- [753] a) a magyar állam,
- [754] b) * a helyi és nemzetiségi önkormányzatok, ezek szervei,
- [755] c) a hatósági jogkört gyakorló szervezetek,
- [756] d) * a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek,
- [757] e) * a közalapítványok, köztisztviselők, valamint munkavállalók és munkáltatók

érdekképviselői szervezetei,

- [758] f) a közszolgáltatást végző szervezetek,
- [759] g) * a köznevelési intézmények, a szakképző intézmények és a felsőoktatási intézmények (a továbbiakban együtt: oktatási intézmény),
- [760] h) a szociális, gyermekvédelmi gondoskodást, valamint gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó személyek és intézmények,
- [761] i) a muzeális intézmények, a könyvtárak, a közművelődési intézmények,
- [762] j) az önkéntes kölcsönös biztosítópénztárak, a magánnyugdíj pénztárak,
- [763] k) az egészségügyi ellátást nyújtó szolgáltatók,
- [764] l) a pártok, valamint
- [765] m) az a)–l) pontok alá nem tartozó költségvetési szervek
- [766] jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során (a továbbiakban együtt: jogviszony) kötelesek megtartani.
- [767] 7. § (1) Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti – különösen a III. fejezetben meghatározottak szerint – a közvetlen hátrányos megkülönböztetés, a közvetett hátrányos megkülönböztetés, a zaklatás, a jogellenes elkülönítés, a megtorlás, valamint az ezekre adott utasítás.
- [768] (2) * Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az olyan magatartás, intézkedés, feltétel, mulasztás, utasítás vagy gyakorlat (a továbbiakban együtt: rendelkezés) nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét,
- [769] a) amely a hátrányt szenvedő fél alapvető jogát másik alapvető jog érvényesülése érdekében, elkerülhetetlen esetben korlátozza, feltéve, hogy a korlátozás a cél elérésére alkalmas és azzal arányos,
- [770] b) amelynek az a) pont hatálya alá nem tartozó esetekben tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indoka van.
- [771] (3) * A 8. § b)–e) pontja szerinti tulajdonságon alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetés, valamint jogellenes elkülönítés esetében a (2) bekezdés nem alkalmazható.
- [772] Hátrányos megkülönböztetés
- [773] 8. § * Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt
- [774] a) neme,
- [775] b) faji hovatartozása,
- [776] c) bőrszíne,
- [777] d) nemzetisége,
- [778] e) * nemzetiséghez való tartozása,
- [779] f) anyanyelve,
- [780] g) fogyatékosága,
- [781] h) egészségi állapota,
- [782] i) vallási vagy világnézeti meggyőződése,
- [783] j) politikai vagy más véleménye,
- [784] k) családi állapota,
- [785] l) anyasága (terhessége) vagy apasága,
- [786] m) szexuális irányultsága,
- [787] n) nemi identitása,
- [788] o) életkora,
- [789] p) társadalmi származása,
- [790] q) vagyoni helyzete,
- [791] r) foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama,

- [792] s) érdekképviselőhez való tartozása,
- [793] t) egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője (a továbbiakban együtt: tulajdonsága)
- [794] miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.
- [795] Az Ebktv. 10. § (1) bekezdése szerint zaklatásnak minősül az az emberi méltóságot sértő, szexuális vagy egyéb természetű magatartás, amely az érintett személynek a 8. §-ban meghatározott tulajdonságával függ össze, és célja vagy hatása valamely személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegyenítő vagy támadó környezet kialakítása.
- [796] Az Ebktv. 24. § b) pontja szerint „Az egyenlő bánásmód követelményét a szociális biztonsággal összefüggésben érvényesíteni kell különösen a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása során.
- [797] A törvény kiemelten foglalkozik a szociális biztonsággal és az egészségügyi ellátással összefüggésben a diszkrimináció tiltásával. Az egyenlő bánásmód szociális védelemre vonatkozó szabályozásának alapját elsősorban az Európai Unió vonatkozó irányelvi képezik (különösen a 79/7/EGK irányelv, valamint a 86/378/EGK irányelv). A rendelkezés célja, hogy a kötelező szociális biztonsági rendszerek által fedezett kockázatok – különösen betegség, anyaság, család, rokkantság, hátramaradottak, öregség, üzemi baleset, illetve foglalkozási megbetegedés, halál és munkanélküliség –, valamint a szociális biztonsági rendszereket kiegészítő szociális segélyezés keretében nyújtott ellátások igénylése és folyósítása során sikerüljön érvényre juttatni az egyenlő bánásmód elvét.
- [798] A törvény úgy rendelkezik, hogy az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmóddhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények – az ellátás, illetve tartózkodás céljára szolgáló helyiségek – használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.
- [799] Az egyenlő bánásmód elvét érvényesíteni kell mind az állami, illetve magán, mind pedig a kötelező, illetve önkéntes szociális ellátórendszerekben és eljárásokban is.
- [800] Az Alaptörvény II. cikke szerint: Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.
- [801] Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva - a klasszikus megfogalmazás szerint - az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá. A méltósághoz való jognak ez a felfogása különbözteti meg az embert a jogi személyektől, amelyek teljesen szabályozás alá vonhatók, nincs „érinthetetlen” lényegük. A méltóság az emberi élettel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő. Az egyenlő méltósághoz való jog az élethez való joggal egységben azt biztosítja, hogy ne lehessen emberi életek értéke között jogilag különbséget tenni. Emberi méltósága és élete mindenkinek érinthetetlen, aki ember, függetlenül fizikai és szellemi fejlettségétől, illetve állapotától, és attól is, hogy emberi lehetőségéből mennyit valósított meg, és miért annyit. Egyetlen ember élethez való jogáról sem beszélhetünk úgy, hogy ne értenénk bele az élethez és méltósághoz való alanyi jogát. [64/1991. (XII. 17.) AB határozat]

- [802] Emberi méltósága és élete mindenkinek érinthetetlen, aki ember, függetlenül fizikai és szellemi fejlettségétől, illetve állapotától, és attól is, hogy emberi lehetőségéből mennyit valósított meg, és miért annyit. [56/1991. (XI. 8.) AB határozat]
- [803] A méltósághoz való jognak részét képezi az is, hogy minden embert másokkal egyenlő méltóságú személyként kell kezelni, vagyis az egyes emberek és embercsoportok között tilos indokolatlan, ésszerűtlen különbséget tenni. [64/1991. (XII. 17.) AB határozat]
- [804] A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény számos, az intézeti elhelyezés és bánásmód szempontjából kulcsjelentőségű emberi jog érvényesülését garantálja a fogyatékossgal élő személyek számára. Az Egyezményt Magyarország elsőként ratifikálta, és azt a 2007. évi XCII. törvénnyel hirdette ki.
- [805] A Fogyatékosjogi Egyezmény célja valamennyi emberi jog és alapvető szabadság teljes és egyenlő gyakorlásának előmozdítása, védelme és biztosítása.
- [806] Az Egyezmény 2. cikke értelmében a “részes államok kötelezettséget vállalnak arra, hogy biztosítják és elősegítik valamennyi alapvető emberi jog és szabadság teljes megvalósulását valamennyi fogyatékossgal élő személy számára, a fogyatékossgal alapján történő bármiféle hátrányos megkülönböztetés nélkül.”
- [807] Az Egyezmény 5. cikke külön kiemeli az állam azon kötelezettségét, hogy megtiltson és védelmet biztosítson a fogyatékossgal alapján történő bármiféle hátrányos megkülönböztetés ellen.
- [808] Az Egyezmény 7. cikke védi a fogyatékossgal élő gyermekek jogait arra vonatkozóan, hogy más gyermekekkel azonos alapon gyakorolhassák az emberi jogok és alapvető szabadságok teljes körét. Az Egyezmény emellett azt is előírja, hogy „minden, a fogyatékossgal élő gyermekekkel kapcsolatos intézkedés során elsődlegesen a gyermek legfőbb érdekeit kell figyelembe venni”, valamint, hogy az államoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy „a fogyatékossgal élő gyermekek minden őket érintő ügyben rendelkeznek a szabad véleménynyilvánítás jogával, véleményüket, más gyermekekkel azonos alapon, életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően súlyozzák, valamint biztosítják számukra e jogok érvényesítéséhez a fogyatékossgal és életkoruk szerint szükséges segítséget.”
- [809] Az Egyezmény 14. cikk 1. bekezdése előírja, hogy „[a] részes államok biztosítják, hogy a fogyatékossgal élő személyek, másokkal azonos alapon
- [810] a) élvezhetik a személyi szabadsághoz és biztonsághoz való jogot;
- [811] b) jogellenesen vagy önkényesen szabadságuktól nem foszthatók meg, továbbá a szabadságtól való bármilyen megfosztás a jogszabályokkal összhangban történhet, és hogy a fogyatékossgal megléte semmilyen esetben nem indokolhatja a szabadságtól való megfosztást.”
- [812] Összességében az Ombudsman és a II.r. alperes is a 2016-os ellenőrzése nyomán a felperesi keresettel egyező megállapításokra jutott, miként az az AJBH/257/2017. számú jelentésből kitűnik:
- [813] - „Az ellátotti jogok megengedhetetlen mértékben sérülnek. Az intézmény gazdátlan, elhanyagolt érzést kelt” (ombudsmani jelentés 30.o.)
- [814] - “A fertőzésmentes és higiénikus környezet részben biztosított.” (ombudsmani jelentés 30.o.)
- [815] - “A gondozási tevékenység nem megfelelő.” (ombudsmani jelentés 30.o.)
- [816] - „(...) az intézményben már a vezető váltást megelőző években olyan elhanyagolt ápolási, gondozási és lakhatási körülmények alakultak ki, amelyek az ellátott személyek alapvető jogait rendkívül súlyos mértékben sértették.” (ombudsmani jelentés 30.o.)
- [817] - “az intézményi férőhelyek kiváltása a gödi Topház intézményben elodázhatatlanul sürgető feladat az érintettek vonatkozásában, ugyanis az ilyen konfliktusos, frusztrációkkal teli és a személyi, tárgyi feltételek hiánya következtében kiüresedett légkörben élő fogyatékos

személyek esélye az emberi élethez- amint azt az ellenőrzések jegyzőkönyvei is feltárták- már évek óta napról napra halasztódik. “ (ombudsmani jelentés 30. oldal).

- [818] - „A vizsgált Intézményben ugyancsak tapinthatók a nagy létszámú bentlakásos intézmények „sajátosságai” úgy, mint a rendkívül magas ellátotti létszám (218 fő), a hiányos tárgyi (fürdőszobák, illemhelyek, ágyak, matracok) és személyi (ápoló-gondozó személyzet) feltételek, az akadálymentesség (egyenlő esélyű hozzáférés) hiánya. Mindezek az ápoló, gondozó tevékenység vonatkozásában kényszermegoldások (csoportos fürdetés, rácsos ágyak, ajtórácsok) alkalmazására szorítják az intézmény munkatársait, illetve az ellátás szakmai színvonalának erős visszaesését eredményezik. Mindezen körülmények az ellátottak alapvetőjogait súlyos mértékben sértik, és az ellátott személyek tekintetében a minden embert egyenlő mértékben megillető emberi méltósághoz való joggal, az egyenlő bánásmód követelményével, a fogyatékossággal élő személyek kiemelt védelmének állami kötelezettségével összefüggésben visszásságot okoznak, és összességében – illetve egyes intézkedések önmagukban is – felvetik a megalázó, embertelen bánásmód tilalmának sérelmét, amely nem felel meg a CRPD 4. cikkéből eredeztethető nemzetközi kötelezettségeknek sem. (ombudsmani jelentés 30.o.)
- [819] -,a kormányhivatalok hatósági ellenőrzései sok esetben leginkább a dokumentációk vizsgálatára, a dokumentációs rend jogszabályi előírásoknak való megfelelésére irányulnak” (ombudsmani jelentés 31.o.)
- [820] -,Számtalan kardinális kérdések, hogy a fenntartói vizsgálat eredményeként tett 62 javaslat megvalósítása és annak ellenőrzése milyen fázisban van.” (ombudsmani jelentés 31.o.)
- [821] A felperes jelentését övező médiayilvánosság következtében az alperesek kommentálni kényszerültek elsőként a felperesi megállapításokat, majd utóbb az ombudsmani jelentésben foglaltakat.
- [822] A IV. r. alperes szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkársága 2017. május 4-i sajtóközleményében közölte, hogy „A kormány elfogadhatatlannak tartja azt, ami a gödi TOPhÁZ Speciális Otthon ellátottjaival történt. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma rendkívüli vizsgálatot indított az otthonban, melynek eredményéről a vizsgálat lezárulta után tájékoztatja a közvéleményt.” (F/7) A II.r. alperes az I.r. alperes intézményvezetőjét a közlemény szerint azonnali hatállyal felfüggesztette.
- [823] A IV.r. alperes által elrendelt rendkívüli vizsgálat nyomán 2017. május 30-án a IV.r. alperes intézkedési tervet készített az általa feltárt hiányosságok, jogsértések megszüntetése érdekében. (F/8)
- [824] Ezek közül a keresettel érvényesített jogokat tekintve a legfontosabbak:
- [825] - felvételi zárlat elrendelése (1. sz. feladat)
- [826] - lakószobák létszámának 4-fősre csökkentése (2. sz. feladat)
- [827] - balesetveszélyes infrastruktúra megszüntetése, kilincsek pótlása, WC ülőkék, zuhanyfüggönyök pótlása (8. sz. feladat)
- [828] - takarítási rend, nagytakarítások időpontjának kitűzése (9. sz. feladat)
- [829] - kiskorú és nagykorú ellátottak, kiskorú fiúk és lányok elkülönített elhelyezése (10.sz. feladat)
- [830] - felnőtt házi orvos alkalmazása (13. sz. feladat)
- [831] - rendszeres fogászati ellenőrzések (14. sz. feladat)
- [832] - ellátottak saját eszközzel történő rendszeres fogmosása (15. sz. feladat)
- [833] - célcsoport specifikus tudással rendelkező szakemberek alkalmazása (16. sz. feladat)
- [834] - dolgozók továbbképzése az agresszió kezelésére és a korlátozó intézkedésekre figyelemmel (17. sz. feladat)
- [835] - részletes állapotfelmérés a magatartás és viselkedés problémák csökkentése érdekében, egyéni fejlesztési programok kialakítása (17. sz. feladat)

- [836] - fejlesztő csoport munkáját irányító szakember felvétele (18. sz. feladat)
- [837] - a mentálhigiénés és szocioterápiás csoportok szakmai tartalmának újratervezése, a csoport munkatársainak továbbképzése (19-20. sz. feladatok)
- [838] - fejlesztési és foglalkoztatási tervek szabályos dokumentálása (22. sz. feladat)
- [839] - a nem gyógyászati segédeszközökkel történő korlátozás megszüntetése (28.sz. feladat)
- [840] - lakoszobák ingergazdagabbá, otthonosabbá tétele az ellátottak életkorára és szükségleteire figyelemmel (29. sz. feladat).
- [841] A bíróság álláspontja szerint megállapítható, hogy a IV.r.alperes által elrendelt intézkedések lényegében megegyeznek a 2016-os fenntartói, majd az ombudsmani vizsgálat nyomán feltártak alapján szükségesnek tartott lépésekkel. A IV.r. alperes ugyanarra jutott mint amit jelen a felperes a keresetében is állított, vagyis, hogy a korábbi, azóta megszűnt I.r. alperesnél a fogyatékos személyek jogait tömegesen, súlyosan és az élet számos területén megsértették.
- [842] Az intézmény valamennyi volt és jelenlegi lakója rendelkezik az Ebktv. 8. § g) pontjában meghatározott védett tulajdonsággal (fogyatékoság). A hátrányok azért érthették őket, mert az I.r. alperes ellátottjai voltak, azaz valamennyi hátrány fogyatékoságukkal és ehhez szorosan kapcsolódó intézeti elhelyezésükkel hozható összefüggésbe.
- [843] Az Ebktv. 8. §-a szerint a közvetlen hátrányos megkülönböztetés megállapíthatóságához elegendő annak igazolása, hogy a sérelmet szenvedett fél valamely védett tulajdonsága miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesülne.
- [844] Tekintettel arra, hogy az I.r. alperes kizárólag fogyatékos személyek ellátásáról gondoskodott, fogalmilag így kizárt olyan csoport azonosítása, amely a védett tulajdonságot kivéve az I.r. alperesnél lakó személyekkel minden tekintetben összehasonlítható helyzetben lenne.
- [845] Az I. rendű alperesi intézmény valamennyi lakója fogyatékos személy.
- [846] Az ápolást, gondozást nyújtó intézmények az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek elhelyezésére és ellátására szolgál. Ezekben az intézményekben gondoskodni kell a napi legalább háromszori étkezésről, mentális gondozásról, meghatározott szintű egészségügyi ellátásról, valamint az ellátott lakhatásáról, szükség esetén ruházat és egyéb textília biztosításáról.
- [847] A fogyatékos személyek otthonában az a fogyatékos személy gondozható, akinek oktatására, képzésére, gondozására, csak intézményi keretek között van lehetőség.
- [848] Ennél fogva összehasonlítható helyzetben lévőknek tekintendő bárki, aki nem az I.r. alperes lakója.
- [849] Ebből kiindulva megállapítható, hogy Topház gondozottai fogyatékoságuk miatt hátrányos helyzetben voltak és a jogsértések ebbéli hátrányuk miatt érték őket.
- [850] A lefolytatott bionyítási eljárás alapján a bíróság megállapította, az I.r. alperes által ellátott fogyatékos személyek szabadságát tömegesen korlátozták tiltott, megszegényítő és egészségkárosító módon. A lakók emberhez nem méltó körülmények között voltak kénytelenek fürödni, mellékhelyiséget használni, illetve súlyosan sértette emberi méltóságukat az I.r. alperes által alkalmazott fürdetési eljárás is. A lemeztelenített, mozgásképtelen lakók messziről, hideg vízzel történő zuhanyoztatása mások jelenlétében pedig kétségkívül olyan embertelen, megalázó bánásmódként értékelhető, amely a kínzás nemzetközi tilalmába is ütközik.
- [851] Az I.r. alperes által biztosított lakhatási körülmények súlyosan jogsértőek voltak. Az I.r. alperes nem volt akadálymentes. A lakhatási körülmények több esetben fertőzés és balesetveszélyesek (mocskok, ürülékkel borított berendezési tárgyak, falak), számos esetben a

kínzás tilalmába ütköztek (fűtetlen szobák, matrac nélküli ágyak, ruházat nélküli ellátottak). A berendezés sivár, kopár, a lakók stimulációjára egyáltalán nem volt alkalmas, nem volt tekintettel a lakók mentális és egészségi állapotára, speciális szükségleteire, azaz nem felelt meg az ésszerű alkalmazkodás követelményének sem. A lakhatási körülmények a fogyatékossgal élő ellátottak emberi méltóságát súlyosan sértették, bizonyos esetekben testi épségét is veszélyeztetették, megalázó és megszegyenítő környezetet eredményezve.

- [852] A mentálhigiénés ellátás hiánya szerepet játszhatott a korlátozó intézkedések elrendelését kiváltó helyzetek és konfliktusok kialakulásában. A konfliktusok eszkalálódásának és az (ön)agresszióba torkolló helyzetek megelőzésében fontos szerepet játszik az ellátottak számára biztosított minél több foglalkozás, élmény és testmozgás.
- [853] Sem a nagykorú, sem a kiskorú ellátottak nem értek hozzá még a szinten tartó gondozáshoz sem.
- [854] Az I.r. alperesnél elhelyezett fogyatékos emberek legalapvetőbb fizikai szükségleteinek kielégítésén túl nem értek hozzá ahhoz a gondozáshoz, amely alkalmas lenne képességeik szinten tartására, illetve képességeik fejlesztésére. Az elhanyagoltság olyan súlyos jeleit mutatták, amely nemhogy képességeik fejlesztését nem szolgálja, de fizikai, kognitív és érzelmi állapotuk drasztikus romlását eredményezi, ezzel súlyosan akadályozva társadalmi inklúziójuk és önálló életvitelük megvalósítását.
- [855] Az I.r. alperesnél sem a személyi, sem a tárgyi feltételek nem voltak adottak az ellátottak egészségügyi ellátásához való jogának érvényesítésére. E mellett súlyos mulasztásokat igazolnak a rendelkezésre álló bizonyítékok a lakók sérüléseinek ellátatlanságában, kórós soványságában, illetve a fogászati kezelések, ellenőrzésének hiányában. Mindezek alapján az I.r. alperesnél lakó fogyatékos személyek egészséghez való joga is sérült.
- [856] Tekintettel arra, hogy a bíróság a fentieket tényként megállapíthatónak tartotta -azzal együtt, hogy fenti tényeket az alperesek maguk sem vitatták – úgy foglalt állást, hogy az ellenőrzésre köteles II., III. és IV. r. alperesek felelőssége is megállapítható. A bíróság álláspontja ugyanis az, hogy amennyiben a II., III. és IV.r. alperesek időben eleget tettek volna kötelezettségüknek, akkor
- [857] - a jogsértéseket időben feltárták volna;
- [858] - azok megszüntetésére azonnal kötelezték volna az I.r. alperest, ideértve a moratórium elrendelését új ellátottak felvételére;
- [859] - ellenőrizték volna, hogy kötelezésüknek az I.r. alperes határidőben eleget tett-e;
- [860] - és a fentiek mellett, továbbá amennyiben az I.r. alperes nem tett eleget a kötelezésnek, úgy az alpereseknek kötelességük lett volna a szükséges büntető, munkaügyi és államigazgatási eljárások megindítására a megfelelő következmények alkalmazása érdekében.
- [861] A bíróság e körben utal az iskolai szegregációs ügyekben követett bírói gyakorlatra. Az oktatási diszkriminációs ügyekben a fenntartói és az ágazati irányítói felelősséggel kapcsolatban kialakult bírói gyakorlat alapján megállapítható mind az oktatási intézmény fenntartójának, mind pedig az oktatás ágazati irányítójának felelőssége az oktatási intézmények közötti szegregáció fenntartásában. (Legfelsőbb Bíróság a Pfv.IV.20.936/2008/4. számú ítélete, Legfelsőbb bíróság Pfv.IV.21.568/2010/5. számú ítélete, Kúria a BH 2018.5.140. számon közzétett ügye, Kúria a Pfv.IV.20.857/2022/10. számú ítélete).
- [862] A II., III. és IV. rendű alpereseknek jogszabályban biztosított jogköreik alapján megvolt a lehetőségük arra, hogy ténylegesen eredményre vezető, valóban hatékony intézkedéseket tegyenek a jogsértések megszüntetésére. Ezen hatékony intézkedések megtételének elmulasztásával, passzív hozzáállásukkal a jogsértő helyzet fenntartásához hozzájárultak.
- [863] A felperes által képviselt személyek jogviszonyban álltak a Topházzal. Ez az ellátási jogviszony az, amely megalapozza minden további olyan alperes felelősségét (II. , III. és IV

rendű alperes) ,amely valamilyen ellenőrzési, irányítási jogkörrel rendelkezett a Topház felett. Ennélfogva a II., III., és IV. rendű alperes felelőssége fennáll az egyenlőbánásmód követelményének megsértése miatt.

- [864] A bíróság a jogsértést az ítélet rendelkező része szerint megállapította.
- [865] A bíróság szerint az igazságszolgáltatás hozzáférésére vonatkozóan kellő bizonyíték a perben nem állt rendelkezésre.
- [866] A bíróság a felperes által előterjesztett megállapítási kereset szövegétől megfogalmazásában eltért tekintettel arra, hogy a keresethez kötöttség a megállapítás módja tekintetében a bíróságot nem köti.
- [867] A jogsértés megállapítására vonatkozó rendelkezések kitűnik, hogy a II., III. és IV. rendű alperesek milyen magatartással – jelen esetben – mulasztásukkal milyen személyiségi jogát sértették a felperes által képviselt személyeknek.
- [868] A bíróság utal e körben a Legfelsőbb Bíróság sajtóhelyreigazítási eljárásokra meghozott PK. 15. számú állásfoglalásában írtakra melyet a bíróságok a személyiségi jogi perekben is töretlenül alkalmaznak.
- [869] A bíróság a VI. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet is alaptalannak ítélte.
- [870] Megállapította a bíróság, hogy a Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézmény I. rendű alperes a per folyamatban léte alatt jogutód nélkül megszűnt, működési helyén a VI. rendű alperes folytatja tevékenységét a Gondviselés Háza Fogyatékos Emberek Otthona elnevezésű szociális intézményben.
- [871] A perben beszerzett az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kara, valamint dr. Baran Brigitta igazságügyi pszichiáter szakértő által készített szakértői vélemény megállapította, hogy a Magyar Máltai Szeretszolgálat Gondviselés Háza intézményben készült vizsgálat, a helyszínen tett személyes látogatás és a megvizsgált dokumentáció alapján az intézményben alkalmazott korlátozó intézkedések, és azok dokumentálása jogszerűen az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 101/A. § (3) bekezdése szerinti adatlapon és betétlapon a jogszabály által előírt módon zajlik. Továbbá, hogy a Gondviselés Házában elhelyezett fogyatékos személyek neurológiai és mentális pszichiátriai egészségügyi ellátása jelenleg a szakma szabályainak, a korszerű terápiás protokollnak, szemléletnek, jogszabályoknak megfelelő gyakorlattal és dokumentálással történik. A gyermek és ifjúság pszichiátriai, valamint felnőtt pszichiátriai ellátás szintén megnyugtatóan és folyamatosan elérhetően korszerű szemlélettel működik. Az intézményi orvosok, illetve a szakápolók által szükségesnek ítélt szakrendelések gördülékenyen igénybe vehetők. Az intézmény 1 gyermek és 1 felnőtt intézményi orvost foglalkoztat részállásban, akik rugalmas rendelési idejének és soron kívüli elérhetőségének köszönhetően az intézményben ellátatlan lakó nem marad. A lakók testi állapotának (gyermekgyógyászati, bőrgyógyászati, nőgyógyászati, fogászati) státuszának pontosabb megítélése.
- [872] A szakértői vélemény szerint problémát jelent viszont a szokásos szűrővizsgálatok elérése, megvalósítása, a hazai egészségügyi ellátórendszer nem kellően felkészült/tervezett arra, hogy az eljárási területén lévő nagyszámú sajátos ellátású igényű személynek a sürgős szükség esetén kívüli ellátás diszkrimináció mentesen, szokásos hozzáféréssel végezni tudja. Ugyanakkor, ennek javítása és szűrések megoldása érdekében történnek lépések, az intézmény felvette a kapcsolatot az autizmussal élők fogászati ellátását végző hálózat keretében a Semmelweis Egyetem működését megkezdő fogászati ellátó hellyel. A lakók vizsgálatának és ellátásának konkrét megvalósítását a Covid járvány akasztotta meg.
- [873] A szakértői vélemény rámutatott arra is, hogy az intézményben jelenleg tapasztaltak alapján összességében nem észleltek arra utalót, hogy a Gondviselés Házában elhelyezett fogyatékos személyek fizikai és mentális állapotát és szükségleteit illetően a helyszínen rendelkezésre

álló, egészségügyi ellátás elégtelen lenne, és emiatt azonnali külső orvos bevonására lenne szükség. Az egészségügyi szűrővizsgálatokhoz való hozzáférés problémáján, megoldásában viszont az intézmény támogatásra szorulónak tűnik.

- [874] A gyógypedagógus, illetve fejlesztő szakemberek vonatkozásában elmondható, hogy a komplex szükséglet felmérés a TL-hez kapcsolódóan minden lakó esetében megtörtént, ebbe is betekintést kaptak a szakértők. A szükségletek kielégítése ugyanakkor a megfelelően képzett szakemberek hiányában nem tud kellőképpen megvalósulni. A köznevelés területén a fejlesztőnevelés oktatásban résztvevő tanulók esetében a feladatellátási kötelezettségért felelős tankerület, nem biztosít megfelelő humán erőforrást. A felnőtt lakók esetében a jogszabályoknak ugyan megfelel a munkatársi létszám, ám a megfelelő szakképzettséggel nem rendelkező munkatársak alkalmazása nem biztosítja a szükségletekre releváns módon reflektálni képes, az elmélet és gyakorlati ismeretek terén is felkészült humán erőforrást. Az MMSz, illetve az általa fenntartott intézmény rengeteg erőfeszítést tesz azért, hogy a lehetőségekhez képest biztosítsa a felmerülő szükségletek kielégítésére minél felkészültebb munkatársakat.
- [875] A szakértői vélemény rámutatott arra is, hogy a korlátozó intézkedések alkalmazásáról mind a törvényes képviselő, mind pedig az ellátott jogi képviselő minden esetben tájékoztatást kap. A korlátozó intézkedésekkel összefüggő megfigyelésre, és az intézkedések maximális időtartamára, feloldására vonatkozóan az intézmény házirendje a jogszabályoknak megfelelően részletes eljárási rendet tartalmaz, amelyet az ellátó személyzet ismételt képzések keretében alaposan megismer, és a gyakorlati alkalmazás során követ. A korlátozó intézkedések alkalmazásánál az intézményben 2017 óta nem merült fel panasz.
- [876] A különböző előre mutató és megelőző intézkedéseknek, valamint a CRPD rendelkezéseinek érvényre juttatását elősegítő belső szabályzatok, rendelkezéseinek és azok betartásának, továbbá az intézmény működési alapelveinek, és a fenntartóváltást követő intézményi kultúrának a figyelembevételével összegezhető, hogy a gondviselés házának szolgáltatásait igénybevevő személyek jogi védelme biztosított. A hazai hatályos jogszabályok és költségvetési források között működő IJSZ ellátottjogi képviselővel való kapcsolat intenzív, és érdemi a lakók részéről is. Jogi segítségnyújtás iránti igény felmerülésekor a verbálisan jól kommunikáló lakók megfelelő útmutatást és ügyüknek megfelelő képviseletet kapnak. Más esetekben az ellátottjogi képviselő által végzett, ún. „intézményi monitoring” tevékenység jelent valódi segítséget, ahogy erről az ellátottjogi képviselő és az intézményvezető között folyt levelezések is tanúskodnak.
- [877] Mindazon által, az állam által a CRPD foglaltak szerint biztosítandó egyenlő esélyű hozzáféréseken alapuló jogi segítségnyújtás minőség és mennyiségi értelemben vett további fejlesztést igényel.
- [878] Összességében megállapítható, hogy a Gondviselés Háza a hazai ágazati jogszabályi előírásoknak megfelelően valamennyi fogyatékos személlyel élő személy, beleértve a fokozottabb támogatást igénylő lakók emberi jogainak előmozdítását és védelmének biztosítását szem előtt tartva működik. Ezt tükrözi a fenntartóváltást követően a Gondviselés Háza – Fogyatékos emberek Otthona (Magyar Máltai Szeretetszolgálat) 2018. augusztus 27. napján jóváhagyott Szakmai Programja, és az abban megfogalmazott alapelvek is, illetve az ennek mentén kialakulóban lévő szervezeti kultúra. Az intézményvezetés törekszik arra, hogy – a fogyatékoság mértékét figyelembevéve – a lehető legönálóbb életvitelhez segítse a lakókat, ez tervszerű személyiségfejlesztést, valamint az egyes szükségletek mentén megfogalmazandó egyéni és lakóközösségi döntések meghozatalához igényelt segítségnyújtást jelent.
- [879] Tekintettel arra, hogy minden kultúraváltás munkavállalói szemléletformálás, de az immár több évtizede itt lakók önállóságának fejlődése is időigényes, lépésről lépésre zajló fokozatosan végbemenő folyamat, ezért az intézményvezetés az egyén életkorát, állapotát, és

fogyatékoságát figyelembevevő, annak megfelelő ütemű és mértékű önállóság elérését tekinti, az öngondoskodás és az életvitelben elérendő célnak.

- [880] Az IFKT részét képezik azok a munkatársi felmérések, melyek az intézményben dolgozók fogyatékos személyekkel kapcsolatos attitűdjéről, viszonyulásáról adnak visszajelzést. Bemutatja a munkatársaknak a fennatrtóváltás idején a közösségi befogadás alapfogalmaival kapcsolatos ismereteinek hiányosságait, kommunikációjuk módját, csatornáit, illetve a magasabb minőségű munkavégzéshez igényelt támogatásokat.
- [881] Egyértelműen kitűnik a rendszeres esettmegbeszélés iránti fokozott szükséglet és a mentorálás, illetőleg a szupervízó nélkülözhetetlensége. Az intézményben dolgozók kifejezetten igénylik a szakmai párbeszédet, nyitottak az új ismeretekre, képzésekre. Mindezek ellenére a fenntartóváltást követően nagy volt az intézményi fluktuáció is: azon munkatársak, akik nem tudtak vagy nem akartak haladni az intézmény új vezetőségével és az általuk közvetített – a CRPD-ben foglaltak szerinti – szemlélet és szakmai irányváltással azonosulni, azok elhagyták az addigi munkahelyüket.
- [882] Fentiekből látható, hogy nem csak az intézmény szolgáltatásainak igénybevevői és a vezetés, hanem a munkatársi közösség is hosszú – attitűd és kultúraváltó – utat járt be az elmúlt 3 év leforgása alatt, és ez a sokrétű fejlődés még nem ért véget. Az évtizedekkel ezelőtti paternalista intézményi kultúrából igyekeznek átlépni egy fogyatékosággal élő személyek emberi jogi katalógusában rögzített, az emberi méltóságot, a törvény előtti egyenlőséget, és a felnőtt személyek autonómiáját legteljesebb mértékben tiszteletbentartó világban, ahol e cél eléréséhez a felmerülő szükségleteknek megfelelő támogatást, segítséget kaphatnak az érintettek.
- [883] A szakértői vélemény alapján a bíróság szerint megállapítható, hogy a VI. r. alperes – biztosítja az intézmény törvényes működését, az intézményének működése során sem alkalmazott módszerei, sem személyzete nem valósítja meg zaklatást, nem tart fenn megalázó és megszégyenítő életkörülményeket, nem alkalmaz a bentlakókkal szemben hátrányos megkülönböztetést, nem korlátozza a bentlakók személyes szabadságát, az esetileg alkalmazott korlátozó intézkedések megfelelnek a jogszabályi előírásoknak és a szükségesség-arányosság elvárásának, biztosítja a bentlakók tisztálkodási lehetőségét, folyamatosan fejleszti a lakhatási környezetet, folyamatosan fejleszti a támogatott lakhatási lehetőségeket, ezen felül teljes intézményi rekonstrukció megkezdése előtt áll, fejlesztési programjában jelentős hangsúllyal bír a bentlakók rehabilitációja, továbbá esetlegesen korai fejlesztési és gondozási módszertanok és eszközök korcsoporttól független alkalmazása, annak ellenére, hogy az intézményben már nincs a korai fejlesztési és gondozási körbe (0-2 éves kor között) tartozó lakó, biztosítja az oktatáshoz való jogukat azzal, hogy minden bentlakó esetében biztosítja a kijelölt oktatási intézmény elérését, utazó pedagógusok esetén az intézmény falain belüli megfelelő oktatási környezetet, állandó orvosi jelenléttel biztosítja a bentlakók egészségügyi ellátását és minden szakorvosi ellátási igény esetében annak igénybevitelét az állami ellátórendszer közreműködésével.
- [884] A VI. r. alperes által felújított ingatlanok nem lakóotthonok, hanem támogatott lakhatást biztosító ingatlanok, amelyek minden ellátott részére egyedi igényének megfelelően biztosítja a szolgáltatást. A VI. r. alperes a kislétszámú ellátás biztosítására családi házakat vásárolt, amelyeket felújított, korszerűsített és akadálymentesített az ellátottak igényeinek megfelelően, így biztosított a személyközpontú támogatás. Mivel a házak a környező településeken belül kerültek megvásárlásra, így megvalósul a fogyatékos személyek közösségi részvételének biztosítása.
- [885] A kitagolás szakmai folyamatának része a lakók komplex szükséglet felmérése, amely alapján egyéni szolgáltatási terv készül. Ezen kötelezettségének az alperes eleget tett. A közösségi befogadási folyamat befejezésének végső határideje 2024. december 31. napja, amely az ítélet

meghozataláig még nem járt le.

- [886] A per adatai, többek között a szakértői vélemény alapján megállapította a bíróság, hogy a bentlakók tankötelezettségének teljesítéséhez szükséges oktatás biztosítása nem a VI. r. alperes feladata. A VI. r. alperes feladata az oktatási intézmények elérhetőségének vagy az utazó pedagógusok fogadásának a biztosítása, míg a tankötelezettség teljesítése esetén a szülők vagy gondnokok feladata a tanköteles bentlakó beíratása. Mindezek mellett a VI. r. alperes annak ellenére, hogy az intézménybe került tanköteles bentlakók érvényes szakértői jelentésekkel rendelkeztek, minden kiskorúnak újra megkérte a szakértői vizsgálatát annak érdekében, hogy az állapotának és képességének megfelelő oktatási intézménybe történjen a beiskolázása. Nem képezi a VI. r. alperes felelősségét a fogadó intézmények oktatási tevékenységének módszere és minősége.
- [887] Az alperesi intézményben minden alkalmazott terápiás munkatárs olyan felsőfokú végzettséggel rendelkezik, mely megfelel a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 3. számú mellékletében foglaltaknak, mely a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben foglalkoztatottaknak az adott munkakör betöltéséhez szükséges képesítési minimum előírásait tartalmazza.
- [888] Az alperesi intézmény nem egészségügyi, hanem szociális intézmény, ennek megfelelően nem feladata általános és szakirányú egészségügyi szolgáltatások biztosítása. Ugyanakkor, ahogy a szakértői vélemény is tartalmazza, a bentlakók állandó orvosi felügyeletére vonatkozó jogszabályi kötelezettségeknek maradéktalanul eleget tesz, és minden tőle telhetőt megtesz a szakirányú és rendszeres szűrővizsgálatokhoz való hozzáférés biztosítására. Azonban ahogy ezt a szakértői vélemény is rögzíti, az ilyen súlyos mentális, fogyatékossgal bíró személyek szűrővizsgálata (szemészet, fogászat, női és férfi szakszűrések) speciális feltételeket követelnek meg. Egyes esetekben az csak altatásban megoldható. A közegészségügyi ellátó rendszer azonban nincs felkészülve ezekre a speciális ellátási módzatokra. A magánegészségügyi intézmények számára pedig nem célcsoport. Ennek okán az alperesi intézmény kiszolgáltatott a rendszerszintű hiányosságoknak, értve úgy a speciális eszközök esetleges hiányát, mint azon érzékenyítési programok hiányát, melyekbe a közeli kórházak, szakrendelők kerülnek bevonásra.
- [889] Mindezek mellett a szakértői vélemény egyértelműen megállapítja, hogy a bentlakók mentális és egészségügyi állapota megfelelő, nem indokolt és nincs szükség azonnali egészségügyi szűrésre vagy beavatkozásra.
- [890] A bíróság álláspontja szerint szakértői vélemény ellentmondásmentes és aggálytalan: pontosan és kellő mélységben feltárta az alperesi intézmény működését, megállapította, hogy az alperesi intézmény működése megfelel a hazai jogszabályi előírásoknak, a felperesi keresetben írt személyiségi jogsértések a vizsgálat alapján nem voltak megállapíthatók, ezért a bíróság álláspontja szerint a felperes a VI. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetének jogalapját a perben nem tudta bizonyítani. Mindezek alapján a bíróság a VI. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította.
- [891] Kiemeli a bíróság, hogy mindez nem érinti azt, hogy a bíróság egyetértett azzal, ami az AJBH/257/2017. számú jelentésből kitűnik, vagyis, hogy a per alatt megszűnt Pest Megyei Topház Egyesített Szociális Intézmény korábbi I. rendű alperes vonatkozásában az ombudsmani jelentés súlyos jogsértéseket állapított meg, melyet a jelen per alperesei sem vitattak
- [892] Ugyanakkor a későbbiekben, a jelen per során beszerzett szakértői vélemény alapján az volt megállapítható, hogy a VI. rendű alperes a jogsértő helyzetet orvosolta, a bentlakók jogsérelme nem állapítható meg.
- [893] Kiemeli azt is a bíróság, hogy a szakértői véleményben jelzett hiányosságok személyiségi

jogsértést semmi képpen nem alapoznak meg.

- [894] Mindezek alapján a bíróság a VI. rendű alperessel szemben előterjesztett teljes keresetet elutasította.
- [895] Tekintettel arra, hogy a bíróság álláspontja szerint a VI. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset alaptalan ezért a jogkövetkezmények alkalmazásának sem lehet helye, a felperesnek a jelenlegi helyzetben a jogkövetkezmények alkalmazására vonatkozó valamennyi keresete alaptalan.
- [896] Kiemeli a bíróság, hogy a felperesnek a VII. rendű alperessel szemben csak a jogkövetkezmények alkalmazására vonatkozóan volt keresetet, ezért az is alaptalan.
- [897] Utal arra a bíróság, hogy a felperes által igényelt intézkedések egyébként is meghaladják a személyiségi jogi per kereteit, illetve a személyiségi jogsértés esetén igényelhető objektív jogkövetkezmények lehetséges módját.
- [898] Az V., VI.VII., VIII., és XIX. rendű alperes teljes egészében pernyertesek lettek. A felperes a teljes illetve részbeni pervesztességére tekintettel a régi Pp. 78. §(1) és 81. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesek jogi képviselőjével felmerült költségének megfizetésére, amelyet a bíróság a bírósági eljárásban megállapított ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) állapított meg.
- [899] A pertárgyérték valamennyi alperes vonatkozásában a meg nem határozható pertárgyérték figyelembe vételével 600.000.- Ft az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdés b.) pontja alapján.
- [900] A bíróság megállapította, hogy a VI. rendű alperes kivételével az alperesek a költségeiket nem számították fel azt mérlegeléssel kérték megállapítani így azt a bíróság az IM. rendletben foglaltak szerint a figyelembe vehető pertárgyérték 5%-ában állapította meg.
- [901] A VI. rendű alperes vonatkozásában a bíróság úgy ítélte meg, hogy a felszámított ügyvédi munkadíj eltúlzott ezért azt mérsékelte.
- [902] A pertárgyértéke mellett az ügyvédi/jogtanácsosi munkadíj mérséklésre okot adott az is a felperes vagyoni igényt a keresetében nem érvényesített.
- [903] A felperes alapítvány, az V., VI.VII., VIII., és XIX. rendű alperes pernyertes lett a további alperesek költségvetési szervek akiket az Itv. 5. § (1) bekezdés f) pontja alapján teljes személyes illetékmentesség illeti meg, ezért a felmerült illetéket az állam viseli.

Budapest, 2024. február 27.

Dr. Jakabosné dr. Németh Monika s.k.
tanácselnök